

Nota Jeugd

***Koersen op het Kind
in Veldhoven***

2007-2010

Alles mag je worden

**Het springzaad knapt, de brempeulen
knallen open en jij ligt er in je wieg
als een popelend boontje bij.**

**Alles mag je worden van mij: zeeman,
boswachter, archeoloog. Of -
als je leven ingewikkelder loopt -**

**gesponsord ontdekker van aangroei
werende stoffen voor scheepsverf,
alleenstaand paddestoelenfotograaf,**

**pacht- en beestenlijstenonderzoeker
van verdwenen Drentse keuterijen...**

Behalve ongelukkig. Beloofd?

Uit: Schapen nu! (2001) van Erik Menkveld.

colofon:

Gemeente Veldhoven,
Afdeling Maatschappelijke en Stedelijke Ontwikkeling
In samenwerking met
K2, Brabants kenniscentrum Jeugd,
Peter Kuijs
april 2007

Foto's van Veldhoven genomen door: Danielle, Patricia, Liza en Nathalie
Begeleidende teksten: de motivatie van de fotografen waarom dit wel of niet leuk is in/van
Veldhoven

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	5
Hoofdstuk 0 Het begin	7
0.1 Aanleiding tot het opstellen van de nota Jeugd	7
0.2 Leeswijzer	7
Hoofdstuk 1 Het perspectief.....	9
1.1 Landelijk kader.....	9
1.1.1 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo).....	9
1.1.2 Wet op de Jeugdzorg	10
1.1.3 Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV).....	11
1.1.4 Nota Gezinsbeleid 2006, ministerie van VWS	11
1.1.5 Operatie JONG, het sturingsadvies 'Koersen op het Kind'	11
1.1.6 Onderwijsachterstandenbeleid en lokale educatieve agenda.....	13
1.2 Provinciaal kader	13
1.3 Regionaal kader.....	14
1.4 Lokaal kader	14
1.4.1 Stadsvisie.....	14
1.4.2 Coalitieprogramma	14
1.4.3 Inventarisatie jeugdbeleid 2005.....	15
1.5 Conclusie	15
Hoofdstuk 2. Het proces.....	17
2.1 Opstellen visie op jeugdbeleid.....	17
2.2 Evalueren nota jeugdbeleid 2001-2004	17
2.3 Bepalen verbeterpunten.....	17
2.4 Beoordelen interne samenhang en integraliteit.....	18
2.5 Regie en participatie.....	18
2.6 Bepalen aanbevelingen	18
2.7 Conclusie	18
Hoofdstuk 3 De visie.....	19
Hoofdstuk 4 De aandachtspunten	23
4.1 De Veldhovense situatie.....	23
4.1.1 Algemene bevolkingsgegevens	23
4.1.2 Risicofactoren	24
4.1.3. Gegevens uit specifieke onderzoeken naar de Veldhovense situatie.....	26
4.2 Evaluatie nota 2001	29
4.3 De aandachtspunten uit het veld	30
4.4 Knelpunten preventief jeugdbeleid.....	31
4.5 Conclusie	31
Hoofdstuk 5 De samenhang	33
5.1 Inleiding	33
5.2 Analyse interviews medewerkers gemeente Veldhoven	33
5.3 Interne samenwerking met beleidsmedewerker jeugdbeleid	33
5.4 Aandachtspunten geactualiseerd jeugdbeleid	34
5.5 Onderwijsbeleid en jeugdbeleid	35
5.6 Conclusie	37

Hoofdstuk 6 De regie	39
6.1 Wat is regie?	39
6.2 Huidige situatie.....	40
6.3 Gewenste situatie	40
6.3.1 Interne regie: commitment in de gemeente organiseren	41
6.3.2 Bestuurlijke regie: partijen binden	42
6.3.3 Uitvoerende regie organiseren.....	42
6.4 Aanbevelingen.....	43
6.4.1 Welke houding past?.....	43
6.4.2 Wat is nodig?.....	43
6.4.3. Past dit bij Veldhoven?	44
6.5 Conclusie	45
Hoofdstuk 7 Het meedoen	47
7.1 Participatie bij het opstellen van de nota zelf.....	47
7.2 Participatie bij het uitvoeren van beleid.....	47
7.3 Een andere insteek?	49
7.4 Conclusie	49
Hoofdstuk 8 De actie	51
8.1 Aanbevelingen ten aanzien van regie	51
8.2 Aanbevelingen ten aanzien van participatie.....	53
8.3 Aanbevelingen ten aanzien van Opvang, educatie en werk (leefdomein 1).....	54
8.4 Aanbevelingen ten aanzien van Opvoeding en bescherming (leefdomein 2)	55
8.5 Aanbevelingen ten aanzien van (Jeugd)gezondheidszorg (leefdomein 3)	60
8.6 Aanbevelingen ten aanzien van Veiligheid (leefdomein 4)	61
8.7 Aanbevelingen ten aanzien van Vrije tijd (leefdomein 5).....	63
8.8 Evaluatie	64
Hoofdstuk 9 De middelen	65
9.1 Overzicht.....	65
9.2 Samenvattend.....	71
Lijst van afkortingen.....	73
Terminologie	74
Bijlage 1 Vijf gemeentelijke functies.....	77
Bijlage 2 Realiseren van een sluitende zorgketen.....	79

Hoofdstuk 0 Het begin

Inleiding en leeswijzer

0.1 Aanleiding tot het opstellen van de nota Jeugd

In 2001 is de Nota Jeugdbeleid 2001-2004 opgesteld naar aanleiding van een raadsopdracht om de tot dan toe los van elkaar ontwikkelde activiteiten rond jeugd te plaatsen in een samenhangend kader. Die nota is inmiddels aan actualisering toe. In de periode 2001 tot nu hebben zich ontwikkelingen op het gebied van jeugd voorgedaan die een behoorlijke verschuiving en – in sommige gevallen – verzwaring van de rol, taak en verantwoordelijkheid van gemeenten tot gevolg hebben gehad. Dat vraagt om een herziening van de gemeentelijke visie op jeugd en om een actualisering van de speer- en aandachtspunten die de komende jaren aandacht moeten of mogen krijgen.

0.2 Leeswijzer

De nota bestaat in feite uit vier delen: een kadernota, een overzicht van wat er in Veldhoven op gebied van jeugdbeleid moet gebeuren, een actieprogramma en overige informatie.

Kader

In **hoofdstuk 1** wordt het perspectief waarin jeugdbeleid geplaatst moet worden, geschetst. Zowel landelijke, provinciale, regionale als lokale kaders en regelgeving komen aan bod.

In **hoofdstuk 2** wordt het proces beschreven dat vooraf is gegaan aan het opschrijven van het jeugdbeleid in deze nota.

In **hoofdstuk 3** treft u de visie aan, die is opgesteld in samenspraak met het veld.

De hoofdstukken 1 tot en met 3 bevatten het kader waarbinnen het Veldhovens jeugdbeleid zich de komende jaren moet begeven. De visie is de toetssteen waaraan activiteiten getoetst worden.

Analyse van gegevens en overzicht van verbeterpunten

De analyse van beschikbare gegevens, de aandachtspunten die uit deze analyse naar voren komen én de aandachtspunten die naar voren zijn gekomen uit het in hoofdstuk 2 beschreven proces, worden benoemd in **hoofdstuk 4**.

De interne samenhang en integraliteit van jeugdbeleid met andere beleidsterreinen komen aan bod in **hoofdstuk 5**. Ook hier worden aandachtspunten benoemd die vanuit andere beleidsterreinen naar voren zijn gebracht.

Hoofdstuk 6 gaat in op de visie ten aanzien van de regierol die de gemeente dient te vervullen. Beschreven wordt welke stappen ondernomen moeten worden om tot deze regierol te komen.

Hoofdstuk 7 bevat de visie op participatie van jeugd, een onderwerp dat door alle elementen van jeugdbeleid heen gaat en daarom een apart hoofdstuk verdient. Om toe te groeien naar de participatievorm zoals voorgesteld in dat hoofdstuk, zijn een aantal maatregelen nodig.

Actieprogramma

Alle informatie uit de voorgaande hoofdstukken leiden uiteindelijk in **hoofdstuk 8** tot aanbevelingen en actiepunten. Hoofdstuk 8 is daarmee tegelijkertijd het actieprogramma dat als basis dient voor het uitvoeren van jeugdbeleid voor de komende vier jaar. In hoofdstuk 8 zijn de problemen (aandachtspunten) zoals naar voren gekomen uit de hoofdstukken 4 tot en met 7 nogmaals benoemd. Aan elk probleem is een doel gekoppeld, dat getoetst is aan de visie-elementen uit hoofdstuk 3. Vervolgens is bij elke doel aangegeven welke acties ondernomen kunnen worden om dat doel te bereiken.

Hoofdstuk 9 gaat over de consequenties van het uitvoeren van de aanbevelingen, op het gebied van financiën, capaciteit en tijdsplanning.

Om een beeld te krijgen van de activiteiten die voor de komende periode van vier jaar worden voorgesteld, is het voldoende om hoofdstukken 8 en 9 te lezen. Wil men echter inzicht in de achtergronden die hebben geleid tot het opstellen van deze aanbevelingen, dan zal men hoofdstuk 1 tot en met 7 ook moeten raadplegen.

Overige informatie

Tenslotte bevat de nota nog een **afkortingenlijst**, een **lijst met gehanteerde definities** van veel gebruikte begrippen en twee relevante bijlagen. In een apart **bijlagenboek** zijn de overige relevante bijlagen, die nadere informatie verschaffen over onderwerpen uit deze nota, opgenomen. Andere documenten zijn in te zien via de vakafdeling.

'Kiosk, blijven staan (fijn spelen)'

Hoofdstuk 1 Het perspectief

Landelijke, provinciale, regionale en lokale kaders

1.1 Landelijk kader

Rond jeugd zijn tal van wetten en regelingen opgesteld, die tot doel hebben het kind begeleiding, ondersteuning en bescherming te bieden aanvullend op de taken en plichten van ouders en kinderen zelf. De basis voor deze regelingen wordt gevormd door de Grondwet en door het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

In dit verdrag zijn 41 artikelen opgenomen die de rechten van een kind beschrijven. De overheid is verplicht om kinderen te beschermen volgens deze rechten. Kinderen hebben extra rechten en plichten gekregen die volwassenen niet hebben. Veelal hebben de rechten vooral betekenis voor landen waar armoede heerst, maar de rechten geven ook richting aan het Nederlandse en Veldhovense jeugdbeleid. In het bijlagenboek behorend bij deze nota is een vereenvoudigde versie van dit verdrag opgenomen.

De wetten die het meeste invloed (kunnen) hebben op gemeentelijk jeugdbeleid komen hieronder aan de orde¹.

1.1.1 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Met de invoering van de Wmo ontstaat een nieuw wettelijk kader waar zorg- en welzijnsactiviteiten op gemeentelijk gebied, inclusief de jeugdvoorzieningen, onder vallen. De Wmo vervangt de Welzijnswet, die op dit moment nog het kader voor het bevorderen van welzijn op lokaal niveau biedt. Onder de Welzijnswet vallen ook voorzieningen voor algemeen en preventief jeugdbeleid en voor bijvoorbeeld opvoedingsondersteuning en ontwikkelingsstimulering. De Welzijnswet bepaalt dát de gemeente hiervoor verantwoordelijk is, maar schrijft niet voor welke producten of functies zij daarvoor in moet zetten. De Welzijnswet laat daarmee heel veel ruimte aan gemeenten bij het invullen van hun verantwoordelijkheid. In de Wmo zijn de taken en verantwoordelijkheden nauwkeuriger omschreven.

Kern van de Wmo is dat de gemeente verantwoordelijk wordt voor het realiseren van een samenhangend geheel van netwerken en voorzieningen die de individuele burger in staat stelt zelfstandig te participeren in de samenleving. Burgers zijn hiervoor in eerste instantie zelf verantwoordelijk. De gemeente zorgt in aansluiting op deze verantwoordelijkheid voor een aansluitend aanbod van voorzieningen waarmee burgers ook blijvend kunnen participeren in de samenleving. Participatie in de Wmo kan het best omschreven worden met de termen "meepraten en meedoen". Een belangrijke uitdaging van de Wmo is de noodzaak van een fundamentele omslag in denken te doen plaatsvinden rond de rolverdeling van overheid, burger en uitvoeringinstellingen op het gebied van welzijn, wonen en zorg.

De Wmo heeft in brede zin betekenis voor het lokale jeugdbeleid, omdat de algemene uitgangspunten ook van toepassing zijn op jeugdbeleid. Deze algemene uitgangspunten zijn in grote lijnen:

- Het voorkomen van een beroep op maatschappelijke ondersteuning en het maximaal ondersteunen van kwetsbare mensen die hierop zijn aangewezen;

¹ In het sturingsadvies 'Koersen op het Kind' dat door Steven van Eijck is opgesteld naar aanleiding van Operatie Jong is een uitgebreid overzicht opgenomen van de wetten en regels die er landelijk bestaan ten behoeve van de jeugd. Het voert te ver om in deze nota alle wetten en regelingen te benoemen, daarvoor verwijzen we u graag naar het sturingsadvies. Dit sturingsadvies is in te zien op de gemeentelijke vakafdeling of via de site www.operatie-jong.nl

- Versterken van eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden, niet alleen van het individu, maar ook van zijn/haar omgeving (sociale samenhang, creëren van een 'civil society').

Prestatieveld 2 van de Wmo betreft de 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden'. Uit nadere toelichtingen blijkt dat ook de ondersteuning van algemene jeugdactiviteiten hier onder kan vallen, voorzover deze al niet onder prestatieveld 1 (bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid) vallen.

Over de precieze invulling en uitvoering van de Wmo als het gaat om de relatie jeugdbeleid en Wmo is nog veel onduidelijk. Kijkend naar de wijze waarop Veldhoven momenteel jeugdbeleid vorm geeft, geeft de komst van de Wmo geen reden tot koerswijzigingen. De uitgangspunten van de Wmo komen overeen met de visie op jeugdbeleid (zie hoofdstuk 3).

De opvatting is dat de Wmo in algemene zin het wettelijk kader voor jeugdbeleid zal vormen waar het gaat om meedoen en meepraten. In het kader van prestatieveld 2 van de Wmo moet de gemeente het preventief jeugdbeleid vormgeven.

De Wmo stelt wel dat de gemeente elke vier jaar het beleid ten aanzien van een prestatieveld in beeld moet brengen. Deze nota Jeugd kan gezien worden als de beschrijving van prestatieveld 2.

Naast inhoudelijke prestatievelden benadrukt de Wmo ook als kernpunten 'participatie van de burger' en 'regie'. Deze onderwerpen zijn ook in het jeugdbeleid voor de komende jaren kernpunten (zie hoofdstuk 6 en 7).

1.1.2 Wet op de Jeugdzorg

De Wet op de Jeugdzorg is in 2005 in werking getreden. Deze wet richt zich vooral op de inrichting van de (geïndiceerde) jeugdzorg. De (geïndiceerde) jeugdzorg betreft de zorg aan ouders en kinderen met ernstige opgroei- en opvoedproblemen, die niet opgelost kunnen worden door lokale voorzieningen zoals onderwijs, jeugdgezondheidszorg of maatschappelijk werk.

Hoewel de provincies verantwoordelijk zijn voor de geïndiceerde jeugdzorg, heeft de Wet op de Jeugdzorg ook invloed op het gemeentelijk beleid en wel om twee hoofdredenen:

1. In de wet zijn aanwijzingen opgenomen ten aanzien van de aansluiting van (gemeentelijk) jeugdbeleid op de jeugdzorg. Deze aansluiting is van wezenlijk belang voor de kracht van de gehele jeugdzorgketen;
2. In de wet zijn aanwijzingen opgenomen ten aanzien van het takenpakket dat voor rekening van de gemeente komt.

Naar aanleiding van het opstellen van deze wet is getracht een functionele indeling te maken van de taken op het gebied van preventief jeugdbeleid en jeugdzorg. Het functionele model beschrijft welke functies het lokale jeugdbeleid in relatie tot de jeugdzorg minimaal moet vervullen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de invulling van de volgende vijf functies:

1. Informatie en advies;
2. Signalering;
3. Toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordelen en toeleiden;
4. Pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening);
5. Coördinatie van zorg op lokaal niveau.

De invulling van de vijf gemeentelijke functies is eveneens opgenomen in prestatieveld 2 van de eerder beschreven Wmo. Bijlage 1 bevat een nadere toelichting op deze functies. Gemeenten zullen ten aanzien van deze vijf functies voorzieningen moeten creëren of in stand houden. Welke voorzieningen dat precies zijn, is afhankelijk van de lokale situatie.

1.1.3 Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV)

Op basis van deze Wet hebben gemeenten de regie over de uitvoering van het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg. De jeugdgezondheidszorg is bedoeld voor alle kinderen van 0 tot 19 jaar. In Veldhoven wordt dit pakket uitgevoerd door de thuiszorgorganisatie ZuidZorg (0 tot 4 jaar) en de GGD (4 tot 19 jaar). De WCPV schrijft gedetailleerd voor welke concrete producten gemeenten aan moeten bieden. Er wordt in het basistakenpakket onderscheid gemaakt tussen uniforme producten (voor alle jeugdigen en overal in het land op dezelfde manier) en maatwerkproducten (afgestemd op specifieke behoeften en doelgroepen). Voor het maatwerkdeel heeft de gemeente nog enigszins beleidsvrijheid, voor het uniforme deel eigenlijk niet.

Naast deze wettelijke regelingen wordt jeugdbeleid ook beïnvloed en bepaald door diverse nota's en beleidstukken, zowel op landelijk als op provinciaal en regionaal niveau.

1.1.4 Nota Gezinsbeleid 2006, ministerie van VWS

Gezinsbeleid gaat over diverse onderwerpen met veel aandacht voor maatregelen om armoede te bestrijden. De algemene gedachtegang van het ministerie is als volgt: 'Investeren in gezinnen, zodat ouders hun bijzondere taak van opvoeden, het zorgen voor een nieuwe generatie, goed kunnen uitvoeren'.

De (rijks)overheid heeft zich de afgelopen jaren veel actiever opgesteld ten aanzien van het gezin en de ondersteuning daarvan. Dat zal nog verder gaan: enerzijds door maatregelen treffen in de randvoorwaarden voor ouders waardoor zij nog beter in staat gesteld worden hun opvoedingstaak uit te voeren, anderzijds door kinderen te beschermen door eerder en actiever in te grijpen in situaties waarin het mis dreigt te gaan. Het ministerie hecht groot belang aan de balans tussen de eigen verantwoordelijkheid van burgers en het actief ingrijpen door de overheid in situaties waar ingrijpen noodzakelijk is.

Het ministerie heeft een aantal uitgangspunten geformuleerd voor gezinsbeleid, die het de 'Mantra's van het gezinsbeleid' noemt:

- Gezinnen, in welke vorm dan ook, zijn een belangrijke entiteit in onze samenleving. Investeren in gezinnen is investeren in de toekomst van de samenleving. Het gezin is het eerste, het kleinste en meest indringende sociale verband waarin een mens functioneert.
- Goed lopende gezinnen zijn van belang voor een goed lopende samenleving. Het belang van het kind staat daarbij centraal.
- Het beleid voor gezinnen heeft vele gezichten. Het is een veelheid van samenhangende aanpakken en bestaat uit een wisselwerking tussen maatschappelijke ontwikkelingen en beleid op gemeentelijk en rijksniveau.
- De overheid richt zich vooral op het scheppen van voorwaarden voor het goed functioneren van het gezin. Dit betekent dat ouders de rol als opvoeder goed kunnen vervullen en tegelijkertijd toekomen aan het invullen van andere maatschappelijke functies.
- Kinderen zijn de kwetsbaarste partij in een gezin. Daarom grijpt een overheid actief in in situaties waarbij de rechten en ontwikkelingsmogelijkheden van het kind in het gedrang komen.

1.1.5 Operatie JONG, het sturingsadvies 'Koersen op het Kind'

Van grote invloed op het gemeentelijk preventief jeugdbeleid zijn de uitkomsten van '**Operatie JONG**' en de kabinetsreactie daarop.

Operatie JONG is in januari 2004 gestart onder leiding van de commissaris voor jeugdbeleid Steven van Eijck om uitwerking te geven aan één van de uitgangspunten van het kabinet: 'Kinderen en jongeren mogen niet langer tussen wal en schip terecht komen. Kinderen die buiten de boot zijn gevallen moeten terug aan boord'.

Van Eijck kreeg van het kabinet een duidelijke opdracht mee: 'help de departementen de knelpunten in het jeugdbeleid op te lossen en zorg ervoor dat zij dat samen met het veld

doen. Doe voorstellen om de samenhang in het jeugdbeleid te verbeteren en adviseer ons gevraagd en ongevraagd over het jeugdbeleid'. De direct betrokken departementen zijn VWS, OCW, Justitie, SZW en BZK.

In april 2006 heeft Steven van Eijck het eerste deel van zijn sturingsadvies '**Koersen op het kind**' uitgebracht. Het tweede deel zal ingaan op de implementatie en de financiële consequenties. Van Eijck constateert dat het Jeugdbeleid in Nederland te veel verkokerd is. "Er is sprake van enorme betrokkenheid bij de vele mensen in het veld, maar niemand is verantwoordelijk. Dit frustrereert de mensen in het veld en, belangrijker, het kind en de ouder worden niet adequaat geholpen. Signalen worden niet snel genoeg opgepakt en niet omgezet in vroegtijdige en veel efficiëntere interventies. Kortom, in de huidige situatie wordt onvoldoende ingespeeld op de problemen die een grote groep kinderen en ouders ervaren bij het opgroeien en opvoeden."

Het roer moet om. Uitgangspunt moet zijn dat het kind centraal staat en niet de instituties. Het sturingsadvies geeft aan dat de huidige problemen in het jeugdbeleid opgelost kunnen worden door: creëren van duidelijke verantwoordelijkheden, minder betrokken partijen, zowel op uitvoerend als bestuurlijk niveau, terugdringen van onnodige bureaucratie om betere voorwaarden voor een resultaatgericht jeugdbeleid te scheppen. Van Eijck heeft 25 aanbevelingen over de toekomstige inrichting van het jeugdbeleid in het sturingsadvies opgenomen, op uitvoerend en bestuurlijk niveau. In het bijlagenboek is een overzicht van deze aanbevelingen opgenomen. De kernpunten van belang voor gemeenten, zijn:

✓ Kind centraal

Centraal in het jeugdbeleid staan de behoeften van het kind. De uitvoering van het jeugdbeleid volgt de levensloop van het kind en sluit aan op de leefwereld van het kind. In de uitvoering wordt een scherp onderscheid gemaakt tussen vrijwillige en gedwongen hulp. De bestuurlijke verantwoordelijkheden worden zo dicht mogelijk bij het kind en de ouders belegd.

✓ Sluitende signaleringsketen en afstemming van zorg

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is in iedere gemeente een laagdrempelig, eerstelijns centrum voor alle jeugdigen en ouders. Op lokaal niveau worden onder verantwoordelijkheid van de wethouder de algemene en preventieve taken uitgevoerd. Belangrijke instrumenten zijn het elektronisch kinddossier en de verwijzingsindex².

✓ Bundeling indicatiestellingen

De toeleiding naar specialistische voorzieningen moet jeugdigen en ouders zo min mogelijk belasten en zo kort mogelijk zijn. Dit vereist:

- de integratie van indicatiestellingen van onderwijs en jeugdzorg (incl. jgz en lvg)
- dat CJG verantwoordelijk is voor de toeleiding cq. de geïntegreerde indicatiestelling;
- warme overdracht naar de gespecialiseerde zorg en/of naar het speciaal onderwijs (persoonlijke overdracht in plaats van een puur administratieve overdracht van dossiers).

✓ Lokaal

De wethouder Jeugd is integraal verantwoordelijk voor de algehele regie van het jeugdbeleid, zowel voor de algemene en preventieve taken als voor de verbindingen met de specialistische taken. De aansturing dient gericht te zijn op vergroting van bereik en effectiviteit en het stimuleren van horizontale verantwoording binnen instellingen.

Staatssecretaris Ross - Van Dorp (VWS) heeft in juli 2006 de **reactie op dit sturingsadvies** aangeboden aan de Tweede Kamer. Uit deze reactie blijkt dat het kabinet veel van de aanbevelingen van Van Eijck overneemt, maar niet alle. Sommige van Van

² Het Elektronisch Kinddossier is een digitale versie van het zorgdossier dat de jeugdgezondheidszorg opstelt. Een verwijzingsindex is een signaleringssysteem dat aangeeft of een kind bij meer dan één instantie bekend is.

Eijcks aanbevelingen zijn voor het Kabinet nog te versterkend. Het kabinet geeft aan dat zij de rol van gemeenten in het jeugdbeleid wil versterken. Dat wil ze in 2006 nog realiseren door de volgende maatregelen:

- Stimuleren dat gemeenten meer invloed krijgen op de inzet van geïndiceerde zorg, omdat lokale partijen het beste kunnen aangeven welke jeugdigen in de problemen komen als zorg niet snel wordt ingezet.
- Bevorderen van bundeling van taken op het terrein van opvoed- en opgroeiondersteuning in Centra voor Jeugd en Gezin.
- Het initiëren van zorgadviesteams, die het samenwerkingsverband van alle relevante uitvoerende partijen worden.
- De gemeente bestuurlijk verantwoordelijk te maken voor de Centra voor Jeugd en Gezin en de Zorgadviesteams.
- Eén geïntegreerde indicatiestellingprocedure opstellen voor de geïndiceerde (jeugd)zorg en het speciaal onderwijs.
- Beter informatie-uitwisseling over jeugdigen in de jeugdketen door de verwijsindex.
- Beter informatie op kindniveau door ontwikkeling van een elektronisch kinddossier in de jeugdgezondheidszorg.
- Beter zicht op de ontwikkeling van de Nederlandse jeugd door operationalisering van de jeugdmonitor.

Deze kabinetsreactie geeft alle reden om te verwachten dat er binnenkort veel op de gemeente afkomt. Enkele grootscheepse en (waarschijnlijk) al op korte termijn spelende ontwikkelingen, waar de gemeente capaciteit, tijd en geld in zal moeten steken, zijn onder meer het elektronisch kinddossier; de Centra voor Jeugd en Gezin; de verwijsindex; de evaluatie en verdere implementatie van de jeugdgezondheidszorg 0 tot 19 jarigen (JGZ) en het beëindigen van de Regeling Specifieke Uitkering JGZ en de coördinatie van zorg.

1.1.6 Onderwijsachterstandenbeleid en lokale educatieve agenda

Vanaf 1 augustus 2006 is er een nieuwe Wet Onderwijsachterstanden. Waar voorheen gemeenten verantwoordelijk waren voor de aanpak van onderwijsachterstanden door middel van bijvoorbeeld programma's voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en de aanpak van voortijdig schoolverlaten, is deze verantwoordelijkheid (inclusief budget) nu overgedragen aan de scholen. De gemeente blijft wel verantwoordelijk (inclusief budget) voor de voorschoolse aanpak (bijvoorbeeld VVE-scholing voor de peuterspeelzalen). Scholen zijn verantwoordelijk voor de vroegschoolse aanpak (zie ook de gemeentelijke 'Notitie Onderwijsachterstandenbeleid 2006-2010'). Van gemeenten en scholen wordt verwacht dat ze vanaf 1 augustus 2006 een lokale educatieve agenda gaan opstellen. De bedoeling van deze educatieve agenda is dat gemeenten samen met de betrokken partners een lijst van onderwerpen bespreken, waarbij ook afspraken gemaakt worden over de uitvoering en verantwoording van deze thema's. De lokale educatieve agenda gaat verder dan alleen onderwijsachterstandenbeleid. Ze kan ook onderwerpen bevatten op het gebied van de vijf gemeentelijke functies voor preventief jeugdbeleid. De thema's op de agenda zijn in drie categorieën in te delen:

1. eindverantwoordelijkheid bij scholen
2. eindverantwoordelijkheid bij scholen en gemeenten
3. eindverantwoordelijkheid bij gemeenten.

Met name in categorie 2 staan de onderwerpen die in het kader van (preventief) jeugdbeleid van groot belang zijn, zoals Brede School, VVE, vroegsignalering, schoolmaatschappelijk werk, zorgadviesteams, zorg in en om de school.

1.2 Provinciaal kader

De Provincie Noord-Brabant is verantwoordelijk voor de aansturing van de geïndiceerde jeugdzorg en het Bureau Jeugdzorg. Inherent daaraan heeft zij een taak in het realiseren van de aansluiting tussen (gemeentelijk) jeugdbeleid en jeugdzorg. Dit is vastgelegd in de

Wet op de Jeugdzorg. In het Provinciaal Beleidskader Jeugd heeft de Provincie haar beleidsvisie vastgelegd.

De Provincie benoemt de volgende prioriteiten voor de komende jaren in het Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg 2007 (het jaarlijkse werkplan): het bestrijden van de wachtlijsten in de jeugdzorg, het versterken van de pleegzorg; het versterken van de positie van de cliënt én het versterken van de totale keten door afspraken met gemeenten. Om de samenwerking met gemeenten vorm te geven, vindt er in de diverse regio's in Noord-Brabant bestuurlijk overleg plaats tussen de gedeputeerde en de gemeenten. In de praktijk blijkt het tot nu toe moeilijk te zijn om in de samenwerking de juiste balans te vinden tussen overleg en het daadwerkelijk realiseren van afspraken. Vooral ten aanzien van de aansluiting van Bureau Jeugdzorg op het preventief jeugdbeleid op lokaal niveau is nog veel werk te verzetten.

1.3 Regionaal kader

Op regionaal niveau zijn beleidsaanbevelingen geformuleerd in de notitie **Op weg naar 2008**³. De stuurgroep jeugdbeleid (SRE-verband) heeft als prioriteiten voor de komende jaren de volgende aandachtspunten voorgesteld: de invulling van de vijf gemeentelijke functies en de aansluiting met Bureau Jeugdzorg; de gemeentelijke regie in het preventieve jeugdbeleid; stroomlijnen van informatie over jeugdigen onder meer door invoering van de verwijzindex; en alcoholmatiging.

Als vervolgstap op deze aanbevelingen heeft K2 in 2005 een inventariserend onderzoek gedaan naar de zorgstructuur in Veldhoven en de sterke en zwakke kanten van de zorgketen alhier. In de hoofdstukken 4 en 8 leest u hier meer over.

1.4 Lokaal kader

Bij het opstellen van deze nota is natuurlijk ook rekening gehouden met algemene lokale kaders en visiedocumenten, zoals de stadsvisie en het Coalitieprogramma 2006-2010.

1.4.1 Stadsvisie

Speerpunten uit de Stadsvisie gericht op jeugd:

- Ontmoeten en sociale participatie;
- Behouden en versterken van het voorzieningenniveau (ook verenigingen);
- Vasthouden van jongeren door geïntegreerd beleid wonen, welzijn en voorzieningen;
- Bestaande ontmoetingsmogelijkheden (ook verenigingen) benutten en nieuwe creëren;
- Jeugd en jongeren hebben een eigen plek om zich vrij te uiten.

1.4.2 Coalitieprogramma

Speerpunten uit het Coalitieprogramma gericht op jeugd:

- Substantieel bouwen voor starters.
- Structurele aandacht voor openbare orde en veiligheid. Op wijkniveau initiatieven ontplooiën om uitvoerenden vanuit diverse disciplines bijeen te halen om ongewenste ontwikkelingen zo spoedig mogelijk op te pakken.
- Voorzieningen: alle kinderen in Veldhoven moeten naar school kunnen, in goede huisvesting en met een verantwoord binnenmilieu.
- Komen tot vroegtijdige signalering van problemen bij kinderen en jeugd, zodat hun 'schoolloopbaan' zo min mogelijk in gevaar komt.

³ Op weg naar 2008; verslag van het regionale onderzoek naar aansluiting jeugdbeleid en jeugdzorg in Zuidoost Brabant; K2 Peter Kuijs, Fimke Zwerink; 's-Hertogenbosch oktober 2004.

- Een vitaal verenigingsleven is van groot belang. Verenigingen moeten op steun van de gemeente kunnen blijven rekenen, maar wel duidelijk afspreken en vastleggen wat de doelstellingen zijn van de gesubsidieerde verenigingen.
- Speciale aandacht geven aan het betrekken van jeugd bij de voor hen interessante onderwerpen.

1.4.3 Inventarisatie jeugdbeleid 2005

In 2005 is op verzoek van de raad in een notitie inzicht gegeven in het beleidsterrein Jeugd. In deze notitie is een omschrijving gegeven van de onderdelen van de beleidsterreinen en is een inventarisatie gemaakt van de activiteiten die op dat moment uitgevoerd werden op het terrein van preventief jeugdbeleid. In de inventarisatie is geen beoordeling gegeven van de effectiviteit van de maatregelen. De politiek heeft vervolgens wel om een dergelijke analyse verzocht. Het onderzoek dat door K2, Kenniscentrum Jeugd, in 2005 is gedaan naar het aanbod van preventief jeugdbeleid en de aansluiting met Jeugdzorg, geeft dit inzicht (zie ook par. 1.3).

1.5 Conclusie

In de hiervoor beschreven wetten, regelingen en notities staan de volgende uitgangspunten centraal:

- Meepraten en meedoen (Wmo)
- Kinderen centraal (Rechten van het kind, Wmo, operatie JONG)
- Uitgangspunt van zorg is de vraag en behoefte van burgers (Wmo, JONG, gezinsbeleid)
- Balans tussen eigen verantwoordelijkheid en actief ingrijpen als het mis dreigt te gaan (Wet op de Jeugdzorg, Wmo, JONG, gezinsbeleid)
- Ondersteunen van het gezin om taken waar te kunnen maken (Wmo, JONG, gezinsbeleid)

Deze uitgangspunten staan ook centraal in het gemeentelijk jeugdbeleid, zoals omschreven in de nota uit 2001 en uit de volgende hoofdstukken zal blijken dat ze ook voor het geactualiseerde jeugdbeleid gelden.

Uit bovenstaande blijkt bovendien:

- Preventief jeugdbeleid en de maatregelen die een gemeente onder haar regie moet nemen, staan hoog op de politieke agenda, zowel landelijk, provinciaal, regionaal als lokaal.
- Er zijn voldoende kansen voor een Wmo-proof gemeentelijk jeugdbeleid: als het algemeen jeugdbeleid (ondergebracht in prestatieveld 1) goed geregeld is, is er een stevige basis gelegd waarbinnen jeugd zelfstandig en met eigen verantwoordelijkheid kan opgroeien en ouders en verzorgers zo ook hun kinderen op kunnen voeden. Door de vijf gemeentelijke functies van preventief jeugdbeleid in prestatieveld 2 sluitend te organiseren, is er voor ieder kind een vangnet geregeld, dat in eerste instantie gericht is op het zelfstandig laten functioneren (empowerment) van ouders en kinderen. Als dat niet mogelijk (of wenselijk) is, zijn er voldoende maatregelen om de zorg over te nemen.
Er ligt al een goede basis om het preventief jeugdbeleid verder uit te werken.
- Door binnen jeugdbeleid aandacht te schenken aan participatie en de regie door de gemeente effectief te regelen, wordt ook aan de participatie-eis van de Wmo tegemoet gekomen.
- De ontwikkelingen op dit gebied gaan razendsnel. Er komt veel op de gemeente af. Er moeten keuzes gemaakt worden en knopen doorgehakt. Dit vereist een actieve rol van de gemeente.

Hoofdstuk 2. Het proces

Totstandkoming (nota) jeugdbeleid

Effectief jeugdbeleid voeren begint onder meer met na te gaan wat er leeft onder de doelgroep, analyseren van de gegevens die over Veldhovense jeugd beschikbaar zijn, luisteren en samenwerken met de uitvoerende instellingen en op basis van de lokale (maar ook regionale en landelijke) kansen en bedreigingen een gemeentelijke visie vaststellen, die het kader biedt voor het jeugdbeleid in de komende jaren.

Het schrijven van een nota is niet gelijk aan het opstellen van beleid. Deze nota is slechts de schriftelijke weergave van een proces waarin samen met betrokkenen is gekeken naar onder meer uitgangspunten, visie, goede punten en verbeterpunten, lacunes en aangrijpingspunten voor integraal beleid.

Dit proces heeft er als volgt uitgezien⁴:

2.1 Opstellen visie op jeugdbeleid

Samen met de instellingen en verenigingen die zich in Veldhoven met jeugd bezig houden, is een visie opgesteld als toetsingskader voor thema's, activiteiten en aanbevelingen inzake jeugdbeleid (zie hoofdstuk 3).

Visiebijeenkomst 27 april 2006

2.2 Evalueren nota jeugdbeleid 2001-2004

De nota jeugdbeleid 2001-2004 is geëvalueerd. Beoordeeld is in welke mate de aanbevelingen uit deze nota daadwerkelijk gerealiseerd zijn, om welke reden een aanbeveling niet gerealiseerd is en hoe noodzakelijk of wenselijk het is dat de aanbeveling alsnog gerealiseerd moet worden.

De uitkomsten van deze evaluatie zijn meegenomen bij het bepalen van de thema's en de aandachtspunten voor de komende periode.

2.3 Bepalen verbeterpunten

In dit deeltraject is een tweedeling gemaakt op de verbeterpunten binnen het *algemeen jeugdbeleid* en gericht op de verbeterpunten in het *preventief jeugdbeleid*.

Algemeen jeugdbeleid: om de verbeterpunten op gebied van algemeen jeugdbeleid te achterhalen, is gebruik gemaakt van de inventarisatie van verbeterpunten, die tijdens de bespreking van de conceptvisie is opgesteld. Aan de hand van die verbeterpunten is een gesprek gevoerd met vertegenwoordigers van instellingen op het gebied van algemeen jeugdbeleid om naar oplossingsrichtingen te kijken. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met de jongerenwerkers van Stimulans.

⁴ Relevante verslagen en documenten die tijdens dit proces zijn opgesteld, zijn opgenomen in het bijlagenboek.

Preventief Jeugdbeleid: in 2005 is een start gemaakt met het inventariseren van de aandachtspunten op het gebied van preventief jeugdbeleid. K2, kenniscentrum Jeugd, heeft een onderzoek gedaan naar het aanbod van preventief jeugdbeleid in Veldhoven, de mate van aansluiting met jeugdzorg en de knelpunten die daaruit naar voren komen. Van dit onderzoek is een rapport opgesteld: 'Jeugdzorg in Veldhoven, snel, doeltreffend en in samenhang'⁵. Daarin zijn aan de hand van de grootste lokale knelpunten drie aanbevelingen opgesteld. Aan elk knelpunt is een werkgroep gekoppeld. De werkgroepen zijn al bezig om de knelpunten uit te werken en oplossingen uit te zetten. In par. 4.4 wordt hier nader op ingegaan.

2.4 Beoordelen interne samenhang en integraliteit

Om na te gaan in hoeverre er binnen de gemeentelijke organisatie sprake is van samenhangend en integraal beleid, zijn gesprekken gevoerd met gemeentelijke beleidsmedewerkers op beleidsterreinen die raakvlakken of overlappings hebben met jeugdbeleid. Er zijn gesprekken gevoerd met collega's op het gebied van:

- Kunst en cultuur
- Sport
- Onderwijs
- Peuterspeelzaalwerk en kinderopvang
- Sociale Zaken
- Volkshuisvesting
- Speelruimtebeleid

In hoofdstuk 5 zijn de resultaten en aandachtspunten uit deze gesprekken weergegeven. De aandachtspunten zijn vervolgens gebruikt bij het bepalen van de thema's en de aanbevelingen in deze nota. Tevens is in dat hoofdstuk een aparte paragraaf gewijd aan de samenwerking en afstemming tussen onderwijsbeleid en jeugdbeleid, omdat deze twee beleidsterreinen zeer nauw verbonden zijn.

2.5 Regie en participatie

Naast de processen voor de inhoudelijke aanbevelingen, is ook overlegd over de onderwerpen 'regie' en 'participatie'. De uitkomsten hiervan zijn opgenomen in hoofdstukken 6 en 7.

2.6 Bepalen aanbevelingen

Bovenstaande processen hebben de input geleverd voor het vaststellen van de thema's die de komende jaren aandacht behoeven. Bovendien is bij het bepalen van de aanbevelingen gekeken naar de huidige situatie in Veldhoven: cijfers met betrekking tot jeugd, gegevens uit jaarverslagen en resultaten van onderzoeken en monitors.

2.7 Conclusie

Door de gevoerde processen is er draagvlak en commitment ontstaan bij de betrokken in- en externe partners. Tevens heeft dit proces ertoe geleid dat de juiste aandachtspunten voor het voetlicht zijn gekomen en dat er met het veld is gekeken naar oplossingrichtingen. De in deze nota voorgestelde maatregelen zijn dus mede gebaseerd op inhoudelijke overwegingen uit het veld.

⁵ Dit rapport is op te vragen bij de gemeentelijke vakafdeling.

Hoofdstuk 3 De visie

De Veldhovense visie op jeugdbeleid

In samenspraak met instellingen en verenigingen die zich in Veldhoven bezig houden met jeugd, is de volgende visie op jeugdbeleid opgesteld:⁶

1. **Jeugdbeleid richt zich op alle jeugdigen in Veldhoven** en op de jeugd in de **context** van hun bezigheden. Jeugdbeleid betekent dus ook: aandacht voor het gezin; aandacht voor degenen die met jeugdigen van doen hebben (professioneel of vrijwillig); aandacht voor de leefomgeving van jeugdigen; aandacht voor de levensloop van jeugd.
2. **Jeugd moet zich optimaal kunnen ontwikkelen.** Het jeugdbeleid biedt hiervoor de randvoorwaarden en waar nodig ondersteuning voor jeugdigen zelf en aan hun directe omgeving. Voorkomen is beter dan genezen, dus maatregelen om problemen te voorkomen zijn van belang. Kinderen zijn kwetsbaar en verdienen bescherming. Waar dat nodig is, geven we bijzondere aandacht aan specifieke problemen. Het gaat hierbij dan zowel over hulp- en zorgvragen als over specifieke doelgroepen zoals kinderen uit gezinnen met een laag inkomen, jongeren op straat, kinderen met een specifieke etnische achtergrond, jongeren die niet bij verenigingen zijn, enzovoorts.
3. **De jeugdige staat centraal.** Wat voor het kind nodig is, is het belangrijkste. Daarbij luisteren wij naar wat jeugd zelf belangrijk vindt en sluiten aan bij wat voor jongeren werkt. We luisteren naar wat zij willen, maar nemen niet alles klakkeloos over. Wij vinden het belangrijk om jeugdigen te betrekken bij zaken die voor hen van belang zijn, naar ze te luisteren, ze proberen te begrijpen, aansluiten op hun belangstelling en respect hebben voor wat zij willen uitdragen. We gaan een open dialoog aan en laten ze zelf nadenken over de consequenties van hun keuzes, de grenzen die ze zelf willen hanteren en de manier waarop wij tegen de vraag en de oplossing aankijken.

Dit uitgangspunt houdt ook in dat we bij botsende belangen het belang van het kind laten prevaleren en dat we ver gaan in het treffen van maatregelen om kinderen te beschermen, ook als dat betekent dat we ingrijpen in de autonomie van de ouders. Hierbij moeten we beducht zijn op het te snel normeren van 'normaal gedrag' en bij enige afwijking al ingrijpen: gezinnen moeten de ruimte krijgen om op hun manier invulling te geven aan hun verantwoordelijkheden. Maar: kinderen zijn de kwetsbaarste partij in een gezin. Daarom grijpen we actief in in situaties waarbij de rechten en ontwikkelingsmogelijkheden van het kind in het gedrang komen.
4. **Ouders zijn eerstverantwoordelijk** voor de ontwikkeling van hun kind. We citeren uit het rapport 'Koersen op het Kind' van Steven van Eijck: "Kinderen groeien op tot volwassenen. Een kind heeft recht op een goede ondersteuning bij zijn ontwikkeling tot volwassenheid, probleemloos of niet. Voor de toekomst is het van

⁶ Deze visie is gebaseerd op: Uitgangspunten nota jeugdbeleid 2001; bijeenkomst visie op jeugdbeleid van 27 april 2006; brainstorm inzake participatie jeugd d.d. 11 april 2006; gesprek jongerenopbouwwerk betreffende participatie d.d. 18 april 2006; gesprek jongerenwerkers Stimulans over visie en participatie d.d. 4 mei 2006; Rechten van het kind; Nota Gezinsbeleid, maart 2006, ministerie van VWS; Sturingsadvies 'Koersen op het Kind', Steven van Eijck, commissaris jeugdbeleid Operatie Jong, mei 2006; Uitgangspunten Wmo; verkiezingsprogramma's politieke partijen 2006; Coalitieprogramma 2006. De onderliggende documenten zijn beschikbaar in het bijlagenboek of in te zien op de gemeentelijke vakafdeling.

belang dat kinderen gezond blijven, zich in alle opzichten goed kunnen ontwikkelen en actief betrokken worden bij de samenleving, in sociaal, economisch en politiek opzicht. Ouders hebben hierbij een primaire taak. Zij worden geacht goed ouderschap te tonen, zodat hun kinderen zich tot goede burgers van de samenleving kunnen ontwikkelen. Ouders en kinderen dragen daarbij een eigen verantwoordelijkheid. Naarmate kinderen ouder worden, kan en mag de overheid hen sterker aanspreken op deze eigen verantwoordelijkheid. Zo hebben kinderen naast rechten ook plichten in de ontwikkeling.

De overheid draagt aanvullend op en ondersteunend aan deze taken van ouders en kinderen ook een eigen verantwoordelijkheid. Bij de invulling van die overheidstaken zijn de behoeften van het kind aan begeleiding, ondersteuning en bescherming het vertrekpunt. De overheid dient burgers waar nodig actief te ondersteunen en waar ouders en kinderen zich niet aan de normen van de samenleving willen houden corrigerend op te treden. Het jeugdbeleid is erop gericht ouders en kinderen te motiveren hun eigen verantwoordelijkheid op te pakken." (einde citaat uit 'Koersen op het kind'.)

5. Jeugdigen kennen hun **eigen dynamiek en een eigen identiteit**, die we moeten respecteren. Vooral de tiener- en puberleeftijd wordt gekenmerkt door ander gedrag dan volwassenengedrag en daarmee moet rekening gehouden worden. Ze groeien toe naar volwassenheid, maar zijn nog niet volwassen. Ze hebben dan ook eigen rechten en plichten, die in sommige opzichten afwijken van de rechten en plichten van volwassenen. Deze bijzondere rechten zijn onder meer vastgelegd in de Verklaring van de Rechten van het Kind.
6. De gemeente gaat uit van de erkenning van **het recht van jeugd op een eigen plek en een eigen cultuurbeleving** en de positieve betekenis hiervan voor de ontwikkeling van de jeugd tot zelfstandige en verantwoordelijke volwassenen en de ontwikkeling van de samenleving als geheel. Jeugdigen ontwikkelen zich door grenzen te onderzoeken. Daartoe krijgen ze de mogelijkheid, maar hen wordt ook aangegeven wanneer de grens wordt overschreden. Daarop worden ze gecorrigeerd. Geef ze de ruimte, laat ze verkennen, heb oog voor hun onvolkomenheden en (on)mogelijkheden, probeer ze daarin te ondersteunen, maar wees ook duidelijk als ze de grenzen overschrijden.
7. De gemeente stelt jeugdigen **in staat om te participeren** en hanteert daarbij de volgende visie:

Veldhoven is een gemeente waar het voor de jeugd goed toeven is, omdat er genoeg te doen is, er voldoende voorzieningen aanwezig zijn en er bij dreigende problemen op een goede manier op jeugd gelet wordt en ze tijdig worden geholpen. De betrokken professionals kunnen vanwege hun ervaring en deskundigheid aangeven wat daar voor nodig is, zeker als ze gestimuleerd worden om dit vanuit een klant(=jeugd)gerichte benadering te doen.

Kinderen en jongeren in Veldhoven moeten vooral lekker hun eigen ding doen en hun talenten kunnen ontwikkelen. Als ze de gemeente daarbij nodig hebben of als ze hun talent verder willen ontwikkelen, maar het lukt ze niet zelf, dan weten ze de gemeente te vinden. Dan proberen we ze daar vervolgens ook in te ondersteunen.

De gemeente investeert dan ook in bekendheid, toegankelijkheid en laagdrempeligheid.

Bij concrete activiteiten of vraagstukken die een bepaalde groep rechtstreeks 'raken', wordt die groep rechtstreeks benaderd om mee te denken.

De gemeente is richting de jeugd duidelijk en ook transparant in wat er aan activiteiten gebeurt of wat er met verzoeken gebeurt.

8. Gemeentelijk jeugdbeleid kan niet bestaan zonder de **inzet van verenigingen, instellingen en organisaties**. Instellingen, verenigingen en overheid zijn medeverantwoordelijk voor het creëren van een positief opvoedings- en opgroeiklimaat voor jeugdigen. Dat betekent dat deze organisaties ook een verantwoordelijkheid hebben om problemen of vraagstukken te signaleren en de signalen op de juiste plek neer te leggen. Deze verantwoordelijkheid is geen interne verantwoordelijkheid, maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een sluitende keten. Samen zijn we er voor verantwoordelijk om te zorgen dat een kind zonder breuken alle stadia doorloopt.
9. De **gemeente schept voorwaarden en is ondersteunend** om de verantwoordelijkheden waar te maken, niet alleen naar ouders toe als primair verantwoordelijke, maar ook naar instellingen en verenigingen toe als medeverantwoordelijke. Zo kan een gemeente bijvoorbeeld ondersteuning bieden bij het beter signaleren van problemen door verenigingen en het duidelijker informeren over de plek waar signalen neergelegd kunnen worden.
10. De **gemeente treedt op als regisseur**; dit houdt meer in dan alleen het verstrekken van middelen. Een regisseursrol houdt ook in (5 S-en model):
Stimuleren (politiek-bestuurlijk initiatief). De gemeente stelt zich actief op temidden van haar partners op het beleidsterrein.
Situëren (kennis van het netwerk). De gemeente is op de hoogte van de sterke en zwakke kanten van het netwerk en van de bestaande initiatieven op dit beleidsterrein.
Steun creëren (organisatie van de participatie). De gemeente betreft andere partijen bij haar initiatieven en creëert op deze manier draagvlak. In samenwerking met de partners worden doelen geformuleerd. Zowel de uitvoerders als de doelgroep worden bij haar initiatieven betrokken.
Structureren (het vormen, onderhouden en veranderen van het netwerk). De gemeente vormt en onderhoudt relaties met en tussen partijen, maakt afspraken en stelt regels.
Sturen (het geven van richting). De gemeente stimuleert samenwerking, beloont betrokkenen en geeft feedback. De gemeente is selectief in het betrekken van organisaties bij beleidsinitiatief. Pluriformiteit wordt gestimuleerd.
11. Het **gemeentelijke jeugdbeleid is samenhangend** (zowel extern als intern) en houdt rekening met de ontwikkelingen op andere aanpalende beleidsterreinen, zoals onderwijsbeleid, Wmo, vrijwilligersbeleid, gezondheidsbeleid, sportbeleid, subsidiebeleid, speelruimtebeleid, preventief verslavingsbeleid.
12. Het **gemeentelijke beleid is flexibel en evaluatief**, in die zin dat regelmatig bekeken wordt of de gekozen structuren, aanpakken, projecten, voorzieningen nog wel passen bij de huidige en toekomstige ontwikkelingen.

Hoofdstuk 4 De aandachtspunten

Overzicht van de knelpunten en aandachtspunten

Uit de analyse van beschikbare cijfers en gegevens wordt duidelijk welke aandachtspunten er in deze gemeente spelen. Bovendien is in het proces om te komen tot deze nota ook op verschillende manieren nagegaan wat verbeterpunten zijn als het gaat om jeugdbeleid in Veldhoven (zie hoofdstuk 2). In dit hoofdstuk komen ze aan bod.

4.1 De Veldhovense situatie

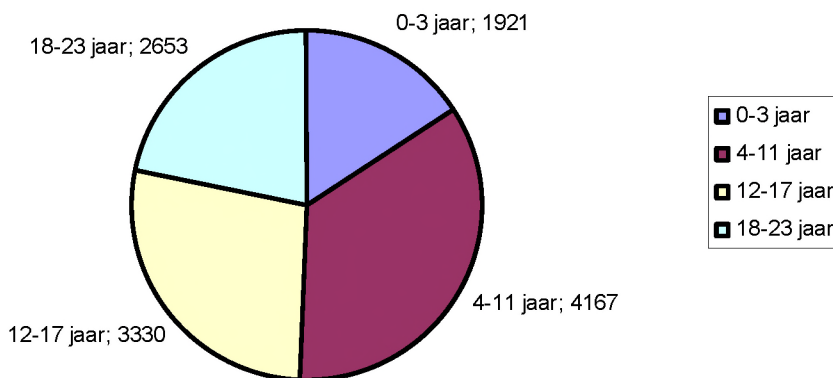
4.1.1 Algemene bevolkingsgegevens

Ruim een kwart van de Veldhovense bevolking is jonger dan 24 jaar. Over het algemeen wordt onder jeugd verstaan: 0 tot en met 23 jarigen. De meest gehanteerde leeftijdscategorieën (zo ingedeeld vanwege de overgangsmomenten binnen het onderwijssysteem) zijn:

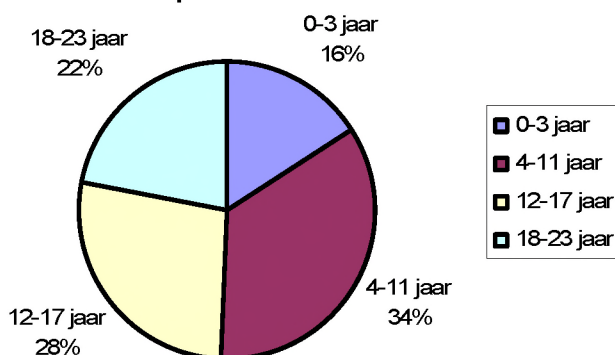
- 0 tot en met 3 jaar (voorschoolse periode)
- 4 tot en met 11 jaar (basisschool)
- 12 tot en met 17 jaar (voorgezet onderwijs)
- 18 tot en met 23 jaar (startkwalificatie; vervolgonderwijs of werk)

Onderstaande cirkeldiagrammen geven inzicht in het aantal jeugdigen per categorie en ten opzichte van de gehele bevolking.

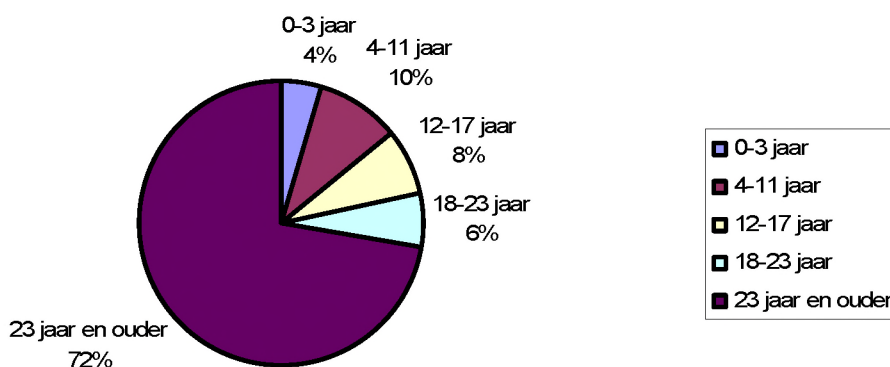
verdeling jeugdigen 0 tot 23 jaar (totaal aantal 12.071) per 1-1-2006

verdeling jeugdigen 0 tot 23 jaar in percentages per 1-1-2006

Percentage jongeren tov totale bevolking per 1-1-2006

4.1.2 Risicofactoren

Algemeen bekende risicofactoren in de ontwikkeling van jeugdigen zijn:

- Opleidingsniveau (van jongeren en ouders)
- Inkomenssituatie
- Gezinssituatie (twee-oudergezin, eenoudergezin, nieuw samengesteld gezin etc.)
- Etniciteit

Opleidingsniveau

Uit de Brabantse jeugdmonitors van de GGD komt naar voren dat het opleidingsniveau van de ouders in onze gemeente gemiddeld wat hoger ligt dan in de rest van de regio. Dit komt overeen met cijfers over de gehele bevolking van Veldhoven, waarbij het gemiddelde opleidingsniveau ook iets hoger dan gemiddeld is. Een vaak aangehaalde verklaring hiervoor is de aanwezigheid van veel hightechbedrijven in en om Veldhoven, die een beroepsbevolking aantrekken met een hogere opleiding. Het opleidingsniveau van de 12-17 jarigen ligt echter iets onder het gemiddelde van de regio.

Inkomenssituatie

Het percentage huishoudens met een laag inkomen lijkt uit verschillende gegevens iets hoger te liggen dan het gemiddelde van de regio. Zowel onderwijs, welzijnswerk, hulpverleners als diverse Veldhovense verenigingen geven aan dat het aantal jongeren dat wegens geldgebrek niet kan deelnemen aan algemene activiteiten groeiend is. Daarmee lopen ze niet alleen de directe effecten van de activiteiten mis (ontmoeting, beweging, vrijetijdsinvulling, leren om in een team te functioneren enzovoorts), maar bestaat ook het risico dat ze zich buitengesloten voelen van zaken die hun leeftijdsgenoten wel hebben. Juist in de puberteit is het gevoel van erbij horen erg belangrijk en kan het gevoel buitengesloten te zijn veel (sociaal-emotioneel) effect op de jongere hebben.

In de discussienotitie 'Armoede in Veldhoven' (2006)⁷ staan gegevens over de inkomenspositie van Veldhovense inwoners. Hier zijn de belangrijkste kort weergegeven. Veldhoven neemt op de ranking van gemiddeld inkomen per huishouden van alle gemeenten plaats 145 in (van de 458 gemeenten, nr. 1 is de gemeente met het hoogste gemiddelde inkomen). Veldhoven kent geen specifieke probleem- of achterstandswijken. Het aantal bijstandsuitkeringen per 1000 inwoners is in Veldhoven 28 (landelijk 51).

⁷ Deze discussienotitie is opgesteld door de afdeling Sociale Zaken

Toch kent ook onze gemeente inwoners met dusdanige financiële problemen dat zij materieel, cultureel en sociaal uitgesloten zijn van de minimaal aanvaardbare levenspatronen.

In het laatste kwartaal van 2005 werden van de 450 WWB uitkeringen 110 aan een alleenstaande ouder uitgekeerd en 90 aan een (echt)paar (met of zonder kinderen). De cijfers geven geen eenduidig beeld over het aantal gezinnen met kinderen (onder de 18 jaar) die in een bijstandssituatie zitten, maar uit de interviews en enquêtes komt wel het beeld naar voren dat het vooral alleenstaanden met kinderen en gezinnen met kinderen zijn die met hun besteedbaar inkomen onder de norm zitten en moeite hebben met rondkomen.

Uit de enquêtes bleek ook, dat veel kinderen tussen de 4 en 17 jaar uit gezinnen met een laag inkomen geen lid zijn van een (sport)vereniging en geen toegang hebben tot internet. Ook uit deze gegevens kan geconcludeerd worden dat het voor kinderen zeker een extra risico inhoudt als de ouders een laag inkomen hebben.

Bijna altijd is er bij deze gezinnen sprake van individuele omstandigheden of (een combinatie van) onvoorziene voorvallen waardoor men in de problemen is gekomen. Er is geen (groeps)kenmerk voor de Veldhovense situaties aan te wijzen als oorzaak. Oplossingen moeten dan ook gezocht worden in maatwerk.

Gezinssituatie

De cijfers hierover zijn moeilijk te interpreteren, omdat er verschillende definities van gezinssituaties worden gehanteerd. Zo kan een twee-oudergezin in het ene onderzoek een gezin zijn waarin de beide biologische ouders aanwezig zijn en in het andere onderzoek ook een nieuw samengesteld gezin (waarbij sprake is van bijvoorbeeld een stiefvader). Uit onderzoeken blijkt dat ook nieuw-samengestelde gezinnen een verhoogd risico kennen voor jeugdigen.

Uit de verschillende gegevens is wel op te maken dat tussen de 6 en 10 % van de jeugdigen tot 17 jaar in een éénoudergezin opgroeit.

Etniciteit

In Veldhoven heeft bijna 14% van de inwoners een niet-Nederlandse etniciteit. Daarvan komt ruim 9% uit een westers land en ruim 4% uit een niet-westers land. Het is vooral deze laatste categorie die wordt aangemerkt als risicogroep.

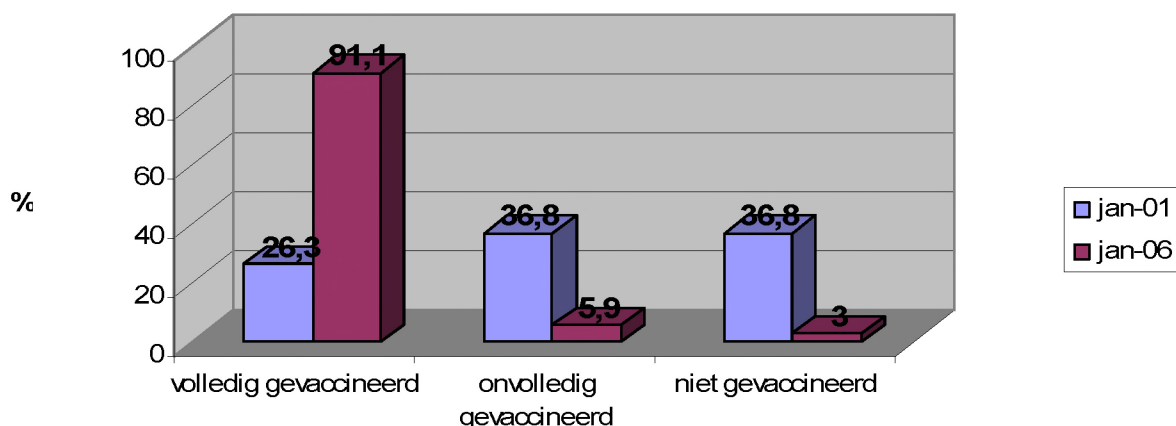
Van alle inwoners van niet-westerse etniciteit is 46 % tussen de 0 en 24 jaar. In totaal zijn dat ongeveer 860 jeugdigen (7% van alle jeugdigen in Veldhoven tot 24 jaar).

Bij dit onderdeel melden we ook enige gegevens inzake de jeugdigen met een Roma-achtergrond in deze gemeente.

Van de ongeveer 200 Roma's in Veldhoven is 53 % jonger dan 24 jaar⁸. In de laatste jaren is het beleid ten aanzien van de Roma's geïntensiveerd, o.a. wat betreft de jeugd. De deelname aan onderwijs en de deelname van jonge kinderen aan de peuterspeelzaal of aan programma's rond Voor-en vroegschoolse educatie hebben veel aandacht gekregen. Ook is sinds 2001 de wijze waarop jeugdgezondheidszorg zich opstelt ten aanzien van de woonwagencentra, gewijzigd. In dat jaar zijn de schoolarts en de consultatiebureauverpleegkundige van de thuiszorg begonnen met spreekuren op locatie. Uit de volgende grafiek blijkt dat deze aanpak succesvol is:

⁸ (cijfers per 13-9-2006)

Vaccinatiegegevens Romakinderen

Niet alleen is de vaccinatiegraad enorm toegenomen, ook is de gang naar beide JGZ-medewerkers voor de bewoners van de centra steeds laagdrempeliger geworden, waardoor ook veel (preventieve) adviezen gegeven kunnen worden. Beide JGZ-medewerkers stimuleren de bewoners ook om hun kinderen aan peuterspeelzaal en onderwijs deel te laten nemen.

Het Romabeleid is een categoriaal beleid. De aanpak is ten opzichte van het jeugdbeleid gericht op de niet-Romakinderen nog erg basaal, bijvoorbeeld gericht op schooldeelname en alfabetisering. Omdat er nog aan zoveel basale voorwaarden moet worden voldaan, zijn de maatregelen die in het huidige jeugdbeleid worden voorgesteld nog een brug te ver voor deze doelgroep. De aanpak van de Roma zal (voorlopig) categoriaal blijven en de inspanningen vanuit bijvoorbeeld jeugdgezondheidszorg zullen daarop afgestemd worden.

Conclusie inzake de risicofactoren

Hoewel de cijfers en gegevens bij geen van de risicofactoren duiden op de aanwezigheid van een absoluut of relatief grote risicogroep, zijn er in Veldhoven uiteraard wel jeugdigen en gezinnen die extra risico lopen. Er is op zich geen reden om de aandacht voor deze risicogroepen tot heel specifiek aandachtspunt te benoemen, maar er is vanuit het uitgangspunt dat alle jeugdigen zich optimaal moeten kunnen ontwikkelen, wel een reden om aandacht aan deze risicogroepen te besteden.

Twee onderdelen die om specifieke aandacht (blijven) vragen, betreffen de Roma-kinderen (continuering van de huidige categorale aanpak, inclusief de werkwijze van de JGZ) en jongeren uit gezinnen met een laag (besteedbaar) inkomen (in samenspraak met het armoedebeleid).

4.1.3. Gegevens uit specifieke onderzoeken naar de Veldhovense situatie

Jeugdmonitor 0-11 jarigen

In 2005 is de jeugdmonitor 0 tot en met 11 jarigen uitgevoerd door de GGD Zuidoost-Brabant (21 gemeenten uit Zuidoost-Brabant, Eindhoven niet). De resultaten zijn beschreven in een rapportage, die beschikbaar kwam in 2006.⁹ Gevraagd is naar de volgende thema's:

- Algemene bevolkingskenmerken
- Zwangerschap en ontwikkeling
- Gezondheid en welzijn
- Woonomgeving en voorzieningen
- Kinderopvang
- Opvoeding en ondersteuning

⁹ Het volledige rapport is op te vragen bij de gemeentelijke vakafdeling.

- Leefstijl
- Vrijtijdsbesteding
- School

Veldhoven scoort ten opzichte van de regio slechts op twee onderdelen significant slechter dan gemiddeld. Dit betreft het geven van borstvoeding en het sporten op school. Dat laatste onderdeel krijgt al aandacht in het kader van sportstimulering.

Aan het geven van borstvoeding geven kraamzorg en jeugdgezondheidszorg volop aandacht. In de jaarlijkse gesprekken met de jeugdgezondheidszorg zal dit resultaat van de monitor besproken worden om te beoordelen of het wenselijk is dat hieraan in Veldhoven specifiekere aandacht gegeven wordt.

De GGD-onderzoekers geven aan dat het ongeacht de score ten opzichte van de regio nodig en wenselijk blijft om aandacht te blijven geven aan onderwerpen als overgewicht en alcoholgebruik. Ook blijkt uit de monitor dat hoewel veel ouders aangeven soms tot vaak problemen met de opvoeding te ervaren, er slechts weinigen gebruik maken van het professionele aanbod dat hiervoor aanwezig is.

Opvallend is dat Veldhoven wat betreft woonomgeving, voorzieningen en activiteiten goed scoort ten opzichte van de andere gemeenten in de regio.

Jeugdmonitor 12-17 jarigen

De jeugdmonitor 12 tot 17 jarigen dateert uit 2003. Ook deze monitor is uitgezet in 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant, Eindhoven uitgezonderd. In deze monitor zijn de volgende thema's aan bod gekomen:

- Algemene kenmerken
- School en werk
- Gezondheid en welzijn
- Leefstijl
- Vrijtijdsbesteding
- Ouders
- Vriendschap en seksualiteit
- Hulpvraag
- Jeugdzorg
- Voorzieningen in de gemeente
- Veiligheid
- Strafbare feiten

Uit deze monitor¹⁰ komen de volgende opvallende resultaten naar voren (let wel: het gemiddelde betreft de regio Zuidoost-Brabant exclusief Eindhoven):

- ✓ Veldhoven scoort hoger dan gemiddeld als het gaat om spijbelen. Leerplicht en de handhaving ervan zijn sinds enkele jaren speerpunt van gemeentelijk beleid en deze cijfers uit 2003 bevestigen dat dat nodig was. Naar verwachting zal de score bij een volgende monitor beter zijn.
- ✓ In Veldhoven zijn gemiddeld meer jongeren slachtoffer van een strafbaar feit dan in de regio; vooral bedreigingen komen vaker voor. In een discussiebijeenkomst met betrokken instellingen over deze cijfers is aangegeven dat de verklaring van deze cijfers ligt in het verstedelijkte karakter van Veldhoven en in het feit dat veel Veldhovense jongeren uitgaan in Eindhoven, waar ten opzichte van de andere Zuidoostbrabantse gemeenten meer sprake is van uitgaansgeweld.
- ✓ Ook op andere punten op het gebied van veiligheid en criminaliteit scoort Veldhoven steeds wat slechter dan de rest van de regio. Veiligheid en de aanpak van criminaliteit bij jeugd zijn al speerpunten in het Integraal Veiligheidsbeleidplan (IVB). Daarin krijgen bijvoorbeeld de Jongeren op Straat aanpak, het JPP en de afdoening van straffen via Halt aandacht.
- ✓ Het alcoholgebruik van jongeren in Veldhoven ligt weliswaar (net) onder het regiogemiddelde, maar is alsnog met 5% zwaar alcoholmisbruik ruim 2 % hoger dan

¹⁰ Het volledige rapport is op te vragen bij de gemeentelijke vakafdeling.

het landelijk gemiddelde van 3%. Inmiddels is er op SRE-niveau een project gestart om het alcoholgebruik onder jongeren te verminderen.

- ✓ Ook in deze leeftijdsgroep scoort Veldhoven hoger dan gemiddeld met betrekking tot voorzieningen en activiteiten. Toch vindt 45% van de 12 tot 17 jarigen de mogelijkheden om anderen te kunnen ontmoeten nog matig tot slecht. Het creëren van ontmoetingsmogelijkheden voor jeugd is overigens één van de speerpunten in de Stadsvisie.
- ✓ Bij het zoeken naar hulp geeft 30% van de jongeren aan dat in de afgelopen 12 maanden gedaan te hebben. Daarbij zoeken ze meestal hulp bij de leerlingbegeleider/mentor, de huisarts of de vertrouwenspersoon van school. Deze personen spelen dus een belangrijke rol bij het verbeteren van de toegang tot de jeugdhulpverlening. Belangrijk is te melden dat in Veldhoven de jongeren vaker hulp hebben gezocht bij het schoolmaatschappelijk werk dan in de rest van de regio. Het schoolmaatschappelijk werk dat via het Jeugdzorgloket aan het Sondervick College is gekoppeld, werpt blijkbaar haar vruchten af.
- ✓ Ten aanzien van vrijetijdsbesteding blijkt ook uit deze monitor dat jongeren die geen lid zijn van een sportclub relatief vaker uit een gezin met een laag inkomen komen. Dit komt overeen met de uitkomsten van de enquêtes in het kader van de discussienotitie Armoede in Veldhoven.

Jaarverslag Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 0 tot 4 jarigen

Uit het jaarverslag JGZ 0-4 jarigen blijkt dat het bereik van het consultatiebureau onder de bevolking in deze regio heel hoog ligt. Het bereik onder zuigelingen is 96,0 % (een aantal zuigelingen dat in het ziekenhuis geboren wordt en daar enige tijd verblijft, wordt als niet-bereikt geregistreerd terwijl deze zuigelingen natuurlijk wel voldoende zorg en aandacht krijgen). Het aantal zuigelingen dat onvoldoende zorg vanuit de JGZ krijgt is dus klein, maar dit is wel een belangrijke risicogroep. Gebleken is dat juist kinderen uit zorgmijdende gezinnen problemen op allerlei ontwikkelingsgebieden ondervinden. Dit blijft een belangrijk aandachtspunt.

Het bereik onder peuters was in 2005 98,1%. Daarbij tekent de instelling aan dat de landelijke gehanteerde definitie van bereik inhoudt dat een kind 1 keer per jaar gezien moet zijn. Een kind dat 1 jaar én 1 week na het vorige bezoek langskomt wordt op deze manier toch geregistreerd als niet-bereikt. Het werkelijk bereik ligt dus wellicht nog hoger.

De JGZ signaleert onder de 0 tot 4-jarigen diverse risico's en verwijst indien nodig door. In Veldhoven en de gehele regio was in 2005 sprake van de volgende 'top tien' van gesignaleerde risico's (de laatste twee punten hadden een gelijke score en staan dus beiden op 10):

Gesignaleerd risico	Rangschikking Veldhoven	Rangschikking regio
Opvoedingsproblematiek	1	3
Spraak-taalontwikkeling	2	1
Eten en ontlasten	3	4
Gedrag	4	5
Onveilige situaties	5	6
Motorische ontwikkeling	6	2
Lengte	7	10
Slapen	8	9
Huid	9	8
Gewicht	10	7
Voorkeurshouding	10	Niet in top tien

Opvallend is dat in Veldhoven de opvoedings- en gedragsmatige risico's vaker reden zijn voor doorverwijzing dan risico's op lichamelijk gebied, zoals motorische ontwikkeling. Deze risico's krijgen in Veldhoven dan ook extra preventieve aandacht.

Jaarberichten maatschappelijk werk

De instelling voor maatschappelijk werk in Veldhoven, Dommelregio, verzorgt naast algemeen maatschappelijk werk ook een aantal specifieke op jeugd gerichte activiteiten in Veldhoven, zoals het Opvoedsteunpunt, schoolmaatschappelijk werk in primair en voortgezet onderwijs (onderdeel van het Jeugdzorgloket).

Het beeld uit hun verschillende jaarverslagen bevestigt de hierboven geschetste situaties. Gedrag van kinderen dan wel de relatie ouder-kind is vaak een oorzaak van opvoedingsvragen en opvoedingsstress. De behoefte aan ondersteuning is groot, maar de gang naar hulpverlenende instanties zoals het maatschappelijk werk is niet vanzelfsprekend. Schoolmaatschappelijk werk, vanuit de vindplaats school en in nauwe samenwerking met de school, blijkt hierbij een belangrijke brugfunctie te vervullen, volgens Dommelregio.

Kinderen in Tel

In 2006 is het rapport 'Kinderen in Tel' gepubliceerd¹¹. De partijen hebben antwoord willen geven op de vragen: Hoe gaat het met jongeren in de Nederlandse gemeenten? Is lokaal jeugdbeleid gebaseerd op kinderrechten? Welke gemeenten doen het goed en welke scoren laag?

Het ontbrak volgens de partijen aan meetbare gegevens over jeugdbeleid om een inhoudelijke discussie met lokale beleidsmakers te kunnen voeren. 'Kinderen in Tel' levert de data die een vergelijking van gemeenten mogelijk maakt. Aan de hand van twaalf indicatoren is een rankinglijst opgesteld om te laten zien wat de verschillen tussen de gemeenten zijn op het terrein van jeugdbeleid. De gemeente met ranking 1 (Rotterdam) scoort het slechtst, de gemeente met ranking 458 (Rozendaal) het best. Veldhoven bezet plaats 197 en scoort daarmee iets onder het midden.

Naast een boekwerk waarin de parameters worden toegelicht en de ranking wordt gegeven, hebben de projectpartijen een brochure opgesteld met aanbevelingen hoe de gemeente beleid kan voeren ten aanzien van de gebruikte parameters.

In het bijlagenboek is een samenvatting opgenomen van de Veldhovense resultaten (inclusief reactie) en van de aanbevelingen. Bij elke aanbeveling wordt aangegeven wat in Veldhoven al gebeurt of op stapel staat. De conclusie is dat de uitkomsten van dit rapport geen redenen geven om grote koerswijzigingen in het beleid aan te brengen. De issues die aandacht zouden moeten krijgen, zijn ook op andere manieren al onder onze aandacht gekomen (en al dan niet aangepakt). Enkele uitkomsten hebben wel (extra) bevestigd dat bepaalde onderwerpen zeker om samenhangend en effectief beleid vragen, zoals schoolverzuim en armoedebeleid.

4.2 Evaluatie nota 2001

In de nota Jeugdbeleid uit 2001 waren 40 aandachtspunten dan wel actiepunten opgenomen. In de evaluatie¹² is van elk actiepunt nagegaan of deze gerealiseerd is. Van de 40 actiepunten zijn er 23 geheel gerealiseerd (57,5%). Er zijn 6 actiepunten (15%) die gekwalificeerd zijn als deels positief, deels negatief. Dit zijn bijvoorbeeld actiepunten die wel zijn gerealiseerd, maar waarbij door veranderende omstandigheden het gewenste resultaat is uitgebleven. Een voorbeeld hiervan is de jongerenraad: deze is inderdaad weer nieuw leven ingeblazen, maar later toch weer ter ziele gegaan. Of het zijn actiepunten, die niet zijn uitgevoerd zoals bedoeld, maar waar het gewenste resultaat op andere wijze is

¹¹ een project van het Verwey-Jonker Instituut, Stichting Kinderpostzegels Nederland, Jantje Beton, Unicef Nederland en Defence for Children International Nederland.

¹² Zie het bijlagenboek.

gerealiseerd. Dan zijn er nog 11 actiepunten die niet zijn uitgevoerd (27,5%). Drie (7,5%) daarvan lagen geheel buiten onze beïnvloedingsfeer.

Dit betekent dat 8 actiepunten uit de nota van 2001 niet zijn uitgevoerd terwijl ze wel binnen onze beïnvloedingsfeer lagen. Niet al deze actiepunten verdienen in deze huidige tijd nog dezelfde prioriteit als in 2001.

Uit de evaluatie komt naar voren dat de volgende actiepunten of onderwerpen nog steeds aandacht verdienen: 'participatie'; het verzamelen en analyseren van gegevens (om de regie te kunnen (blijven) voeren); de samenwerking met Sociale Zaken; de aansluiting met Bureau Jeugdzorg; de beschikbaarheid en bruikbaarheid van informatie over de mogelijkheden van jeugdhulpverlening.

4.3 De aandachtspunten uit het veld

Tijdens de visie- en discussiebijeenkomsten met de partijen uit het veld zijn de volgende aandachtspunten naar voren gekomen

Goede punten:

- Jeugdzorgloket, netwerken 12+ en 12- en diverse andere activiteiten in het kader van jeugdhulpverlening en jeugdzorg.
- De aanwezigheid van voldoende speelvoorzieningen voor kinderen, algemene voorzieningen voor jeugd en verenigingen.
- De samenwerking tussen instellingen op lokaal gebied.
- De inspanningen van de gemeente ten aanzien van jeugd, jeugdbeleid en de betrokken verenigingen/instellingen.
- Weinig overlast van hangjeugd.
- Het bestaan en de functie van Kernteam Jeugd.
- Zorg voor doelgroep Roma (vanuit consultatiebureau en GGD).
- De aansluiting tussen primair onderwijs en voortgezet onderwijs, de ontwikkeling van de Kempen Campus en de aandacht voor zorgstructuren in en om school.

Verbeterpunten:

- Aansluiting Bureau Jeugdzorg (BJZ). Niet alleen is de aansluiting ten aanzien van casussen die bij BJZ thuishoren niet optimaal, er blijkt ook een lacune te zitten tussen datgene wat preventief jeugdbeleid aankan en wat bij BJZ thuishoort. Daardoor vallen sommige complexe gevallen tussen de wal en het schip.
- Zorgcoördinatie en begeleiding multiprobleemgezinnen.
- Samenwerking en communicatie tussen instellingen onderling, met gemeente en met jongeren/ouders gaat goed maar kan beter. Een goed voorbeeld hiervan is samenwerking in situaties waar het gaat om zorgverlening in complexe situaties. Soms werken verschillende organisaties aan één en dezelfde casus zonder dat zij het van elkaar weten, soms gaat men ervan uit dat er een andere organisatie wel iets zal doen en onderneemt zelf dus geen actie en soms wordt het wel goed afgestemd en is er sprake van constructieve samenwerking.
- Het Jeugdzorgloket is voor jeugdigen in Veldhoven onvoldoende bekend en zichtbaar. Weinig zelfstandig hulp vragende jeugdigen maken gebruik van het loket.
- Aandacht voor armoede/achterstandsgezinnen.
- Regie en zicht op cijfers en doelgroepen vanuit gemeente.
- Facilitaire ondersteuning verenigingen met betrekking tot accommodatie, kosten, beschikbaar stellen materialen, ondersteuning en ontlasting vrijwilligers.
- Inspraak/betrokkenheid jeugd en ouders.
- Doorlopende lijn voorschoolse voorzieningen – primair onderwijs – voortgezet onderwijs.

4.4 Knelpunten preventief jeugdbeleid

K2 onderzocht de knelpunten in Veldhoven op het terrein van preventief jeugdbeleid en de aansluiting met Bureau Jeugdzorg¹³. Uit het onderzoek komt naar voren dat er veel goed gaat in Veldhoven, maar dat er nog wel knelpunten zijn. Deze zijn onder te verdelen in de volgende thema's:

- Een gezamenlijke visie op preventief jeugdbeleid;
- Inzicht in het aanbod en de werkwijze van voorzieningen;
- Coördinatie van zorg;
- Aansluiting met regionale jeugdzorg;
- Organisatie van het zorgaanbod in Veldhoven.

Gezamenlijk met het veld zijn de volgende aanbevelingen geformuleerd:

1. Opstellen van een gezamenlijke visie op preventief jeugdbeleid (dit is inmiddels gebeurd¹⁴);
2. Versterken van de lokale zorgstructuur door een aantal samenhangende acties op basis van de gezamenlijke visie: herinrichten van de zorgketen; invullen van de coördinatie van zorg; versterken van het lokale hulpaanbod; hulpverlening bij crisissituaties.
3. Toegang tot zorg voor jeugdigen ouder dan 12 jaar.
4. Inzicht verkrijgen in het aanbod en de werkwijze van instellingen.

Op basis van deze aanbevelingen zijn werkgroepen ingesteld die aan de slag zijn gegaan om de aanbevelingen te realiseren. Deze nota Jeugd Veldhoven zal niet uitgebreid ingaan op de achtergronden van het K2-onderzoek. In hoofdstuk 8 (met name par. 8.5) zullen bij de acties op dit terrein wel de aanbevelingen worden opgenomen die tot nu toe zijn voortgekomen uit de werkgroepen.

4.5 Conclusie

De aandachtspunten voortvloeiend uit dit hoofdstuk zijn omschreven in de volgende probleemomschrijvingen (die in hoofdstuk 8 nader worden uitgewerkt):

- De participatie van jeugd aan jeugdbeleid en activiteiten is nog onvoldoende.
- Er is onvoldoende capaciteit en mogelijkheid om gegevens ten behoeve van regie te verzamelen, te analyseren en te vertalen naar actiepunten.
- Er bestaan hindernissen (financieel, onvoldoende aanwezigheid, onbekendheid, niet uitdagend genoeg) ten aanzien van het meedoen aan vrijetijdsactiviteiten, zoals sport, algemene activiteiten, activiteiten op gebied van kunst en cultuur. Het betreft hindernissen als: kosten, afwezigheid van activiteiten, onvoldoende uitdaging of interesse, onbekendheid, afwezigheid van faciliteiten voor mensen met een beperking.
- Verenigingen zijn op sommige onderdelen onvoldoende toegerust om jeugd (en ouders) op de juiste manier te begeleiden of te ondersteunen. Bijvoorbeeld de begeleiding van kinderen met een beperking, het omgaan met gevallen van jongeren, die niet meer mee kunnen doen vanwege financiële beperkingen, vinden en vasthouden van jeugdige vrijwilligers.

¹³ Rapportage 'Jeugdzorg in Veldhoven: snel, doeltreffend en in samenhang' is op te vragen bij de gemeentelijke vakafdeling

¹⁴ De visie is opgenomen in het bijlagenboek behorend bij deze nota

- Er zijn gezinnen die worden geconfronteerd met (diverse) risicofactoren die de ontwikkeling en opvoeding van het kind (kunnen) bedreigen.
- Jongeren ondervinden bij het meedoen aan de samenleving (= Wmo-doelstelling) hindernissen vanwege de financiële situatie van hun ouders/verzorgers of vanwege hun eigen financiële situatie en dreigen daardoor de aansluiting met de samenleving te missen.
- Een ongezonde leefstijl (o.a. te weinig bewegen, ongezond eten en verkeerd gebruik van genotmiddelen/alcohol) vormt een bedreiging voor de gezondheid van de Veldhovense jeugd.
- Er spelen diverse items rondom veiligheid en sociale veiligheid, die nadere aandacht behoeven, zoals het aantal jongeren dat slachtoffer wordt en incidenten voortkomend uit polarisatie tussen allochtone en autochtone jongeren.
- De (door professionele instellingen gecreëerde) toegangen tot voorzieningen worden door jongeren onvoldoende gebruikt, hetzij doordat zij de toegang niet kennen, hetzij doordat zij niet voor die toegang kiezen. De voor jongeren logische toegangen (zoals huisarts en mentoren op school) zijn in sommige gevallen onvoldoende effectief aangesloten op de zorgketen voor adequate doorverwijzing.
- Er is onvoldoende efficiënte communicatie tussen instellingen bij complexe situaties en er zijn onvoldoende afspraken over de coördinatie van zorg.
- Er zijn veel opvoedingsvragen en opvoedingonzekerheden bij Veldhovense gezinnen, maar het gebruik van voorzieningen die hierop gericht zijn, is tegelijkertijd erg beperkt en informatie over de diverse mogelijkheden is afwezig of wordt door de ouders/verzorgers niet gevonden.
- De aansluiting tussen gemeentelijk preventief jeugdbeleid en jeugdzorg (Bureau Jeugdzorg) is nog onvoldoende.
- De huidige zorgketen voor preventief jeugdbeleid is – ondanks alle goede vormen van samenwerking - nog onvoldoende in staat om de doorgaande zorg- en ontwikkelingslijn te realiseren. Belangrijkste aandachtspunten zijn de aansluiting tussen de gemeentelijke functies, de aansluiting op regionale jeugdzorg, coördinatie van zorg in complexe en/of ernstige situaties, crisisinterventie en het delen van informatie.

"Koetje in het park, leuk voor kleine kinderen".

Hoofdstuk 5 De samenhang

Integraliteit en samenhangend jeugdbeleid

5.1 Inleiding

Jeugdbeleid kent raakvlakken en overlappingsen met vele andere beleidsterreinen. Er zijn gesprekken gevoerd met beleidsmedewerkers in de gemeentelijke organisatie om na te gaan hoe de afstemming en samenhang vorm heeft gekregen en welke aandachtspunten nog nader opgepakt moeten worden. Gekozen is voor de beleidsterreinen die de meeste raakvlakken hebben met jeugdbeleid of waar jeugd als doelgroep expliciet in beeld is of kan zijn. Er zijn daarnaast nog andere beleidsterreinen waar jeugd zijdelings mee te maken heeft, maar die zijn voor deze analyse buiten beschouwing gelaten. De relatie jeugdbeleid en onderwijsbeleid is een dermate stevige relatie dat ervoor gekozen is hier een aparte paragraaf aan te wijden.

5.2 Analyse interviews medewerkers gemeente Veldhoven

In het kader van de actualisering van de nota Jeugd heeft de adviseur van K2 in de periode 24 mei tot en met 15 juni 2006 interviews gehouden met beleidsmedewerkers van de gemeente Veldhoven. Geïnterviewd werden:

- beleidsmedewerker volkshuisvesting
- beleidsmedewerker sociale zaken/coördinator vluchtelingenwerk
- beleidsmedewerker sociale zaken
- beleidsmedewerker sport en recreatie
- seniormedewerker openbaar groen
- beleidsmedewerker kunst en cultuur
- beleidsmedewerker maatschappelijke zaken sectie onderwijs

In de interviews kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- werkzaamheden binnen het beleidsterrein die betrekking hebben op jeugd;
- samenwerking met de beleidsmedewerker jeugdbeleid;
- aandachtspunten die volgens geïnterviewden meegenomen dienen te worden in het geactualiseerde jeugdbeleid.

Ten behoeve van de analyse zijn de interviews beperkt tot analyse van de interne samenwerking met afdeling jeugdbeleid en de aandachtspunten voor de geactualiseerde nota Jeugd.

5.3 Interne samenwerking met beleidsmedewerker jeugdbeleid

- Zes geïnterviewden geven aan dat zij samenwerken met de beleidsmedewerker jeugdbeleid en één geïnterviewde (volkshuisvesting) geeft aan dat er geen samenwerking is.
- In het algemeen heeft de samenwerking een incidenteel karakter, bijvoorbeeld in het kader van projecten zoals de nationale sportweek of beleidsnotities zoals het beleidskader speelvoorzieningen.
- In de beeldvorming wordt het beleidsterrein jeugdbeleid allereerst geassocieerd met jongeren (12-18) die problemen hebben en/of overlast veroorzaken.
- Alle geïnterviewden zien meerwaarde en mogelijkheden in samenwerking en afstemming met jeugdbeleid. In verschillende beleidsnotities komt jeugd naar voren

als speerpunt van beleid (bijvoorbeeld breedtesportimpuls, marktplaats cultuureducatie).

- In de dagelijkse praktijk ontbreekt het aan tijd om de mogelijkheden voor samenwerking te verkennen en vorm te geven.

Als kansen voor samenwerking werden de volgende onderwerpen genoemd:

- In het kader van participatie:
 - Jeugdigen betrekken bij de inrichting van speelvoorzieningen.
 - Gezinnen met kinderen die rond moeten komen van een minimuminkomen (bijstand) (financieel) ondersteunen, zodat de kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.
 - Integratie van vluchtelingen.
 - Sportprojecten met maatschappelijke doelstelling (participatie, leren zelf organiseren, ontwikkeling kader voor verenigingen)
- In het kader van sociale veiligheid:
 - Verbetering van de relatie tussen (hang)jeugd en buurtbewoners.
 - Verbetering van de relatie en communicatie tussen jeugd en ouderen.
- In het kader van onderwijs: verbinding jeugdbeleid en onderwijsbeleid ligt voor de hand bijvoorbeeld in het kader van zorg voor (probleem)leerlingen en ontwikkeling brede school als randvoorwaarde voor het realiseren van de doorgaande ontwikkelingslijn van jeugdigen.

5.4 Aandachtspunten geactualiseerd jeugdbeleid

- Participatie:
 - Meer aandacht voor jeugdigen die de aansluiting met de samenleving (dreigen te) missen.
 - Jeugd meer betrekken bij de ontwikkeling en inrichting van de openbare ruimte (kunst in de openbare ruimte, inrichting van speelveldjes etc.). Dit draagt ook bij aan leefbaarheid.
 - Jeugd stimuleren gebruik te maken van de mogelijkheden om "iets" te doen met kunst en cultuur zoals popmuziek.
 - Vergroten van de (financiële) toegankelijkheid van voorzieningen op terrein van sport, kunst en cultuur voor alle jeugdigen met een accent op de groepen die nu onvoldoende bereikt worden.
 - Jeugd stimuleren om hun wensen m.b.t. volkshuisvesting duidelijk naar voren te brengen.
 - Aandacht voor integratie van vluchtelingen, nieuw- en oudkomers en ROMA jeugd.
 - Terugloop van activiteiten voor jeugdigen in de wijkaccommodaties.
 - Sportverenigingen stimuleren en ondersteunen bij het werven en behouden van jeugdigen als vrijwilliger bij de club (trainer, coach, bestuurslid)
- Armoede en achterstand
 - Meer aandacht voor gezinnen met kinderen die rond moeten komen van een minimuminkomen. Specifiek gaat het dan om:
 - Het creëren en actief aanbieden van mogelijkheden om te kunnen participeren in de samenleving
 - Realiseren van optimale ontwikkelingskansen voor jeugdigen door stimuleren van deelname aan peuterspeelzalen en tijdig opsporen en aanpakken van (taal)ontwikkelingsachterstand.
 - Uitbreiden van mogelijkheden om deze gezinnen financieel en/of materieel te ondersteunen zodat jeugdigen daadwerkelijk gebruik kunnen maken van voorzieningen die een bijdrage leveren aan een positieve ontwikkeling van jeugdigen.

- Doorlopende ontwikkelingslijn
 - Realiseren van optimale ontwikkelingskansen voor jeugdigen door stimuleren van deelname aan peuterspeelzalen en tijdig opsporen en aanpakken van (taal)ontwikkelingsachterstand.
 - Verbetering van de voor- en vroegschoolse educatie en aansluiting tussen de voorschoolse periode en het basisonderwijs in samenwerking tussen peuterspeelzalen/kinderopvang en basisonderwijs. Professionalisering van het vrijwillige peuterspeelzaalwerk is hierin een belangrijke stap. Kinderopvang dient betrokken te blijven bij dit beleid. Dit verdient extra aandacht omdat kinderopvang niet meer gefinancierd wordt door de gemeente en deelname afhankelijk is van de bereidheid en mogelijkheden van de betrokken kinderopvangorganisatie.
 - Ontwikkeling brede school waarin een gezamenlijke pedagogische visie van alle "gebruikers" van de brede school een belangrijke voorwaarde is om de doorlopende ontwikkelingslijn te realiseren.
 - Aandacht voor specifieke groepen zoals vluchtelingen en ROMA
- (Sociale) veiligheid

Polarisatie autochtoon/allochtoon 12-18 jaar. Er is op beperkte schaal sprake van polarisatie en verharding in de relatie tussen autochtone en allochtone Veldhovenaren. Allochtone jongeren voelen zich in toenemende mate aangevallen in hun vreemdeling zijn en het daardoor beperkte perspectief op integratie en werk wat soms leidt tot verbittering en haat tegen Nederland.

Om dit te doorbreken is communicatie tussen autochtone en allochtone jongeren belangrijk evenals kennis en begrip van elkaars culturen. Investeer hiervoor in duurzame projecten en beperk het niet tot eenmalige activiteiten (zie ook par. 4.5 voor de bijbehorende probleemomschrijving).

5.5 Onderwijsbeleid en jeugdbeleid

In Veldhoven zijn de beleidsterreinen jeugdbeleid en onderwijsbeleid niet bij dezelfde persoon of sectie ondergebracht. Ook zijn de beleidsterreinen niet bij dezelfde portefeuillehouder ondergebracht. Het staat natuurlijk buiten kijf dat de relatie tussen deze twee beleidsterreinen groot is. Het onderwijsachterstandenbeleid is bijvoorbeeld een beleid dat is neergelegd binnen onderwijsbeleid, terwijl de maatregelen die hiervoor getroffen worden passen binnen de vijf gemeentelijke functies voor preventief jeugdbeleid. Er wordt veel samengewerkt tussen de beleidsterreinen jeugdbeleid, op de werkvloer wordt overleg gevoerd en bovendien zijn de betrokken vakambtenaren ook vertegenwoordigd in het Kernteam Jeugd, het adviesorgaan voor jeugdbeleid voor de gemeente. In deze nota wordt verder niet uitgebreid aandacht gegeven aan activiteiten en maatregelen vanuit onderwijs(achterstanden)beleid. Deze activiteiten zijn of worden in andere documenten al uitgebreid beschreven. In deze paragraaf passeren de belangrijkste activiteiten in relatie tot preventief jeugdbeleid kort de revue.

Voor- en vroegschoolse educatie

In 2001 is de gemeente Veldhoven begonnen met de introductie van voor- en vroegschoolse educatie. Kinderen met een (taal)achterstand worden op peuterspeelzaal en in de eerste groepen van het basisonderwijs door middel van specifieke programma's gestimuleerd. De gemeente heeft ervoor gezorgd dat leidsters en groepsleerkrachten opgeleid worden, materiaal beschikbaar is, informatie gegeven wordt, risicokinderen door consultatiebureau worden aangemeld, een kindvolgsysteem wordt ingevoerd, etc. Vanwege de nieuwe wet op onderwijsachterstanden (zie par. 1.1.6) heeft de gemeente nu alleen verantwoordelijkheid voor het voorschoolse deel. De activiteiten worden in samenspraak met onder meer de peuterspeelzalen, kinderopvang en scholen wel verder voortgezet.

Schakelklassen

Onderzocht gaat worden of het instrument 'schakelklassen' er voor kan zorgen dat leerlingen met een taalachterstand door een korte intensieve begeleiding deze achterstand zo snel mogelijk kunnen inlopen om vervolgens in te stromen op het schoolniveau dat intellectueel bij hen past. Het kan voorkomen dat een kind door zijn taalachterstand niet mee kan doen met het niveau dat bij hem past en daardoor een of meer klassen lager geplaatst wordt. Dit is voor het kind natuurlijk geen ideale situatie, met allerlei mogelijke gevolgen op bijvoorbeeld sociaal-emotioneel vlak.

Jeugdzorgloket (JZL) Voortgezet Onderwijs, schoolmaatschappelijk werk VO

Op het Sondervick College functioneert het Jeugdzorgloket, een loket voor hulpvragen voor alle jongeren op het Sondervick College en voor alle jongeren uit Veldhoven. De gemeente en de school voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor de aanwezigheid van voldoende schoolmaatschappelijk werk in dit Jeugdzorgloket. Het Jeugdzorgloket is een belangrijk onderdeel van de jeugdzorgketen in Veldhoven. Het JZL werkt samen met de interne zorgstructuur van het Sondervick College, met het netwerk jeugdhulpverlening 12+ en met instanties zoals Bureau Jeugdzorg.

Voortijdig schoolverlaten, RMC en reboundvoorzieningen

Samen met de regio worden maatregelen gerealiseerd en ontwikkeld om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Het RMC is daarbij een belangrijke partner. De inspanningen zijn vooral gericht op de educatieve (school)loopbaan van de jongere, het ervoor zorgen dat iedereen met een startkwalificatie het onderwijs verlaat. Reboundvoorzieningen (voorziening waar een jongere terecht kan als hij op zijn eigen school (tijdelijk) niet terecht kan) zijn daar onderdeel van.

Leerplicht

Leerlingen die nog leerplichtig zijn, maar niet naar school gaan, worden in het kader van leerplichtbeleid zoveel mogelijk gestimuleerd om toch weer naar school te gaan. Het 'zorgelement' is daarbij van belang: nagaan of het schoolverzuim te maken heeft met problematieken in de sociaal-emotionele sfeer. De leerplichtambtenaren zijn onder meer betrokken bij de netwerken jeugdhulpverlening. Al een aantal jaren krijgt de handhaving van de leerplichtwet expliciet aandacht.

Roma

De Romajeugd krijgt in het kader van Romabeleid expliciet aandacht. De maatregelen zijn erop gericht om de Romakinderen naar school te krijgen (basisschool en voortgezet onderwijs). Alfabetisering is daarbij een belangrijk onderdeel. In hoofdstuk 4 is over de aandacht voor Roma in het kader van jeugdbeleid ook al aangegeven, dat dit voorlopig nog categoriaal beleid dient te blijven.

Brede School

De gemeente Veldhoven stimuleert de ontwikkeling van Brede Scholen. In Veldhoven-Noord zijn de activiteiten om een Brede School te realiseren al ver gevorderd. Inmiddels zijn er ook plannen om een brede school in Veldhoven-Midden te realiseren en wordt er op termijn rekening gehouden met brede scholen in Zuid en West.. In een Brede School komen bij uitstek onderwijsbeleid en jeugdbeleid bijeen. Instellingen die zich bezighouden met zorg voor jeugdigen kunnen in een Brede School direct en (in sommige gevallen) fysiek aan een school verbonden worden, waardoor zij direct toegang hebben tot een belangrijke vindplaats. Daarmee wordt de stap naar dergelijke voorzieningen voor ouders, jeugdigen en leerkrachten laagdrempeliger en ontstaan er gemakkelijke manieren om bijvoorbeeld consultatie en deskundigheidsbevordering te bieden. Maar een brede school richt zich op meer dan alleen zorg. Een brede school draagt ook bij aan het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen. Een grotere participatie van kinderen aan activiteiten georganiseerd door professionele culturele instellingen en (sport)verenigingen kunnen een resultante zijn. Ook andere terreinen zoals sport en cultuur komen in een brede school aan bod.

5.6 Conclusie

De aandachtspunten die uit dit hoofdstuk voortvloeien, zijn omschreven in de volgende probleemomschrijvingen (die in hoofdstuk 8 nader worden uitgewerkt):

- Binnen de gemeentelijke organisatie is er tussen de diverse beleidsterreinen nog onvoldoende interne communicatie en afstemming over jeugd. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het ontbreken van ambtelijke capaciteit hiervoor op de diverse beleidsterreinen.
- De participatie van jeugd ten aanzien van meedenken inzake activiteiten en beleid is nog onvoldoende.
- Er zijn nog teveel zwakke schakels in de doorlopende lijn van voorschoolse naar schoolse periode en in de zorgketen voor jeugdigen.
- Jongeren kunnen vanwege bepaalde activiteiten (zoals rondhangen) bijdragen aan gevoelens van sociale onveiligheid bij anderen. De verbetering van de relatie tussen jongeren en diverse andere doelgroepen (bijvoorbeeld buurtbewoners, ouderen, andere groepen jeugd) kan deze gevoelens van sociale onveiligheid doen verminderen.

"Kleine kinderen spelen hier vaak".

Hoofdstuk 6 De regie

De rol van de gemeente bij bestuurlijke en uitvoerende regie

Met de introductie van de Wet op de Jeugdzorg, de Wmo en (vooral) Operatie Jong krijgt de gemeente de rol van regisseur van het preventieve jeugdbeleid. De zwaardere regierol voor gemeenten vloeit voort uit de aanbevelingen van met name Operatie JONG. De mate waarin gemeenten de regierol krijgen is nog niet aan te geven. Dit heeft alles te maken met het al dan niet overnemen van deze aanbevelingen door het rijk.

Hoe dan ook, de gemeente zal een duidelijke regierol moeten kiezen en stappen moeten ondernemen om deze regierol (verder) vorm te geven. Het betreft hier vooral regie die nodig is in het kader van preventief jeugdbeleid. Maar als voor het specifieke, relatief 'lastig' te regisseren onderdeel 'preventief jeugdbeleid' de regie goed is geregeld, werkt deze werkwijze vanzelfsprekend ook voor het algemene jeugdbeleid

6.1 Wat is regie?

In het kader van Operatie JONG (zie hoofdstuk 1) heeft Bureau Berenschot een jaar lang de pilotgemeenten aan de Jong-overeenkomst gevolgd met als doel inzicht te verkrijgen in de regiefunctie, zowel bestuurlijk als uitvoerend. De uitkomsten hiervan zijn beschreven in een rapportage 'Gemeentelijke regie in de jeugdketen'¹⁵.

Er zijn vier lagen te onderscheiden in de jeugdketen als het gaat om regie:

1. Omgeving (toezichthouders, beleidsmakers, onderzoeksinstituten etc.)
2. Bestuurlijk niveau (gemeenten, toezichthouders, financiers)
3. Instellingsniveau
4. Uitvoerend niveau

De ketenpartners bevinden zich op het snijvlak van bestuurlijk en uitvoerend niveau en de medewerkers van de instellingen bevinden zich op het uitvoerend niveau.

✓ Bestuurlijk niveau: het niveau waarop partijen zich committeren aan de doelen van de samenwerking, de wijze waarop deze bereikt gaan worden en de bijdrage van elke partij daarin. Bestuurlijke regie is gericht op het committeren van de relevante partijen aan de doelen en werkwijze van de beoogde samenwerking en de bijdrage van elke partij daarin. Het gaat hier om het regisseren van het toneel waarop besturen en/of management van uitvoerende partners, financiers en indien nodig toezichthouders zich verbinden aan gezamenlijke maatschappelijke ambities.

✓ Instellingsniveau: dit is het niveau waar de bestuurlijke afspraken worden doorvertaald in de interne organisatie, opdat de ruimte voor samenwerking door de professionele partners ook wordt verankerd in de dagelijkse werkzaamheden. Het is belangrijk dat er ook daadwerkelijk wordt gestuurd op goede participatie van de professionals in de keten, waarbij het middenmanagement een belangrijke rol speelt.

✓ Uitvoerend niveau: het uitvoerend niveau betreft het niveau van de professional die op casusniveau werkt aan signalering, beoordeling of hulp- of zorgverlening aan kind, jongere of gezin. Uitvoerende regie is gericht op (duurzame) afstemming tussen professionals die aan hetzelfde kind werken.

In het sturingsadvies deel 1 van Steven van Eijck, 'Koersen op het kind' staan ook enkele aanbevelingen ten aanzien van regie. In het sturingsadvies deel 2, dat ten tijde van het schrijven van deze nota nog niet beschikbaar was, geeft Van Eijck een instrument om regie, zoals omschreven in het rapport van Berenschot, in een gemeente in te voeren en verder te ontwikkelen.

¹⁵ Dit rapport is in te zien op de gemeentelijke vakafdeling. Enkele teksten in dit hoofdstuk zijn overgenomen uit dit rapport.

6.2 Huidige situatie

In de nota Jeugdbeleid 2001 is al opgenomen dat de gemeente een regierol dient te vervullen. De regierol zoals omschreven in die nota is vooral gebaseerd op het 5 S-en model (zie ook hoofdstuk 3, onderdeel 10). Zoals uit par. 6.3 zal blijken, is voor een effectief jeugdbeleid, waarbij het kind echt centraal staat, regie op die basis niet meer voldoende.

De VNG heeft een typetest¹⁶ ontwikkeld, op basis waarvan een gemeente een inschatting kan maken van haar huidige regievoering. Op basis van deze typetest blijkt dat de gemeente Veldhoven een brede focus hanteert en nog wat schommelt tussen proces- en doelsturing. De daarbij horende typeringen zijn in onderstaande tabel omschreven:

Brede focus, doelsturing	Brede focus, processturing
Type 3 De generaal : <i>De ambitie voorbij</i> Aan ambities geen gebrek: uw gemeente weet precies waar het met het preventief jeugdbeleid naartoe moet en wil kansen creëren voor alle jeugd. De lat ligt dus hoog. Dat vraagt om een strakke regie. De uitdaging bestaat er vooral uit om ook de partijen waar de gemeente geen directe invloed op heeft, zoals scholen, politie en huisarts, mee te krijgen. Dat lukt alleen als de gemeente zich flexibel opstelt en zich in haar koers mede laat leiden door de inbreng van derden.	Type 4 De bezige bij : <i>De chaos compleet</i> Om de jeugd optimale kansen te bieden, brengt uw gemeente de vele, liefst sterke, organisaties in het veld met elkaar in contact. Zij moeten immers met elkaar komen tot een samenhangend systeem van opvoed- en opgroei-ondersteuning. Een mooi streven, maar er schuilt een gevaar in. Immers, zoveel mensen, zoveel meningen. Om een kakelcircuit te voorkomen is het zaak de overlegstructuur efficiënt in te richten, te begeleiden en te bewaken.

6.3 Gewenste situatie

Volgens Berenschot zijn de volgende begrippen van groot belang in het kader van de gemeentelijke regierol:

<p>Regie: semi-autonome partijen gericht kunnen beïnvloeden, zonder (doorslaggevende) hiërarchische of economische middelen.</p> <p>Bestuurlijke regie: partijen committeren aan doelen en ze aan kunnen spreken op hun toegezegde bijdrage; zorgen dat de verantwoordelijkheid voor alle schakels in de jeugdketen (<i>het systeem</i>) eenduidig is gedekt.</p> <p>Bestuurlijke doorzettingsmacht: bepalen hoe te handelen wanneer bestuurlijke regie niet tot resultaat leidt.</p> <p>Uitvoerende regie: afstemming organiseren tussen de mensen die met het kind/de jongere werken, zodat de keten sluitend is voor elk kind dat in de keten terecht komt. De keten is sluitend wanneer voor iedere handeling/beslissing in de keten een professional verantwoordelijk is en dat die professional op deze verantwoordelijkheid wordt aangesproken; dat er sprake is van een goede overdracht tussen de schakels, dat voor die overdracht steeds een professional verantwoordelijk is en daarop kan worden aangesproken.</p> <p>Noodprocedure: handelen in een situatie waarin voor een kind toch gaten in de keten dreigen te ontstaan, aangezien niemand de verantwoordelijkheid neemt, er geen consensus is en/of geen capaciteit beschikbaar voor de gewenste interventie.</p>
--

¹⁶ Een kopie van deze typetest is opgenomen in het bijlagenboek behorend bij deze nota.

Dit zijn niet alleen begrippen, het zijn in feite ook de opdrachten die een gemeente moet waarmaken. Berenschot geeft een handreiking hoe de gemeente invulling kan geven aan de regierol die nodig is voor een effectief jeugdbeleid.

Het model bestaat uit drie stappen:

1. Interne regie: commitment in de eigen gemeentelijke organisatie realiseren;
2. Bestuurlijke regie voeren: relevante partijen committeren aan een gezamenlijke missie;
3. Uitvoerende regie organiseren: zorgen dat het werkt.

De vierde stap is vervolgens het doorontwikkelen en verbeteren van de keten.

6.3.1 Interne regie: commitment in de gemeente organiseren

De start voor regie in de jeugdketen ligt binnen de gemeente zelf: er moet commitment binnen de gemeente zelf zijn en als dat er (nog) niet is, dan zal dat georganiseerd moeten worden. Daarvoor zijn de volgende activiteiten van belang:

1. Probleemanalyse (hoe staat de jeugd er in onze gemeente eigenlijk voor?);
2. Bestuurlijke commitment organiseren;
3. Eigen competenties organiseren;
4. Middelen vrijmaken.

Ad 1: Probleemanalyse

Een scherp beeld van de problematiek is nodig om te kunnen bepalen welke maatregelen nodig zijn en in welke mate (proportionaliteit). Voor een probleemanalyse zijn niet alleen goede gegevens nodig, er moet ook een juiste 'diagnose' gesteld worden. Daarvoor is interne deskundigheid nodig en externe betrokkenheid. De instellingen die betrokken zijn bij de uitvoering van jeugdbeleid, zijn uiteraard deskundig in het beoordelen van de gegevens en het mede bepalen van de prioriteiten.

Ad 2: Bestuurlijke commitment organiseren

Persoonlijke gedrevenheid en vertrouwen in het bestuur is een succesfactor in elk beleidsterrein. Berenschot pleit voor het instellen van een wethouder 'Jeugd'. In ieder geval zal er sprake moeten zijn van een gedegen en gedreven afstemming en samenwerking tussen de portefeuillehouders betrokken bij jeugdbeleid. Bestuurlijke commitment blijkt overigens ook uit de mate waarin bij andere minder voor de hand liggende beleidsterreinen rekening wordt gehouden met jeugd, denk bijvoorbeeld aan de inrichting van de buitenruimte.

Ad 3. Eigen competenties organiseren

Daarnaast moet een sterke ambtelijke organisatie de portefeuillehouder(s) jeugd terzijde staan. Dat geldt zeker voor een politiek kwetsbaar beleidsterrein als preventie, waarbij resultaten immers pas na jaren zichtbaar worden. Het voeren van een regierol zoals wenselijk voor effectief jeugdbeleid stelt bovendien andere eisen dan voorheen aan de ambtelijke kwaliteit en capaciteit. Het regisseren van samenwerking vraagt om andere competenties dan het ontwikkelen van beleid(snota's). Berenschot heeft berekeningen gemaakt van de gemiddelde bezetting in een gemeente op een aantal voor preventief jeugdbeleid zeer belangrijke begrotingsposten. Voor de activiteiten op sociaal-cultureel werk en JGZ becijfert Berenschot dat een gemeente ter grootte van Veldhoven 3,8 fte gemiddeld in dienst heeft. Daarbij hebben ze uitbestede diensten, zoals de GGD (JGZ 0 tot 19 jaar), niet eens meegerekend (terwijl daarvoor wel ambtelijke capaciteit nodig is voor de aansturing). In Veldhoven is er momenteel voor jeugdbeleid (algemeen én preventief, exclusief onderwijsbeleid, zie par. 5.5) ongeveer 0,45 fte beschikbaar.

Ad 4. Middelen vrijmaken

Berenschot constateert dat vrijwel alle gemeenten uit eigen middelen investeren in onder meer een sluitende zorgketen, niet alleen voor regie-activiteiten, maar ook voor uitvoeringsactiviteiten. In Veldhoven is – naast structurele middelen voor jeugdverenigingen, maatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg, Halt, JPP, etc - de

afgelopen tijd ook extra geïnvesteerd in onder meer schoolmaatschappelijk werk, 0 tot 4 jarigenzorg en het opvoedsteunpunt. Duidelijk zal echter zijn dat de uitdagingen die nog op de gemeente afkomen ook nieuwe middelen nodig zullen hebben.

6.3.2 Bestuurlijke regie: partijen binden

Bij dit onderdeel zijn twee essentiële onderdelen te onderscheiden:

1. Binden van partijen aan een gezamenlijke ambitie;
2. Bestuurlijke afspraken maken: partijen binden aan een duidelijke bijdrage aan het realiseren van de ambitie.

Ad 1: Binden aan een gezamenlijke ambitie

Hiertoe kan de gemeente expliciete instrumenten gebruiken, zoals subsidievoorwaarden, of impliciete, zoals het binden via de gezamenlijk gevoelde maatschappelijke urgentie, via de maatschappelijke opdracht of via een wederzijds belang.

Het commitment dat uiteindelijk is bereikt, moet vervolgens expliciet gemaakt worden. Dit kan bijvoorbeeld door het gezamenlijk onderschrijven van een intentieverklaring en het 'materieel' maken van een dergelijk convenant met de instelling van 'sturend orgaan', waarin de partners met een rol in de uitvoering op bestuurs- of directieniveau zitting nemen ('stuurgroep', 'regiegroep' of 'beleidsgroep'). Een dergelijk orgaan staat veelal onder voorzitterschap van de wethouder en kent de volgende functies:

- Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en het functioneren van de samenwerking;
- Gremium waar de partijen elkaar aanspreken op hun commitment;
- 'Hoogste sport op de escalatieladder', waar casuïstiek besproken wordt die binnen de reguliere zorgketen niet tot een oplossing komt.

Ad 2: Bestuurlijke afspraken maken

Het blijkt dat afspraken over samenwerking, die niet bestuurlijk geborgd en vastgelegd zijn, vaak niet van de grond komen. Het bestuurlijk vastleggen van de afspraken is derhalve van belang. Daarbij hoeven niet direct prestatie-afspraken gemaakt te worden, het is goed om met een groei-model te beginnen en de afspraken op termijn te laten verschuiven van 'input' naar 'output'.

Naast afspraken op bestuurlijk niveau moeten ook de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in het uitvoerend proces goed zijn vastgelegd. Hierop wordt in deze nota uitgebreid ingegaan in par. 8.4 (herontwerp zorgketen).

6.3.3 Uitvoerende regie organiseren

Regie op uitvoerend niveau moet ervoor zorgen dat voor elk afzonderlijk kind, waarbij een (dreigend) probleem wordt gesignaleerd, een *sluitende keten* wordt gerealiseerd. Dit is het niveau waarop de inspanningen op de 'andere regieniveaus' zich moeten uitbetalen. Het werkproces (signaleren, beoordelen, interventie en 'reïntegratie') moet daarvoor eenvoudig en sluitend ge(re)organiseerd worden. Wanneer op ieder moment in de keten duidelijk is 'van wie het kind is', wordt voorkomen dat kinderen tussen de wal en het schip vallen. Die uitvoerende regiefunctie valt niet per definitie samen met een regisseur voor de gehele keten.

Van groot belang is dat (zie ook bij de bestuurlijke afspraken) er ook iets is geregeld voor casuïstiek waar men binnen de keten niet tot een oplossing komt (de 'hoogste sport van de escalatieladder'). Hiervoor moet ook de doorzettingsmacht geregeld zijn: de 'macht' die bij een partij ligt om als men er niet meer uit komt, een oplossing te 'forceren'. Het ligt voor de hand om deze rol bij de gemeente (wethouder) neer te leggen. Dit is in andere gemeenten (als proefproject) ook al gebeurd.

De rol van de gemeente kan een minimale of een maximale rol in het uitvoerend proces zijn. In de minimale roloppvatting staat de gedachte centraal dat de uitvoering, de

casuïstiek, een zaak is van professionals. De gemeente zorgt ervoor dat er een systeem van afspraken tot stand komt en functioneert op uitvoerend niveau als 'systeembewaker'. In de maximale roloppvatting claimt de gemeente een rol 'in de haarvaten' van het uitvoerend proces, veelal als procesmanager in zorgteams.

6.4 Aanbevelingen

6.4.1 Welke houding past?

De regierol die in Veldhoven bij de lokale situatie, de komende ontwikkelingen en de voorgeschiedenis past, is er één waarbij de gemeente sterker dan voorheen een leidende rol neemt in het herontwerp van de zorgketen en in het bewaken van de aaneensluiting van de schakels. Doorzettingsmacht moet gecreëerd worden, niet alleen procesmatig maar ook in de vorm van acceptatie door derden. Er is al veel samenspel, er zijn al heel veel afspraken gemaakt, maar het gebeurt nog te weinig dat men elkaar aanspreekt op verantwoordelijkheden. Afspraken zijn nog te vrijblijvend, in bijzondere gevallen is onduidelijk wie welke verantwoordelijkheid heeft.

De huidige tijd vraagt erom dat de gemeente de uitvoering bij de professionals laat, maar niet geheel aan de zijlijn staat. Betrokkenheid bij de uitvoeringspraktijk waarborgt een snelle en sterke interactie tussen beleid en praktijk en een snelle oplossing voor die casussen waar men niet uitkomt (doorzettingsmacht). De gemeente heeft een unieke positie in de uitvoeringspraktijk, omdat zij geen uitvoerende instelling is, maar - als ze beschikt over de juiste sturingsinformatie - wel kan bepalen wat er moet veranderen. Door aantoonbaar bestuurlijk (en natuurlijk ambtelijk) betrokken te zijn bij de jeugdketen laat de gemeente zien dat ook voor de gemeente het kind centraal staat.

6.4.2 Wat is nodig?

De aanbevelingen zijn gegroepeerd rond de stappen die Berenschot aangeeft:

Stap 1: interne regie

Probleemanalyse:

Landelijk wordt momenteel gewerkt aan een monitor (ook vanwege de aanbeveling van Van Eijck om de effectiviteit van jeugdbeleid veel beter in beeld te brengen) en aan databanken. Op regionaal niveau is (voortvloeiend uit de rapportage van K2 "Op weg naar 2008") een project gaande rondom sturingsinformatie en de ontwikkeling van een instrument om deze informatie te verzamelen. Op lokaal niveau zijn veel gegevens aanwezig of op te vragen. Waar het echter aan ontbreekt, zijn capaciteit en deskundigheid om de aanwezige gegevens te analyseren en te vertalen naar concrete aanbevelingen. Alleen door een goede analyse kan de gemeente een helicopterview over het gehele beleidsterrein realiseren en die view is nodig om goed regie te kunnen voeren.

Bestuurlijke commitment:

Om dit in Veldhoven te bereiken, is het volgende nodig: een betrokken college en een betrokken wethouder, die zijn/haar betrokkenheid onder meer kenbaar maakt door voorzitter te zijn van een 'stuurgroep' (zie par. 6.3.2) en door het zich sterk maken voor de realisatie van maatregelen nodig om een sluitende keten te smeden. De betrokkenheid moet verbonden zijn aan de functie en niet (alleen) aan de persoon. Doordat Veldhoven momenteel de onderwerpen die het meest met jeugdbeleid te maken hebben (met name algemeen jeugdbeleid, jeugdgezondheidszorg, jeugdzorg en onderwijsbeleid) over twee portefeuillehouders heeft verdeeld, vraagt de afstemming tussen deze portefeuillehouders extra aandacht.

Eigen competenties organiseren:

Aan ambitie en ideeën geen gebrek, aan capaciteit wel als gekeken wordt naar de plannen en de ontwikkelingen die in het verschiet liggen. Capaciteitsuitbreiding hoeft niet alleen gezocht te worden in interne capaciteit, voor sommige onderdelen is het ook mogelijk om

tijdelijke externe deskundigheid in te huren. Dat is bijvoorbeeld bij het opstellen van deze nota gebeurd en op het moment dat dit geschreven wordt, trachten we ook externe middelen te verkrijgen (bij de provincie) voor het inschakelen van een projectleider voor de implementatie van een verwijsindex. Ook is al geopperd om de analyse van de sturingsinformatie regionaal te organiseren.

Voor de ondersteuning van de bestuurlijk betrokken wethouder, met doorzettingmacht, is het noodzakelijk dat het samenspel tussen vakambtenaar en betrokken portefeuillehouder(s) geïntensiveerd wordt. Meer dan voorheen zal er structureel overleg moeten plaatsvinden om prioriteiten en strategie te bepalen.

Middelen:

Met name voor de ontwikkelingen die nog op ons afkomen, zijn nu nog onvoldoende structurele middelen in de begroting opgenomen. In de begrotingsprocedure voor 2007 zijn al de nodige middelen aangemeld op basis van inschattingen. Naast eigen gemeentelijke middelen zijn er landelijk bewegingen gaande om middelen vrij te maken of over te hevelen (budgetten die meegaan met taken die naar de gemeente worden overgeheveld) voor onderdelen van preventief jeugdbeleid.

Stap 2 en 3: bestuurlijke en uitvoerende regie

Deze regierol vereist samenspel, goed contact en laten zien dat je zelf ook serieus met de zaak (= het kind) bezig bent. Vervolgens dienen de afspraken ook vastgelegd te worden (bijvoorbeeld via een convenant of een intentieverklaring). Daar ontbreekt het in deze gemeente nog te veel aan. De gemeente zal ook meer dan voorheen de betrokken partijen aan moeten spreken op het al dan niet waarmaken van hun verantwoordelijkheden. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is de aanwezigheid van een krachtige bestuurder. In dit kader is het ook belangrijk om afspraken te maken over het realiseren van een noodprocedure: wie bepaalt uiteindelijk wat er gebeurt met een signaal, met een kind, als de partijen er op de werkvloer en tussen besturen/management niet uitkomen. Onderzocht moet worden of er voldoende draagvlak is om de wethouder te accepteren als degene die de doorzettingmacht heeft.

De inhoud van de afspraken is afhankelijk van de uitkomsten van het proces tot herontwerp van de zorgketen (zie par. 8.4)

6.4.3. Past dit bij Veldhoven?

Ook in algemene kaders met betrekking tot gemeentelijke bestuursstijl worden uitspraken gedaan over de regierol van gemeente en de bestuursstijl naar externen toe. Uit onderstaande fragmenten uit Stadsvisie en Coalitieprogramma 2006 blijkt dat de hier voorgestelde regievoering overeenkomt met de algemene kaders:

Stadsvisie:

'Regie: de gemeente houdt de regie, maar biedt ruimte aan het bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen om initiatieven in Veldhoven te ontplooiën. De open houding en voortvarende aanpak brengen het belang van Veldhoven en het belang van de regio in uitstekende harmonie.'

'Het gemeentebestuur kenmerkt zich door een open attitude: dit geldt zowel voor de raad als voor het college. Er is sprake van tweerichtingsverkeer: er wordt goed geluisterd naar de signalen die vanuit de samenleving komen. Nog meer effectiviteit is te bereiken door tegelijkertijd een sterk pro-actieve houding aan te nemen. (...) Het zou tenslotte goed zijn om regelmatig in de spiegel te kijken om te zien hoe het bestuur er voor staat. Een toonaangevend systeem van monitoring past bij een open en transparante houding.'

Coalitieprogramma:

'Bestuursstijl: kenmerk van onze bestuursstijl zal een actieve samenwerking zijn met burger, bedrijven en organisaties.'

6.5 Conclusie

De gemeente zal naar een andere stijl van regie moeten toegroeien. Dit is omschreven in de volgende probleemomschrijving (die in hoofdstuk 8 nader wordt uitgewerkt):

- De gemeente heeft een regierol die nog onvoldoende is toegerust om het jeugdbeleid zoals voorgesteld in deze nota effectief op te zetten en aan te sturen. Elementen die nog ontbreken betreffen: efficiënte bestuurlijke regie; interne regie; uitvoerende regie; doorzettingsmacht; en een noodprocedure waarin geregeld is hoe hulp tot stand komt als een individueel kind in de knel dreigt te raken en de zorgverleners geen oplossing kunnen vinden.

"Speeltuintjes (Fort) zijn waardeloos".

Hoofdstuk 7 Het meedoen

Participatie van jeugd bij opstellen en uitvoeren van jeugdbeleid

Een algemeen uitgangspunt bij het opstellen en uitvoeren van beleid is dat getracht moet worden de doelgroep te betrekken en te laten participeren. Zo ook bij jeugdbeleid. In het traject van het opstellen van deze nota is op twee manieren naar participatie van jeugd gekeken:

- Participatie bij het opstellen van de nota zelf;
- Participatie bij het uitvoeren van beleid.

In de visie (zie hoofdstuk 3) is een element opgenomen inzake participatie van jeugd. Dat is de verkorte weergave van de conclusies die in het voortraject van deze nota getrokken zijn uit gesprekken met de jongerenopbouwwerker, de verschillende jongerenwerkers werkzaam voor Stichting Stimulans (ambulant en institutioneel jongerenwerk), een medewerker van K2 gespecialiseerd in jongerenparticipatie en een communicatieadviseur van de gemeente. Ook is gekeken hoe participatie in het verleden in Veldhoven is vormgegeven en de wijze waarop andere gemeenten dit doen.

In dit hoofdstuk wordt iets uitgebreider ingegaan op de achtergronden van die visie ten aanzien van participatie.

7.1 Participatie bij het opstellen van de nota zelf

Er is voor gekozen om jongeren niet rechtstreeks te betrekken bij het opstellen van deze nota. Ervaringen uit eigen gemeente en uit andere gemeenten leren dat het betrekken van jongeren bij het opstellen van een visiestuk en van beleid in de vorm van een nota geen meerwaarde heeft. Het meedenken over visie en beleid is voor jongeren te abstract. Dat wil niet zeggen dat er geen jongeren zijn, die in staat zouden zijn om hierover mee te denken, maar dit zou een groep jongeren opleveren, die niet representatief is voor 'de jongeren' in Veldhoven. Bovendien leren andere ervaringen dat de uitkomst van dergelijke exercities geen andere inzichten oplevert dan dat er al uit de inzichten van professionals, zoals jeugd- en jongerenwerk, naar voren komt. Ook blijkt uit ervaring dat de mening van een jongere of een groep jongeren over bijvoorbeeld de zwaarste knelpunten van de één op de andere week gewijzigd kunnen zijn, bijvoorbeeld onder invloed van een recente gebeurtenis.

7.2 Participatie bij het uitvoeren van beleid

Niet mee laten denken over opstellen van beleid betekent vervolgens niet dat jongeren niet mee hoeven of kunnen denken over de uitvoering van beleid. Uit de gesprekken is over dit onderdeel het volgende naar voren gekomen.

Participatie kan op verschillende manieren vormgegeven worden. Er bestaat "een participatieladder" waarin onderaan staat: alles helemaal zelf bepalen zonder enige inbreng van buitenaf en bovenaan staat: alles laten bepalen door de inbreng van buitenaf. De keuze van de gemeente inzake de plaats die wij op die ladder bezetten, wordt mede bepaald door de beschikbare capaciteit en tijd en het ambtelijke en bestuurlijke draagvlak voor participatie.

De keuze van bijvoorbeeld de gemeente Tilburg enkele jaren geleden, om heel veel te investeren in jeugdparticipatie en dialoog met de jeugd, betekent dat zij veel tijd, geld en capaciteit hebben besteed aan activiteiten die per saldo aan daadwerkelijke beleidsbeïnvloeding en bijsturing aan de hand van de door jeugd ingebrachte geluiden

maar weinig opleverde. Het betrekken van jeugd heeft wel geleid tot meer bekendheid, toegankelijkheid, draagvlak en laagdrempeligheid van de gemeente en het jeugdbeleid.

Het is van belang eerst te bepalen op welke manier de gemeente jeugd wil benaderen, omdat de keuze van de werkvormen en instrumenten die de gemeente in kan zetten om participatie vorm te geven, daarvan afhankelijk is. Er zijn in feite drie strategische lijnen die gevolgd moeten worden om participatie vorm te kunnen geven:

1. Imago bepaling gemeente ten opzichte van jeugd(beleid)
2. 'Bottom-up' verzameling van gegevens ten aanzien van de beleving van jeugd
3. 'Topdown' benadering ten aanzien van het bespreken van concrete onderwerpen

Ad 1.

Wat voor gemeente wil je zijn ten opzichte van de jeugd? Wil je ze overal bij betrekken, ook bij beleid? Wil je ze actief benaderen? Stimuleer je zelfstandigheid, en in welke mate dan? Laat je ze mee beleid bepalen of breng je ze alleen op de hoogte van wat er speelt?

Gezien de Veldhovense situatie (omvang jeugdproblematiek, grootte gemeente, ambtelijke en bestuurlijke capaciteit en middelen, ondersteunende capaciteit vanuit instellingen Stimulans, plaats op de politieke agenda) lijkt de volgende benadering het meest reëel en realiseerbaar (deze is ook deels opgenomen in de visie):

Wij proberen als Veldhoven een gemeente te zijn waar het voor de jeugd goed toeven is, omdat er genoeg te doen is, voorzieningen voldoende aanwezig zijn en er bij dreigende problemen op een goede manier op jeugd gelet wordt en ze tijdig worden geholpen. De betrokken professionals kunnen vanwege hun ervaring en deskundigheid goed aangeven wat daar voor nodig is, zeker als ze gestimuleerd worden om dit vanuit een klant(=jeugd)gerichte benadering te doen.

Jeugd in Veldhoven moet vooral lekker hun eigen ding doen en hun talenten kunnen ontwikkelen. Maar als ze de gemeente daarbij nodig hebben of als ze hun talent verder willen ontwikkelen, maar het lukt ze niet zelf, dan weten ze ons te vinden. Dan proberen we ze daar vervolgens ook in te ondersteunen, zelf of door ze bijvoorbeeld op het spoor van jongerenwerk/opbouwwerk te zetten.

We investeren dan ook in bekendheid, toegankelijkheid, laagdrempeligheid, zodat de weg naar de gemeente makkelijk te vinden is. Dat kan onder meer door activiteiten als een Eigen-Wijsdag.

Ad 2.

Om toe te kunnen groeien naar de situatie die hierboven is geschetst, zal je ook moeten weten hoe de jeugd over zaken denkt, hoe tevreden ze er over zijn en wat belangrijk is in hun directe belevingswereld. Dergelijke gegevens zijn te achterhalen via onder meer jeugdmonitors, klanttevredenheidonderzoeken en andere werkvormen zoals kwalitatieve peergroepinterviews.

Ad 3.

Bij concrete activiteiten of vraagstukken die een bepaalde groep rechtstreeks 'raken' (bijvoorbeeld de inrichting van een skatevoorziening) wordt die groep ook rechtstreeks benaderd om mee te denken: dit is wat wij als probleem of vraagstuk hebben, hoe denken jullie daarover? Ook daarvoor zijn allerlei werkvormen beschikbaar die per onderwerp kunnen verschillen. Belangrijk is wel dat de gemeente steeds alert moet zijn op dergelijke onderwerpen (die vanuit allerlei beleidsterreinen naar voren kunnen komen) en er dan ook daadwerkelijk jeugd bij haalt om het te bespreken. Dergelijke vraagstukken worden dan wel zo concreet mogelijk gemaakt, het blijft niet hangen in meedenken over abstract beleid.

Vervolgens is de gemeente ook transparant in wat er aan activiteiten gebeurt of wat er met verzoeken gebeurt.

Groeimodel

Veldhoven heeft tot op heden - op ad hoc participatie na- een zeer beperkte ervaring met jongerenparticipatie, die tot nu toe zeker niet gericht was op beleidsbeïnvloeding. Het toegroeien naar een situatie zoals bij 1. geschetst, zal een aantal jaren in beslag nemen. In dat toegroeien naar de uiteindelijke visie toe kan die visie gelijktijdig getoetst worden, kunnen de werkvormen die gekozen zijn, beoordeeld worden op effectiviteit etc., en kunnen thema's nader uitgewerkt worden aan de hand van informatie die is verzameld over de belevingswereld van de jeugd.

7.3 Een andere insteek?

Het is natuurlijk mogelijk om een veel actievere insteek te kiezen ten aanzien van participatie. De insteek zoals hierboven geschetst is toch een redelijk afwachtende, waarbij het eerste initiatief tot contact van de jongeren zelf uit moet komen (natuurlijk wel geholpen door bijvoorbeeld jongerenwerk). Een actievere houding kan alleen gerealiseerd worden als er meer bestuurlijke en ambtelijke capaciteit beschikbaar is. Het actief benaderen van jongeren en het vasthouden van hun interesse is een tijdrovende zaak. De opbrengst van een hele actieve houding lijkt overigens niet zozeer te zitten in de beleidsbeïnvloeding en het naar tevredenheid van de jongeren oplossen van problemen, maar veel meer in het imago dat de gemeente krijgt op het gebied van jongerenparticipatie.

7.4 Conclusie

Voor jeugdbeleid is op basis van de lokale en interne gemeentelijke situatie een participatievorm het meest geschikt waarbij het initiatief voornamelijk bij de jongeren zelf ligt, maar waarbij ze wel ondersteund worden bij het realiseren van hun participatie en waarbij de 'gang' naar de gemeente zo gemakkelijk mogelijk wordt gemaakt.

Dit is omschreven in de volgende probleemomschrijving (die in hoofdstuk 8 nader wordt uitgewerkt):

- Jongeren worden nu onvoldoende in staat gesteld om te participeren in gemeentelijk jeugdbeleid en in activiteiten specifiek gericht op hun eigen doelgroep.

"Het Fort, is supergezellig!"

Hoofdstuk 8 De actie

Aanbevelingen voor jeugdbeleid in de komende jaren

Er gaat veel goed in Veldhoven. De problemen die in de voorgaande hoofdstukken benoemd zijn, concentreren zich vooral op het effectiever maken van bestaande processen en het regisseren van processen die vanwege de nieuwe taken op het gebied van jeugdbeleid nog opgezet moeten worden.

In de vorige hoofdstukken zijn diverse probleemomschrijvingen benoemd. In dit hoofdstuk is aan elke probleemomschrijving een doel gekoppeld (getoetst aan de visie-elementen omschreven in hoofdstuk 3). Vervolgens worden de acties benoemd die nodig of wenselijk zijn om dat doel te bereiken.

Eerst komen de **acties ten aanzien van regie** aan de orde. De voorstellen ten aanzien van regie zijn namelijk mede bepalend voor de acties op het gebied van participatie en van de diverse inhoudelijke onderwerpen.

Na de acties ten behoeve van regie volgen de **acties ten behoeve van participatie**.

Daarna komen de **inhoudelijke maatregelen** aan de orde. Hierbij worden de probleemomschrijvingen onderverdeeld in domeinen. Steven van Eijck hanteert in zijn sturingsadvies 'Koersen op het kind' een vijftal leefdomeinen waar jongeren zich in bevinden en deze bieden een bruikbare indeling voor de inhoudelijke maatregelen. Het zijn de volgende domeinen:

- Opvang, educatie en werk
- Opvoeding en bescherming
- Gezondheidszorg (curatie en preventie)
- Veiligheid
- Vrije tijd

Een eerste belangrijke stap om aanbevelingen op het gebied van jeugdbeleid te kunnen realiseren is het hanteren van een gezamenlijk gedragen visie. In hoofdstuk 3 is de visie zoals opgesteld in samenspraak met het veld opgenomen. De eerste aanbeveling in dit hoofdstuk luidt dan ook:

Actie:

- ❖ De visie op jeugdbeleid vaststellen als het gemeentelijk toetsingskader voor maatregelen op het terrein van jeugdbeleid en voor het voeren van de gemeentelijke regie.

8.1 Aanbevelingen ten aanzien van regie

PROBLEEMOMSCHRIJVING 1:

De gemeente heeft een regierol die nog onvoldoende is toegerust om het jeugdbeleid zoals voorgesteld in deze nota effectief op te zetten en aan te sturen. Elementen die nog ontbreken betreffen: efficiënte bestuurlijke regie; interne regie; uitvoerende regie; doorzettingsmacht; en een noodprocedure waarin geregeld is hoe hulp tot stand komt als een individueel kind in de knel dreigt te raken en de zorgverleners geen oplossing kunnen vinden.

Doel:

de gemeente heeft de bestuurlijke en uitvoerende regie ten behoeve van jeugdbeleid ter hand genomen op de wijze zoals voorgesteld in het advies van Berenschot en de sturingsadviezen in het kader van Operatie JONG.

Acties:

Aan de hand van het advies van Berenschot en van de sturingsadviezen van Operatie JONG zullen maatregelen getroffen worden om de regievoering van Veldhoven om te buigen tot de gewenste regievoering. De maatregelen betreffen:

- ❖ Structureel organiseren van afstemmingsoverleg tussen de portefeuillehouders op het gebied van jeugdbeleid en onderwijs en de vakambtenaar.
- ❖ Instellen van een stuurgroep, met als doel:
 - De gemeente het platform te verschaffen waarbinnen zij haar bestuurlijke regierol gezamenlijk met de externe partners waar kan maken;
 - Het beoordelen van nieuwe plannen aan de hand van het toetsingsinstrument Visie op Veldhovens Jeugdbeleid;
 - Het periodiek vaststellen van prioriteiten en maken van afspraken en toekennen van verantwoordelijkheden voor de aanpak van de prioriteiten;
 - Het bespreken van de effecten van genomen maatregelen en het beoordelen en analyseren van gegevens (zie ook acties bij probleemomschrijving 3);
 - Realiseren van een sluitende zorgketen en elkaar aanspreken op gemaakte afspraken ten aanzien van de afgesproken inzet in de sluitende keten;
 - Het bieden van een gestructureerd platform waar signalen en trends neergelegd kunnen worden en waar besproken kan worden of het signaal of de trend aanleiding is tot het nemen van maatregelen en zo ja, welke en door wie.
- ❖ De stuurgroep heeft een taak op het gebied van casuïstiek: casussen die niet via de uitvoerende regie kunnen worden opgelost (eerst op het niveau van de betrokken behandelaars, vervolgens op het niveau van de directie van de betrokken organisaties) worden opgepakt door de stuurgroep. Hiervoor zal een noodprocedure in het leven worden geroepen.
- ❖ Vastleggen van de bevoegdheden en afspraken ten aanzien van de stuurgroep in een intentieverklaring. De precieze inhoudelijke afspraken binnen de stuurgroep zijn afhankelijk van de uitkomsten van de herinrichting van de zorgketen (zie par. 8.4).
- ❖ De wethouder Jeugdbeleid is, uit hoofde van de functie (niet alleen uit persoonlijke overwegingen) de voorzitter van deze stuurgroep. De bevoegdheden van de wethouder als voorzitter van de stuurgroep worden nader omschreven en vastgelegd. Eén van de bevoegdheden betreft de doorzettingmacht bij casuïstiek, waar men op instellingsniveau niet tot een passende oplossing weet te komen.

PROBLEEMOMSCHRIJVING 2:

Binnen de gemeentelijke organisatie is er tussen de diverse beleidsterreinen nog onvoldoende interne communicatie en afstemming over jeugd. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het ontbreken van ambtelijke capaciteit hiervoor op de diverse beleidsterreinen.

Doel:

De communicatie tussen de diverse beleidsterreinen betrokken bij jeugdbeleid is structureel georganiseerd en leidt tot goede samenwerking en afstemming. Andere beleidsterreinen worden door de betrokken beleidsmedewerker in een vroegtijdig stadium

betrokken bij de ontwikkeling van activiteiten op het gebied van jeugd. Hiervoor is bij al die beleidsterreinen voldoende capaciteit aanwezig.

Acties:

- ❖ Instellen van een (half)jaarlijks overleg tussen ambtenaren betrokken bij jeugdbeleid met als doel: vermelden waar men mee bezig is, bespreken welke samenwerkingsmogelijkheden er zijn, inventariseren welke knelpunten er liggen. Tevens wordt daar besproken of er andere mogelijkheden zijn om elkaar van informatie te voorzien, bijvoorbeeld een interne voortgangsrapportage. Dit overleg kan ook gebruikt worden voor een themabijeenkomst. Initiatief voor het organiseren van het overleg ligt bij de beleidsmedewerker jeugdbeleid.
- ❖ De beleidsmedewerker jeugdbeleid maakt voldoende capaciteit vrij om 1 x per 2 maanden informeel overleg te voeren met beleidsmedewerkers van de andere beleidsterreinen.

PROBLEEMOMSCHRIJVING 3:

Er is onvoldoende ambtelijke capaciteit en mogelijkheid om gegevens ten behoeve van regie te verzamelen, te analyseren en te vertalen naar actiepunten. Hierdoor ontbreekt een overall-view op de lokale situatie en is er onvoldoende informatie om gefundeerde keuzes te maken en prioriteiten te stellen.

Doel:

De belangrijkste gegevens die beschikbaar worden gesteld vanuit instellingen en monitors worden door de gemeente zoveel mogelijk integraal beoordeeld en geanalyseerd. Op basis van die analyse worden conclusies getrokken en prioriteiten gesteld voor de ontwikkeling van jeugdbeleid waarmee de gemeente in staat is gesteld haar regierol vorm te geven.

Actie:

- ❖ Vaststellen welke gegevens nodig zijn voor het maken van de analyse en welke bronnen hiervoor geraadpleegd kunnen worden. N.B. Dit kan betekenen dat de gemeente andere informatie zal gaan vragen aan organisaties en instellingen om de gewenste analyse te maken.
- ❖ Bij het plannen van de activiteiten ten behoeve van jeugdbeleid wordt ambtelijk rekening gehouden met de inzet ten behoeve van de analyse en beoordeling van gegevens.

8.2 Aanbevelingen ten aanzien van participatie

PROBLEEMOMSCHRIJVING 4:

Jongeren worden nu onvoldoende in staat gesteld om te participeren in gemeentelijk jeugdbeleid en in activiteiten specifiek gericht op hun eigen doelgroep.

Doel:

Jeugdigen zijn betrokken bij ontwikkelingen in jeugdbeleid en uitwerking van specifieke activiteiten. Jongeren voelen zich gestimuleerd en gesteund bij het meedenken met de gemeente.

Acties:

- ❖ De participatievorm zoals omschreven in hoofdstuk 7 wordt vastgesteld als het Veldhovense kader voor participatie.
- ❖ Samen met het jongerenwerk wordt onderzocht hoe de gemeente ervoor kan zorgen dat zij gemakkelijker toegankelijk wordt voor jongeren. Ideeën daarbij zijn het realiseren van een jeugdwebsite naast of als onderdeel van de gemeentelijke website; het faciliteren van het jongerenwerk om jongeren meer ondersteuning te bieden bij het ondernemen van activiteiten richting gemeente, het instellen van een vast aanspreekpunt bij gemeente (bijvoorbeeld via een mailadres jong@veldhoven.nl); het bieden van informatie via een vast katern in de Ahrenberger (vooral gericht op de ouders/verzorgers).
- ❖ De gemeente continueert participatieactiviteiten zoals de Eigen-Wijsdag. Voor de jeugd onder de 12 jaar worden deze activiteiten uitgebreid (bijvoorbeeld met kindergemeenteraden). Voor de uitvoering hiervoor wordt de welzijnsinstelling Stimulans gevraagd (heeft dus consequenties voor de inzet, oud voor nieuw of uitbreiding)
- ❖ Bij onderwerpen die jeugd aangaan, wordt – ook op andere beleidsterreinen - ingecalculeerd dat de jongeren zelf in het traject participeren. Hiervoor wordt voldoende tijd en capaciteit ingeruimd. In deze specifieke gevallen treedt de gemeente zelf actief op richting de jongeren.
- ❖ In samenspraak met de afdeling communicatie en het jongerenwerk wordt een actieplan 'communiceren met jongeren' opgesteld ten behoeve van het uitvoeren van deze specifieke participatietrajecten.
- ❖ Vragen en verzoeken van jongeren worden zoveel mogelijk door dezelfde medewerker behandeld en snel en duidelijk beantwoord, waarbij er zo mogelijk direct contact is tussen de betrokken ambtenaar en de jongere(n). Antwoord in de zin van: wij denken uw verzoek over vier weken in behandeling te nemen is geen duidelijk antwoord.
- ❖ De gemeente verleent alleen medewerking aan de ontwikkeling en uitvoering van externe plannen als jeugdigen erbij betrokken zijn, c.q. als blijkt dat de participatie van jongeren en ouders op een goede manier geregeld is. Nieuwe plannen worden in principe alleen in behandeling genomen als zij voortkomen uit vragen, wensen en behoeften van jongeren. Uitzonderingen kunnen gemaakt worden voor plannen die zich richten op leefstijl en gezondheid van jongeren (gezonde gedragingen zijn vaak niet de gedragingen waar jongeren zelf voor kiezen).

8.3 Aanbevelingen ten aanzien van Opvang, educatie en werk (leefdomein 1)

PROBLEEMOMSCHRIJVING 5:

Jeugd/jongeren ondervinden bij het meedoen aan de samenleving (Wmo-doelstelling) hindernissen vanwege de financiële situatie van hun ouders/verzorgers of vanwege hun eigen financiële situatie en dreigen daardoor de aansluiting met de samenleving te missen.

Doel:

Financiële hindernissen waardoor jongeren niet deel kunnen nemen aan de samenleving zoals andere leeftijdsgenoten die wel mee kunnen doen, zijn opgelost, zodat iedereen dezelfde kansen heeft op aansluiting op de samenleving.

Acties:

- ❖ Opzetten structurele samenwerking met de afdeling Sociale Zaken, om signalering van problemen te verbeteren en om maatregelen te bedenken om de financiële hindernissen op te lossen.
- ❖ Samenwerking zoeken met verenigingen om creatieve oplossingen te bedenken
- ❖ Stimuleren en ondersteunen van de Stichting Leergeld. De gemeentelijke mogelijkheden bieden vanwege de algemeen geldende regels niet in alle gevallen een oplossing, omdat er geen rekening gehouden kan worden met alle persoonlijke omstandigheden. De Stichting Leergeld kan dat wel en dient derhalve als een vangnet voor deze gevallen. Vanuit de visie op jeugdbeleid is het uitgangspunt op dit gebied dat jongeren niet de dupe mogen zijn van de financiële situatie van hun ouders en in dat licht is ondersteuning van de Stichting Leergeld een goede zaak.
- ❖ In samenwerking met scholen en verenigingen verbeteren van informatievoorziening aan ouders en jeugdigen over alle beschikbare mogelijkheden om deel te nemen aan activiteiten met als doel bevordering van maatschappelijke participatie en voorkomen van achterstand of uitsluiting.
- ❖ Actieve informatieverstrekking aan jongeren ten aanzien van het omgaan met geld en het voorkomen van schulden.

PROBLEEMOMSCHRIJVING 6:

Er zijn nog teveel zwakke schakels in de doorlopende lijn van voorschoolse naar schoolse periode en in de zorgketen voor jeugdigen.

Doel:

De doorlopende lijn voorschools-basisschool-voortgezet onderwijs is op alle aspecten sterk en efficiënt.

Acties:

- ❖ Bij de verdere ontwikkeling van het Brede-schoolconcept ervoor zorg dragen dat de preventief-jeugdbeleidoptiek erin meegenomen wordt.
- ❖ Voortzetten beleid inzake VVE en onderwijsachterstandenbeleid (zie ook notitie onderwijsachterstandenbeleid en par. 5.5).
- ❖ De doorlopende lijn een prominente plaats geven op de lokale educatieve agenda en bij het bespreken van de lokale educatieve agenda zorgen voor een goede afstemming en samenhang tussen onderwijsbeleid en jeugdbeleid.
- ❖ Bij de herinrichting van de zorgketen (zie par. 8.4) wordt specifiek aandacht geschonken aan de koppelingen tussen voorschools - basisschool en basisschool - voortgezet onderwijs, met betrekking tot alle leerlingen (niet alleen zorgleerlingen).

8.4 Aanbevelingen ten aanzien van Opvoeding en bescherming (leefdomein 2)

De probleemomschrijvingen binnen dit domein komen grotendeels overeen met de geconstateerde knelpunten in het rapport 'Jeugdzorg in Veldhoven; snel, doeltreffend en in

samenhang'. In het kader van de uitwerking van de aanbevelingen van dat rapport zijn al voorstellen gedaan. Deze zijn in deze paragraaf overgenomen.

PROBLEEMOMSCHRIJVING 7:

De huidige zorgketen voor preventief jeugdbeleid is – ondanks alle goede vormen van samenwerking - nog onvoldoende in staat om de doorgaande zorg- en ontwikkelingslijn te realiseren. Belangrijkste aandachtspunten zijn de aansluiting tussen de gemeentelijke functies, de aansluiting op regionale jeugdzorg, coördinatie van zorg in complexe en/of ernstige situaties, crisisinterventie en het delen van informatie.

Doel:

Er is een effectieve zorgketen, waarin de jeugdige en zijn/haar ouders/verzorgers zonder onderbrekingen snel en adequaat de hulp krijgen die noodzakelijk is. Organisaties weten welke functies zij in dit kader vervullen en zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de invulling hiervan en de aansluiting op andere voorzieningen.

Acties:

De zorgketen wordt heringericht. In bijlage 2 is het voorstel opgenomen dat is voortgekomen uit de uitwerking van aanbeveling 1 van het rapport van K2 'Jeugdzorg in Veldhoven'. De aanbevelingen die daaruit voortvloeien zijn de volgende:

- ❖ Herijking van bestaande stuur- en beleidsgroepen.
- ❖ Ontwikkelen van een visie op bestuurlijke regie, committeren van de belangrijkste partners aan de doelen door het maken van concrete afspraken over inzet, inrichten van een adequate structuur om deze bestuurlijke regie handen en voeten te geven en voldoende instrumentarium om ontwikkelingen te monitoren waardoor tijdige (bij)sturing mogelijk is.
- ❖ Vaststellen van de vindplaatsen die in de zorgketen een cruciale rol spelen, waardoor er aan de inzet en deskundigheid specifieke voorwaarden gesteld worden: consultatiebureau, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, scholen, jongerenwerk, politie en huisarts.
- ❖ De gemeente ziet erop toe dat beroepsmatig met jeugdigen werkende professionals op de vindplaatsen adequaat getraind zijn in het tijdig signaleren van problemen en doorverwijzen naar de meest aangewezen hulpverleningsorganisatie(s).
- ❖ De gemeente draagt er zorg voor dat de lokale zorgstructuur zo is ingericht dat voor iedereen duidelijk is wie verantwoordelijk is voor welke schakel(s) in de keten. Zij maakt hierover bindende afspraken met de betreffende organisaties.
- ❖ De lokale zorgstructuur wordt nauw verbonden cq. sluit aan op de in ontwikkeling zijnde Zorgadviesteams. Het Sondervick College is reeds bezig met de ontwikkeling van een zorgadviesteam.
- ❖ De gemeente maakt met de organisaties concrete afspraken over de uitvoering van coördinatie van zorg en de voorwaarden waaronder de uitvoering plaats zal vinden. In dit verband wordt afgesproken:
 - welke organisatie(s) verantwoordelijk en aanspreekbaar is voor coördinatie van zorg;
 - deze organisatie krijgt bevoegdheden om, indien zij dit nodig acht, inzet van hulpverlening af te dwingen; de zogenaamde horizontale doorzettingsmacht;
 - welke noodprocedure gehanteerd wordt om hulpverlening af te dwingen als alle andere mogelijkheden zijn uitgeput en het belang van de jeugdige in het geding is.

- In dit verband wordt vaak de term verticale doorzettingsmacht gehanteerd;
- op welke wijze informatie gedeeld wordt en signalen ingebracht worden. Een signaleringsinstrument (verwijsindex) is hierbij een belangrijk hulpmiddel.

PROBLEEMOMSCHRIJVING 8:

Er is onvoldoende efficiënte communicatie tussen instellingen bij complexe situaties en er zijn onvoldoende afspraken over de coördinatie van zorg.

Doel:

Voor elke multidisciplinaire casus wordt coördinatie geregeld en voor iedereen is duidelijk wie de coördinatierol heeft en deze rol wordt door iedere betrokken instelling geaccepteerd. In geval van complexe of multidisciplinaire casussen is de communicatie tussen instellingen zodanig geregeld dat iedereen snel van de voor zijn hulpverlening relevante informatie op de hoogte is. Ook de terugkoppeling van informatie is goed geregeld.

Acties (zie ook de aanbevelingen bij probleemomschrijving 7):

- ❖ Een verwijsindex wordt ingevoerd waardoor iedere betrokken instelling weet welke kinderen aangemeld zijn. Aan de verwijsindex worden afspraken gekoppeld ten aanzien van coördinatie van casussen die bij meer dan één instelling zijn aangemeld. De verwijsindex voorkomt dat instellingen niet van elkaar weten dat ze met hetzelfde gezin of kind bezig zijn.
- ❖ Het elektronisch kinddossier (EKD) wordt ingevoerd en op lokaal niveau ondersteund. De invoering van het EKD is van rijkswege bepaald, dus daarin heeft de gemeente geen keus. De kosten voor invoering en onderhoud zullen naar verwachting niet geheel gedekt worden uit de budgetten die het Rijk overhevelt naar gemeenten. Gezien het belang van het EKD voor een sluitende keten zal de gemeente de ontbrekende middelen bij moeten leggen.
- ❖ Voor de coördinatie van zorg aan multiprobleem gezinnen komt structureel een budget beschikbaar. Afspraken worden gemaakt binnen de hernieuwde zorgketen wie de coördinatie op zich neemt. Naast coördinatie van zorg (coördinatie tussen instellingen die zich met de hulpverlening bezighouden) is het budget ook bedoeld voor de inzet van gezinscoaches: hulpverleners, die het gezin zelf coachen en begeleiden bij het hanteerbaar maken van hun problemen.
- ❖ De gemeente zoekt aansluiting bij een digitale sociale kaart, met als voornaamste doel te zorgen dat informatie over instellingen voor andere instellingen en professionals digitaal (via internet) beschikbaar is. Deze sociale kaart is derhalve (nog) niet bedoeld voor de doelgroep zelf, omdat daarvoor een anders ingerichte (vraaggestuurde) sociale kaart nodig is.

PROBLEEMOMSCHRIJVING 9:

De aansluiting tussen gemeentelijk preventief jeugdbeleid en jeugdzorg (Bureau Jeugdzorg) is nog onvoldoende.

Doel:

Er is sprake van een naadloze aansluiting tussen preventief jeugdbeleid en jeugdzorg en het vacuüm dat nu bestaat in de hulpverleningsmogelijkheden tussen het bereik van preventief jeugdbeleid en het bereik van jeugdzorg is opgeheven.

Acties:

- ❖ Uitbreiden van het zorgaanbod dat een overbrugging vormt tussen het preventief jeugdbeleid en de jeugdzorg (gezamenlijke verantwoordelijkheid van provincie en gemeenten).
- ❖ Het JeugdPreventieProgramma (JPP) is een effectief programma, dat echter onvoldoende capaciteit heeft om aan de vraag te voldoen. Er dient uitbreiding plaats te vinden met minstens 0,5 fte (€ 35.000). Daarnaast moet onderzocht worden of de JPP-methodiek ingevoerd kan worden op primair en voortgezet onderwijs. De incidentele kosten van het onderzoek en van de invoering van de methodiek op de scholen kunnen bekostigd worden uit Integraal Veiligheidsbeleid (IVB), waarbinnen JPP ook een actiepoint is.
- ❖ Voortzetten en zo nodig intensiveren van de huidige samenwerking met BJZ gericht op het realiseren van een naadloze aansluiting, waarbij de gemeente er bij de provincie op zal aandringen dat de gemeente rechtstreekse afspraken met BJZ kan maken.
- ❖ Vastleggen van de afspraken ten aanzien van de aansluiting met provincie en BJZ.

De volgende twee probleemomschrijvingen liggen in elkaars verlengde en worden daarom gelijktijdig behandeld:

PROBLEEMOMSCHRIJVING 10:

De (door professionele instellingen gecreëerde) toegangen tot voorzieningen worden door jongeren onvoldoende gebruikt, hetzij doordat zij de toegang niet kennen, hetzij doordat zij niet voor die toegang kiezen. De voor jongeren logische toegangen (zoals huisarts en mentoren op school) zijn in sommige gevallen onvoldoende effectief aangesloten op de zorgketen voor adequate doorverwijzing.

PROBLEEMOMSCHRIJVING 11:

Er zijn veel opvoedingsvragen en opvoedingsonzekerheden bij Veldhovense gezinnen, maar het gebruik van voorzieningen die hierop gericht zijn, is tegelijkertijd erg beperkt en informatie over de diverse mogelijkheden is afwezig of wordt door de ouders/verzorgers niet gevonden.

Doel:

De toegang tot preventief jeugdbeleid is voor jongeren logisch georganiseerd, aansluitend aan hun eigen behoeften en ideeën. Ouders die opvoedingsvragen hebben of waarvan gesignaleerd wordt dat ze opvoedingsonzekerheid ervaren, hebben voldoende mogelijkheden om hun vragen neer te leggen en ondervinden geen drempels bij het stellen van hun vragen.

Acties:

- ❖ Onderzoek doen naar de toegang die jongeren zelf kiezen en de toegang daar op aan laten sluiten (dit is een aanbeveling uit het rapport van K2 en wordt in dat kader nader uitgewerkt).
- ❖ Nader onderzoek doen naar de redenen waarom ouders beperkt gebruik maken van de aanwezige voorzieningen.

- ❖ In de zorgketen van preventief jeugdbeleid spelen de volgende vindplaatsen een cruciale rol: peuterspeelzaal, kinderdagverblijf, basisschool, voortgezet onderwijs, politie en huisarts. Al deze vindplaatsen moeten geïnformeerd zijn over de diverse mogelijkheden op het gebied van preventief jeugdbeleid, onder andere door het opstellen van een verwijzingslijst voor huisartsen en andere professionals uit diverse vindplaatsen.
- ❖ Een informatiefolder/-kaart ontwikkelen voor ouders/verzorgers, met daarop de meest relevante manieren om zelf toegang te vinden tot de instellingen.
- ❖ Regelmatig informatieverstrekking verzorgen over de mogelijkheden op diverse wijzen en via diverse algemene kanalen.
- ❖ Er op toe zien dat instellingen die een toegangsfunctie vervullen hierover duidelijk en helder communiceren naar ouders/verzorgers, jongeren en intermediairen toe.
- ❖ Andere plaatsen waar jeugd frequent komt of in beeld is (zoals verenigingen, clubs, jongerencentra, wooncorporaties en Sociale Zaken), maar die niet gedefinieerd zijn als vindplaats, in algemene zin informeren over de mogelijkheden en de toegang tot preventief jeugdbeleid.
- ❖ Stimuleren en ondersteunen van activiteiten waarbij instellingen er voor zorgen dat ze laagdrempeliger bereikbaar zijn voor opvoedingsvragen.
- ❖ Het (financieel en inhoudelijk) ondersteunen van het initiatief van het consultatiebureau van ZuidZorg om het consultatiebureau mede onder te brengen in de Brede School Noord¹⁷. Hierdoor is de opvoedingsondersteuning heel laagdrempelig op de vindplaats aanwezig. Deze ontwikkeling past ook in de ontwikkeling van en de visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin (zie later in deze paragraaf).

Voorlopige visie op Centrum voor Jeugd en Gezin

Het past om in deze paragraaf ook in te gaan op de ontwikkeling van een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). In de aanbevelingen uit Operatie JONG en de kabinetsreactie hierop is sprake van het realiseren van een Centrum voor Jeugd en Gezin, als antwoord op de diverse problemen die in het jeugdbeleid geconstateerd zijn. Een centrum voor jeugd en Gezin moet ouders en jongeren een gemakkelijke en laagdrempelige toegang bieden tot alle functies van preventief jeugdbeleid en voor toeleiding naar jeugdzorg. Bovendien moet in het Centrum voor Jeugd en Gezin de daadwerkelijke hulp en de coördinatie van die hulp georganiseerd worden (de backoffice). In geen van de landelijke stukken is echter duidelijk aangegeven wat men precies onder een Centrum voor Jeugd en Gezin verstaat. Is dit een nieuw fysiek gebouw waarin diverse hulpverlenende instellingen samen zetelen, of waarin één geheel nieuwe hulpverlenende instelling (samengevoegd uit diverse huidige instellingen) zetelt. Bevat het Centrum een fysiek loket, wordt hulpverlening ter plekke geboden, vinden casuïstiekbesprekingen daar plaats? Deze vraagstukken moeten op lokaal niveau verder uitgewerkt worden.

Indien de uitgangspunten die in Operatie JONG en door het Kabinet worden gehanteerd ten aanzien van preventief jeugdbeleid worden toegepast op de Veldhovense situatie (inclusief de voorstellen, zoals in deze paragraaf gedaan) dan zou het 'Centrum voor Jeugd en Gezin' in Veldhoven als volgt er uit kunnen zien:

¹⁷ Een notitie met argumentatie is in te zien op de vakafdeling.

Toegangsfunctie

De laagdrempelige toegang voor jongeren en ouders is geregeld door aan te sluiten bij de logica van henzelf bij het vragen van hulp. Informatievoorziening over de mogelijkheden om een hulpvraag te stellen is duidelijk aanwezig en helder opgesteld. De diverse mogelijke toegangen die jongeren en ouders zelf kiezen zijn op de hoogte van de mogelijkheden om door te verwijzen. Vooral basisfunctionarissen zoals de OKZ-verpleegkundigen, leidsters in de kinderopvang en peuterspeelzalen, school (mentoren) en huisartsen zijn voldoende uitgerust om vragen en problemen op de juiste wijze te signaleren en door te verwijzen, maar ook bijvoorbeeld verenigingen worden hierover geïnformeerd. Laagdrempelige hulpverlenende voorzieningen zoals consultatiebureau en jeugdgezondheidszorg 0 tot 19 jaar, schoolmaatschappelijk werk, opvoedingsondersteuning zijn gemakkelijk bereikbaar via de vindplaatsen (peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, school). Van bestaande ontwikkelingen (bijvoorbeeld de realisatie van een Brede School) wordt gebruik gemaakt om deze voorzieningen indien mogelijk ook fysiek onder te brengen bij de vindplaats. Een apart gebouw als loket voor ouders en jongeren is op basis van bovenstaande uitgangspunten ook niet nodig, mede omdat de ervaring leert dat het inrichten van een dergelijk loket voor alle inwoners van Veldhoven geen oplossing is. Jeugdigen en ouders/verzorgers die in staat zijn hun probleem te definiëren zijn meestal ook wel in staat om de gewenste hulp te vinden. Degenen die wel problemen hebben, maar niet in staat zijn om deze te benoemen of onder ogen te zien, zullen niet naar een dergelijk loket gaan, maar zijn meer gebaat bij een signaleerder en aanspreekpunt in de directe leefomgeving, zoals familie, vrienden, leerkrachten op school, huisarts, mentoren, coaches.

'Hulpverlenende' functie:

De hulpverlenende functie van het Centrum voor Jeugd en Gezin is goed geregeld als er sprake is van een sluitende keten. Indien de aanbevelingen zoals vermeld in deze paragraaf gerealiseerd zijn, is er een effectieve sluitende keten gerealiseerd, zonder dat er een instelling is opgeheven, een verhuizing heeft plaatsgevonden of een gebouw is neergezet.

Deze visie op een Centrum voor Jeugd en Gezin zal natuurlijk nog besproken moeten worden met de in- en externe partners. Bovendien zal afgewacht moeten worden in hoeverre het Rijk alsnog met voorwaarden komt ten aanzien van de inrichting van het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Actie:

- ❖ Visie op de ontwikkeling van een Centrum voor Jeugd en Gezin in Veldhoven ontwikkelen samen met de betrokken interne en externe partners.

8.5 Aanbevelingen ten aanzien van (Jeugd)gezondheidszorg (leefdomein 3)

PROBLEEMOMSCHRIJVING 12:

Er zijn gezinnen die worden geconfronteerd met (diverse) risicofactoren, die de ontwikkeling en opvoeding van het kind (kunnen) bedreigen.

Doel:

Risicofactoren worden vroegtijdig onderkend en gezinnen krijgen ondersteuning waardoor de risicofactoren weggenomen of opgeheven worden.

Acties:

- ❖ De huidige beleidslijn ten aanzien van de activiteiten van de JGZ 0-19 blijft gehandhaafd. Dat wil zeggen dat de volgende uitgangspunten blijven gelden:
 - Inzetten op het voorkomen van problemen
 - Inzetten op ondersteuning van gezinnen om ze te helpen om het vervolgens zelf te kunnen
 - Ruimte creëren om bij vroege/milde signalen al nader te beoordelen of ondersteuning nodig/wenselijk is
 - Gebruik maken van de plaatsen waar die signalen binnenkomen
- ❖ De inzet van JGZ 0-19 met betrekking tot de maatwerkactiviteiten en met betrekking tot de Rijksmiddelen preventief jeugdbeleid continueren en structureel mogelijk maken, zonder daarbij de reeds ingebouwde flexibiliteit om het accent van de activiteiten te veranderen als veranderde omstandigheden daarom vragen, te verliezen.

PROBLEEMOMSCHRIJVING 13:

Een ongezonde leefstijl (o.a. te weinig bewegen, ongezond eten en verkeerd gebruik van genotmiddelen/alcohol) vormt een bedreiging voor de gezondheid van de Veldhovense jeugd.

Doel:

Er wordt structureel en integraal aandacht besteed aan een gezonde leefstijl op een zodanige manier dat elk kind en zijn/haar ouders op de hoogte kunnen zijn van de juiste keuzen op dit gebied.

Acties:

- ❖ Op de leefstijlterreinen gebeuren op initiatief van andere beleidsterreinen al vele activiteiten. Het betreft onder meer:
 - Regionaal project alcoholmatiging bij jeugd (beleidsterrein verslavingszorg)
 - Alcoholmatiging Bouwen aan Gezond Veldhoven (beleidsterrein Lokaal Gezondheidsbeleid)
 - Spreekuur Novadic-Kentron op Sondervick College
 - Aandacht voor voeding en beweging (beleidsterrein Lokaal Gezondheidsbeleid)
 - Diverse sportstimuleringsactiviteiten op scholen, mede gekoppeld aan gezonde voeding (beleidsterrein Sport)Vanuit jeugdbeleid is het zaak om deze activiteiten te ondersteunen en na te gaan of de insteek van de activiteiten overeenkomt met de visie vanuit jeugdbeleid.
- ❖ Vanuit jeugdbeleid stimuleren dat ook andere projecten aandacht krijgen, zoals projecten gericht op het aanbod in schoolkantines en gezond schoolbeleid of het stimuleren dat er voldoende ruimte om te bewegen/spelen wordt opgenomen in (bestemmings)plannen.

8.6 Aanbevelingen ten aanzien van Veiligheid (leefdomein 4)

PROBLEEMOMSCHRIJVING 14:

Er spelen diverse items rondom veiligheid en sociale veiligheid, die nadere aandacht behoeven, zoals het aantal jongeren dat slachtoffer wordt en incidenten voortkomend uit polarisatie tussen allochtone en autochtone jongeren.

Doel:

Veiligheid en polarisatie zijn onderwerpen die structureel aandacht krijgen op de agenda van de betrokken partijen.

Acties:

- ❖ Structureren overleg tussen jeugdbeleid en politie en andere betrokken partijen om trends en signalen beter terug te koppelen
- ❖ Uitbreiden budget van Bureau Halt. Bureau Halt biedt naast de Halt- en STOP-straffen aan individuen ook collectieve preventieve activiteiten op basisscholen en voortgezet onderwijs. Op basis van de huidige trends en verbeterpunten krijgen programma's gericht op vandalisme en 'mijn- en dijn' delicten prioriteit. Deze preventieve activiteiten leiden er onder meer toe dat het aantal onveilige situaties en het gevoel van onveiligheid daalt. Bovendien is de expertise van Halt bij diverse overleggen en netwerken van groot belang gebleken (ook casuïstiekoverleggen). Halt heeft op basis van het huidige budget onvoldoende capaciteit om alle scholen te bedienen met de preventieve activiteiten. Niet alle kinderen worden daardoor bereikt. Ook is de capaciteit van Halt voor deelname aan netwerken en overleggen beperkt.
- ❖ Samen met betrokken partijen (school, politie, jongerenwerk e.a.) en met extern deskundige instellingen (zoals Palet en Forum) nagaan welke maatregelen structureel en incidenteel getroffen kunnen worden.

PROBLEEMOMSCHRIJVING 15:

Jongeren kunnen vanwege bepaalde activiteiten (zoals rondhangen) bijdragen aan gevoelens van sociale onveiligheid bij anderen. Het verbeteren van de relatie tussen jongeren en diverse andere doelgroepen (bijvoorbeeld buurtbewoners, ouderen, andere groepen jeugd) kan deze gevoelens van sociale onveiligheid doen verminderen.

Doel:

De gevoelens van sociale onveiligheid bij inwoners van Veldhoven die veroorzaakt worden door het gedrag van jongeren zijn afgenomen.

Acties:

- ❖ De aanpak van overlastgevende hanggroepen wordt geïntensiveerd. Het Jongeren Op Straat (JOS) programma geeft op zich goede resultaten, maar is in effect nog te beperkt ten aanzien van de aanpak van overlastgevende groepen. Voor deze beperkte groep hangjongeren bestaat nog geen afdoende aanpak. Bestaande afspraken bieden onvoldoende soelaas en er lijkt zich een trend te ontwikkelen dat bepaalde groepen vanwege het ontbreken van een effectieve aanpak van kwaad tot erger vervallen. Nieuwe methodieken moeten geïntroduceerd worden. De werkgroep JOS wordt weer nieuw leven ingeblazen en gaat zich vooral richten op het ontwikkelen van een effectieve aanpak (inclusief participatie van jongeren en omwonenden). De werkgroep bekijkt ook op welke wijze de algemene afspraken ten aanzien van hanggroepen en jongeren op straat op grotere schaal bekender gemaakt kunnen worden.
- ❖ Workshop(s) organiseren inzake de mogelijke aanpak van overlastgevende hanggroepen met alle direct betrokkenen (gemeente: jeugdbeleid, veiligheidsbeleid, wijkbeheer en gebiedsopzichters; Stimulans: jongerenwerk en opbouwwerk; politie: netwerker en buurtbrigadiers). De workshop wordt geleid door een extern deskundige.
- ❖ Onderzoeken van de mogelijkheden van intergenerationele projecten om de communicatie tussen jongeren en ouderen te verbeteren.

- ❖ Verbeteren van de interne samenwerking bij inrichten van openbare ruimte (zie ook par. 8.1).
- ❖ Continueren van de deelname van de beleidsmedewerker jeugdbeleid aan de stuurgroep Integraal veiligheidsbeleid om de integrale aanpak van Veiligheidsbeleid en jeugdbeleid te behouden.

8.7 Aanbevelingen ten aanzien van Vrije tijd (leefdomein 5)

PROBLEEMOMSCHRIJVING 16:

Er bestaan hindernissen (financieel, onvoldoende aanwezigheid, onbekendheid, niet uitdagend genoeg) ten aanzien van het meedoen aan vrijetijdsactiviteiten, zoals sport, algemene activiteiten, activiteiten op gebied van kunst en cultuur. Het betreft hindernissen als: kosten (zie ook par. 8.3), afwezigheid van activiteiten, onvoldoende uitdaging of interesse, onbekendheid, afwezigheid van faciliteiten voor mensen met een beperking.

Doel:

Alle jongeren hebben voldoende mogelijkheden om aan vrijetijdsactiviteiten deel te kunnen nemen en worden hierin gestimuleerd en ondersteund.

Acties:

- ❖ Beleid ten aanzien van jongeren op straat (inclusief uitgangspunt dat hangen ook een vorm van vrijetijdsbesteding is en dus niet een activiteit is die voorkomen moet worden) continueren (zie ook par. 8.6 met betrekking tot overlast)
- ❖ Uitbreiden van de functies cultuur- en sportcoördinator naar coördinator gemeentelijke welzijnsactiviteiten. Deze persoon fungeert als een soort verbindingsofficier tussen de gemeente, die graag wil dat welzijnsactiviteiten gestimuleerd worden, en de school als belangrijke vindplaats van de Veldhovense jeugd (zowel basis- als voortgezet onderwijs). De coördinator zorgt ervoor dat diverse welzijnsactiviteiten opgestart worden met medewerking van scholen. Denk daarbij aan activiteiten op gebied van sport, vrijetijdsactiviteiten, gezondheid, voeding en beweging, kunst en cultuur, vrijwilligerswerk etc.
Er is nu een sportcoördinator voor het voortgezet onderwijs en een cultuurcoördinator. Er ligt een voorstel voor een coördinator voor de Brede School. Dit zijn echter geen van allen nog structurele integrale vormen van coördinatie. In samenspraak met de betrokken beleidsmedewerkers zal een voorstel ontwikkeld worden.
- ❖ Samen met jongerenwerk en andere betrokkenen (zoals bijvoorbeeld wijkplatform) onderzoek doen naar mogelijkheden om activiteiten voor de specifieke doelgroep 10 tot en met 15 jaar uit te breiden of de deelname aan bestaande activiteiten te stimuleren. Daarbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om het gebruik van wijkaccommodaties door jeugdactiviteiten te stimuleren.

PROBLEEMOMSCHRIJVING 17:

Verenigingen zijn op sommige onderdelen onvoldoende toegerust om jeugd (en ouders) op de juiste manier te begeleiden of te ondersteunen. Bijvoorbeeld de begeleiding van kinderen met een beperking, het omgaan met gevallen van jongeren, die niet meer mee kunnen doen vanwege financiële beperkingen, vinden en vasthouden van jeugdige vrijwilligers.

Doel:

Verenigingen hebben de mogelijkheid om kader en leiding te trainen of te coachen bij de begeleiding van jeugd en hebben de beschikking over voldoende informatie (of weten hoe ze deze kunnen verkrijgen) over de diverse onderwerpen waar zij mee geconfronteerd kunnen worden.

Acties:

- ❖ Organiseren en aanbieden van workshops voor verenigingen op diverse onderwerpen, o.a. de begeleiding van kinderen met een beperking.
- ❖ Informatie aanbieden aan verenigingen en organiseren van themabijeenkomsten.
- ❖ Samen met MEE een actieplan opstellen om verenigingen meer mogelijkheden te laten bieden aan mensen met een beperking.
- ❖ Aan verenigingen informatie aanbieden over de toegang tot preventief jeugdbeleid en de diverse mogelijkheden waarnaar zij jongeren en ouders kunnen doorverwijzen indien deze vragen hebben of indien de verenigingen zelf problemen signaleren (zie ook par. 8.4).

8.8 Evaluatie

De in par. 8.1 genoemde stuurgroep kan aan de hand van dit actieprogramma (inclusief hoofdstuk 9) evalueren of de maatregelen genomen zijn, of ze effectief zijn, welke nieuwe knelpunten zijn opgekomen en hoe daarmee omgegaan kan worden. Vanwege de omvang van de meest belangrijke maatregelen wordt voorgesteld de evaluatie één maal per twee jaar te houden. In de tussentijd zijn er voldoende flexibele mogelijkheden om nieuwe prioriteiten te stellen en maatregelen te introduceren.

Actie:

- ❖ de stuurgroep (zie par. 8.1) evalueert eens in de twee jaar aan de hand van het actieprogramma de voortgang van het Veldhovens Jeugdbeleid.

"Crossbaan veranderen (te gevaarlijk)".

Hoofdstuk 9 De middelen

Overzicht van financiën, capaciteit en prioriteit

9.1 Overzicht

Actiepunt	Tijdsplanning	Middelen	Capaciteit (op jaarbasis)	Prioriteit		
Algemeen						
Visie op jeugdbeleid vaststellen als gemeentelijk toetsingskader	2007	Nvt	Nvt	Hoog		
Regie						
Afstemmingsoverleg portefeuillehouders jeugdbeleid en onderwijs / portefeuillehouder(s) - vakambtenaar	2007	Nvt	150 uur ambtelijk incidenteel (voor opstartfase) 100 uur structureel	Hoog		
Instellen van een stuurgroep						
In het leven roepen van een noodprocedure						
Vastleggen bevoegdheden en afspraken stuurgroep in een intentieverklaring						
Voorzitter stuurgroep benoemen en bevoegdheden vaststellen						
Instellen (half)jaarlijks overleg tussen ambtenaren betrokken bij jeugdbeleid	2007	Nvt	15 uur per medewerker, te weten: Zorg en Welzijn (2x) Sociale zaken (2x) Speelruimtebeleid Onderwijs (2x) Sport Volkshuisvesting	Hoog		
De beleidsmedewerker jeugdbeleid heeft voldoende capaciteit voor informeel overleg met andere beleidsmedewerkers					20 uur	Hoog
Bij het plannen van jeugdbeleidactiviteiten wordt rekening gehouden met inzet voor analyse van gegevens					35	Midden
Participatie						
De participatievorm uit hfst. 7 wordt vastgesteld als Veldhovens kader.	2007/2008	Middelen Eigen Wijsdag en kindergemeenteraad uit	Stimulans: 60 Ambtelijk: 40	Hoog		

Actiepunt	Tijdsplanning	Middelen	Capaciteit (op jaarbasis)	Prioriteit
Onderzoeken hoe gemeente makkelijker bereikbaar en toegankelijk wordt voor jongeren		bestaand participatiebudget (640710) € 5.000 per jaar voor andere participatievormen		Hoog
Continueren en uitbreiden van participatie-activiteiten zoals Eigen Wijsdag en kindergemeenteraad.			Stimulans (kindergemeenteraad) : 20	Midden
Bij activiteiten gericht op jeugd capaciteit incalculeren voor participatietrajecten			Per medewerker 10 uur per traject	Midden
Actieplan 'communiceren met jongeren' opstellen voor uitvoering participatietrajecten			Communicatieteam: 20 Ambtenaar Jeugd: 20	Midden
Eenduidige, duidelijke en snelle beantwoording van verzoeken van jongeren	2007		Nvt	Midden
Externe plannen waar jeugd bij betrokken is, beoordelen op participatie van jongeren en ouders, op aansluiting op wensen en behoeften van jongeren en op effect ten behoeve van de gezondheid van jongeren.	2008	Nvt	Midden	
Opvang, educatie en werk				
Opzetten structurele samenwerking met Sociale Zaken	2007	€ 15.000 structureel voor de diverse onderdelen	50 uur (jeugd én SoZa)	Hoog
Samenwerking zoeken met verenigingen om creatieve oplossingen te bedenken voor financiële hindernissen.	2008		10	Midden
Stimuleren en ondersteunen van de Stichting Leergeld	2007		10	Midden
Informatievoorziening over alle mogelijkheden mbt financiën verbeteren (in samenwerking met scholen en verenigingen)	2007		50	Hoog
Actieve informatieverstrekking aan jongeren over omgaan met geld en het voorkomen van schulden	2007		40	Hoog
Preventief-jeugdbeleidoptiek inbrengen in Brede-schoolconcept	2007	Geen extra middelen nodig	10	Midden
Voortzetten beleid inzake VVE en onderwijsachterstandenbeleid	2007			Midden
Doorlopende lijn op lokale educatieve agenda plaatsen. Zorgen voor goede afstemming/samenhang onderwijsbeleid en jeugdbeleid	2007			Midden
Bij herinrichting zorgketen specifiek aandacht schenken aan koppelingen voorschools - basisschool en basisschool -voortgezet onderwijs, met betrekking tot alle leerlingen	2007			Hoog

Actiepunt	Tijdsplanning	Middelen	Capaciteit (op jaarbasis)	Prioriteit
Opvoeding en bescherming				
Herijking van bestaande stuur- en beleidsgroepen	2007	Nvt	100	Hoog
Ontwikkelen visie op bestuurlijke regie, committeren partners aan doelen, inrichten structuur voor bestuurlijke regie, zorgen voor voldoende instrumentarium om ontwikkelingen te monitoren	2007			Hoog
Vaststellen van vindplaatsen met cruciale rol in zorgketen: consultatiebureau, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, scholen, jongerenwerk, politie en huisarts	2007			Hoog
Erop toezien professionals op de vindplaatsen adequaat getraind zijn in signaleren en doorverwijzen	2007	Kosten deskundigheidsbevordering: PM	30	Hoog
Lokale zorgstructuur zo inrichten dat voor iedereen duidelijk is wie verantwoordelijk is voor welke schakel(s)	2007	Nvt	40	Hoog
Lokale zorgstructuur nauw verbinden of aan laten sluiten op in ontwikkeling zijnde Zorgadviesteams PO en VO	2007/2008		40	Hoog
Concrete afspraken maken met de organisaties over uitvoering van coördinatie van zorg en voorwaarden waaronder uitvoering plaatsvindt	2007/2008		40	Hoog
Invoeren verwijsindex	2006/2007	Aanschaf soft- en hardware: € 10.000 incidenteel Implementatie (50-50 subsidieregeling met provincie) : € 10.000 (gemeentelijk deel € 5.000) Structurele onderhoudskosten: € 10.000 (vanaf 2008)	50	Hoog
Ondersteunen en invoeren EKD	2008	PM	PM	Midden
Budget voor coördinatie van zorg en voor gezinscoaching	2007	€ 30.000	5	Hoog
Aansluiten bij digitale sociale kaart	2007	Eenmalig € 500, structureel € 100 (vanaf 2008)	5	Midden

Actiepunt	Tijdsplanning	Middelen	Capaciteit (op jaarbasis)	Prioriteit
Uitbreiden zorgaanbod ter overbrugging van lacune tussen preventief jeugdbeleid en jeugdzorg	2008	PM	30	Midden
Uitbreiding JPP-capaciteit en onderzoek naar uitbreiding vindplaats	2007	€ 20.000 Incidentele kosten ivm uitbreiding vindplaats (training etc): uit budget IVB	30	Hoog
Voortzetten/intensiveren samenwerking BJZ gericht op aansluiting	2007	Nvt	40	Hoog
Onderzoek doen naar de toegang tot zorg die jongeren zelf kiezen	2006/2007	€ 10.000 (eenmalig)	Uitbesteed	Hoog
Nader onderzoek doen naar de reden waarom ouders beperkt gebruik maken van de aanwezige voorzieningen	2008	Nvt	30	Laag
Vindplaatsen informeren over mogelijkheden op gebied van preventief jeugdbeleid, o.a door opstellen verwijslijst	2007	Structureel: € 2.500 Opstellen verwijslijst : eenmalig € 2.500	30	Hoog
Informatiefolder/-kaart ontwikkelen voor ouders/verzorgers, met daarop de toegangsmogelijkheden	2008	€ 2.500 (uit budget Lokaal gezondheidsbeleid, is daar ook als actiepoint genoemd)	30	Midden
Verzorgen informatieverstrekking over mogelijkheden op diverse wijzen en via diverse algemene kanalen	2007/2008	Nvt	30	Laag
Er op toe zien dat instellingen die een toegangsfunctie vervullen hierover duidelijk en helder communiceren	2008	Nvt	10	Laag
Plaatsen (geen vindplaatsen) waar jeugd frequent komt in algemene zin informeren over de mogelijkheden en de toegang tot preventief jeugdbeleid	2007	Nvt	20	Midden
Stimuleren en ondersteunen van activiteiten waarbij instellingen er voor zorgen dat ze laagdrempeliger bereikbaar zijn voor opvoedingsvragen	2008	Nvt	20	Laag
Ondersteunen van initiatief van het consultatiebureau om dit mede onder te brengen in de Brede School Noord	2009	€ 20.000 (minimaal) structureel vanaf 2009	10	Hoog
Visie op de ontwikkeling van een Centrum voor Jeugd en Gezin in Veldhoven ontwikkelen samen met de betrokken interne en externe partners	2007	nvt	75	Hoog

Actiepunt	Tijdsplanning	Middelen	Capaciteit (op jaarbasis)	Prioriteit
(Jeugd)gezondheidszorg				
De huidige beleidslijn ten aanzien van de activiteiten van de JGZ 0-19 blijft gehandhaafd	2007	Nvt	5	Hoog
De inzet van JGZ 0-19 (maatwerk) continueren en structureel mogelijk maken	2007	Nvt	10	Hoog
Vanuit jeugdbeleid activiteiten op gebied van leefstijl ondersteunen en nagaan of insteek overeenkomt met visie op jeugdbeleid	2007	Nvt	5	Midden
Vanuit jeugdbeleid stimuleren dat ook andere projecten rond leefstijl aandacht krijgen	2008	Nvt	5	Laag
Veiligheid				
Structureren overleg tussen jeugdbeleid en politie en andere betrokken partijen om trends en signalen beter terug te koppelen	2007/2008	Nvt	15	Midden
Uitbreiden budget van Bureau Halt	2007	€ 8.000	5	Hoog
Onderzoeken mogelijke maatregelen met betrokken en externe instanties als Forum en Palet	2008	Nvt	10	Laag
Intensiveren aanpak van overlastgevende hanggroepen	2007	€ 5.000	Ambtenaar: 40 Stimulans: 30 (extra)	Hoog
Binnen Jongeren op Straat programma effectieve aanpakken ontwikkelen	2007			
Workshop organiseren inzake aanpak van overlastgevende hanggroepen	2007			
Onderzoeken van de mogelijkheden van intergenerationele projecten om de communicatie tussen jongeren en ouderen te verbeteren	2008	Nvt	PM	Laag
Verbeteren van de interne samenwerking bij inrichten van openbare ruimte	2008	Nvt	10	Laag
Continueren deelname beleidsmedewerker jeugdbeleid aan stuurgroep IVB	2007	Nvt	20	Midden
Vrije tijd				
Beleid ten aanzien van jongeren op straat continueren	2007	Nvt		Midden
Uitbreiden van de functie cultuur- en sportcoördinator naar coördinator gemeentelijke welzijnsactiviteiten	2008	PM (nader voorstel volgt in 2007)	30	Laag

Actiepunt	Tijdsplanning	Middelen	Capaciteit (op jaarbasis)	Prioriteit
Onderzoek doen naar mogelijkheden om activiteiten voor doelgroep 10-15 jaar uit te breiden/deelname aan bestaande activiteiten stimuleren.	2008	Nvt	Ambtenaar: 40 Stimulans: 40	Midden
Organiseren en aanbieden van workshops voor verenigingen op diverse onderwerpen	2007	€ 8.000 structureel	30	Hoog
Informatie aanbieden aan verenigingen en organiseren van themabijeenkomsten	2008	€ 1.500 structureel	30	Midden
Samen met MEE actieplan opstellen om verenigingen meer mogelijkheden te laten bieden aan mensen met een beperking	2008	Nvt	30	Midden
Verenigingen informatie aanbieden over toegang tot preventief jeugdbeleid en doorverwijzingsmogelijkheden	2007/2008	Nvt	15	Hoog
Evaluatie				
Stuurgroep evalueert eens per twee jaar aan de hand van het actieprogramma de voortgang van het Veldhovens Jeugdbeleid	2008	nvt	20	Midden

9.2 Samenvattend

Middelen

Bovenop de al bestaande budgetten (posten op het product jeugdbeleid (6400), budget binnen lokaal gezondheidsbeleid (6407) en binnen IVB) is er aanvullend budget nodig.

Jaar		bedrag	Totaal
2007	Structureel	95.500	123.000
	Incidenteel	27.500	
2008	Structureel	105.600 + PM coördinatorfunctie en EKD	105.600 + PM
	Incidenteel	PM	
2009 en 2010	Structureel	125.600	125.600 + PM
	Incidenteel	PM	

Voor de begroting 2007 is al voorgesteld een bedrag van € 123.000 vanaf 2007 beschikbaar te stellen voor jeugdbeleid. Voor de jaren 2007 en 2008 is dit dus toereikend. Vanaf 2009 zou dit budget net niet voldoende zijn. Een aantal kostenposten zijn echter inschattingen en in de loop van de periode komt er meer inzicht in de daadwerkelijke kosten. De financiële consequenties voor de jaren 2008 en verder zullen daarom elk jaar binnen de reguliere begrotingscyclus bekeken en beoordeeld worden.

Capaciteit intern ambtenaar jeugdbeleid

Met name de activiteiten op het gebied van regie, participatie en het smeden van een sluitende zorgketen (inclusief vertaling van de aanbevelingen van Operatie JONG naar de lokale situatie) zijn tijdrovende trajecten. Een voorzichtige ureninschatting per activiteit levert een totaalschatting op van 1530 uur voor het uitvoeren van de activiteiten zoals hierboven genoemd in 2007.

Het aantal productieve uren per fte bedraagt ongeveer 1.000 op jaarbasis. Dit betekent dat voor de uitvoering van de activiteiten nodig voor een integraal jeugdbeleid zoals in deze nota omschreven 1,5 fte nodig is (naast de inzet van andere betrokken ambtenaren, zoals onderwijs, leerplicht, etc., die binnen hun reguliere taken activiteiten verrichten in het belang van integraal jeugdbeleid).

De huidige capaciteit voor jeugdbeleid is ongeveer 0,45 fte (zie ook par. 6.3.1.) .

Concluderend:

Instemmen met de activiteiten zoals genoemd in deze nota, heeft onlosmakelijk tot gevolg dat er capaciteitsuitbreiding plaats moet vinden op het gebied van jeugdbeleid met 1 fte. Indien er geen uitbreiding plaats vindt, zullen vele activiteiten niet uitgevoerd kunnen worden.

Dit zal vooral gevolgen hebben voor het invullen van de regierol, het ontwikkelen van een adequate zorgketen, het realiseren van betere participatiemogelijkheden voor jongeren en het opzetten van samenwerking met de afdeling Sociale Zaken in het kader van armoedebeleid. In plaats van een sluitende keten waarop efficiënt gestuurd kan worden zal de rol van de gemeente zich dan moeten beperken tot het ad hoc (en achteraf) oplossen van signalen.

Capaciteit 2007 intern overige ambtenaren

Veel van de actiepunten vragen om capaciteit van de ambtenaren, anders dan de ambtenaar jeugdbeleid. In het kader van de afdelingsplannen wordt elk jaar geïnventariseerd welke capaciteit door andere afdelingen van een medewerker gevraagd wordt. De hierna genoemde capaciteitsinschattingen zullen in dit proces ingebracht worden.

Sociale zaken (2 medewerkers): 2 x 15 uur + 50 uur in het kader van armoedebeleid
Onderwijs (2 medewerkers): 2 x 15 uur
Speelruimtebeleid: 15 uur
Volkshuisvesting 10 tot 15 uur
Communicatie: 20 uur

Capaciteit extern

Bij een aantal actiepunten is ook capaciteit vanuit jongerenwerk en/of opbouwwerk noodzakelijk (beiden onderdeel van Stichting Stimulans). Het gaat in totaal om een ureninzet van 150 uur. Binnen de huidige budgetafspraken met Stimulans is hier geen rekening mee gehouden. Met Stimulans kan onderhandeld worden of zij bepaalde activiteiten (tijdelijk) niet meer doen en zodoende ruimte creëren voor het uitvoeren van de hier benoemde activiteiten. Indien dit niet mogelijk of wenselijk blijkt te zijn, zal voor uitvoering van deze activiteiten extra budget beschikbaar moeten worden gesteld (ongeveer € 4.000).

"Verkeers'punaise' moet blijven! Is goed; auto's rijden minder hard."

Lijst van afkortingen

(A)MW	(Algemeen) Maatschappelijk Werk
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BJZ	Bureau Jeugdzorg
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
IVB	Integraal Veiligheidsbeleid
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOS	Jongeren op straat
JPP	Jeugdpreventieprogramma
JZL	Jeugdzorgloket
LVG	Licht-verstandelijke gehandicapten(zorg)
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
PO	Primair onderwijs
SMW	Schoolmaatschappelijk Werk
SRE	Samenwerkingsverband Regio Eindhoven
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
VO	Voortgezet onderwijs
VVE	Voor- en vroegschoolse Educatie
VWS	Volksgesondheid, Welzijn en Sport
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WoJZ	Wet op de Jeugdzorg
ZAT	ZorgAdviesTeam

Terminologie

Jeugdbeleid is een veelomvattend beleidsterrein. Binnen het terrein worden diverse benamingen gebruikt voor diverse onderdelen en worden verschillende modellen gehanteerd om indelingen te maken. Dit leidt soms tot spraakverwarring. In deze nota worden de volgende termen met de volgende betekenissen gehanteerd:

Jeugdbeleid

Het geheel van algemeen jeugdbeleid en preventief jeugdbeleid

Algemeen jeugdbeleid

Beleid gericht op het creëren en in stand houden van algemene voorzieningen voor alle jeugd.

Preventief jeugdbeleid

Beleid gericht op het voorkomen van problematiek bij jeugdigen en hun ouders/verzorgers. Het gaat hierbij voornamelijk om gezondheids-, sociaal-emotionele, psychische en opvoed- en opgroei-problematiek.

Jeugdzorg

De zorg die verleend aan jeugdigen en hun ouders/verzorgers door instellingen die vallen onder verantwoordelijkheid van de Provincie en waarvoor een indicatie van Bureau Jeugdzorg nodig is. In meer algemene termen kan men hier ook spreken van de zorg die verleend wordt nadat gebleken is dat de zorg vanuit preventief jeugdbeleid niet voldoende is.

Deze nota gaat over algemeen jeugdbeleid, preventief jeugdbeleid en de aansluiting met jeugdzorg.

In de nota zijn zo veel mogelijk bovenstaande termen gebruikt worden om de domeinen van jeugdbeleid te omschrijven. Er zijn echter ook nog andere termen in omloop, die bijvoorbeeld binnen een domein weer een specifieke vorm van hulp omvatten. Hieronder worden de meest gebruikte termen genoemd en de omschrijving gegeven die in deze nota gehanteerd wordt. Dit hoeft niet altijd overeen te komen met omschrijvingen die anderen hanteren, omdat er in veel gevallen geen eenduidigheid is.

Overige termen

Jeugdhulpverlening: verzamelterm voor vormen van hulp aan jeugdigen en hun ouders/verzorgers, die door instellingen als GGD, maatschappelijk werk, thuiszorg, GGZ worden geboden. In deze term wordt geen onderscheid gemaakt naar preventief jeugdbeleid en jeugdzorg, het wordt in beide domeinen gebruikt.

Jeugdgezondheidszorg: de zorg die verleend wordt door thuiszorg (consultatiebureau) en GGD, waarbij ook gezondheidsaspecten (zoals lengte, gewicht, groei, stand van de gewrichten, gehoor, visus etc.) beoordeeld worden. De laatste jaren is binnen de jeugdgezondheidszorg ook de aandacht voor sociaal-emotionele en psychische factoren steeds meer gegroeid waardoor zeker niet (meer) gezegd kan worden dat het hier alleen om lichamelijke gezondheid gaat. De wijze waarop jeugdgezondheidszorg wordt aangeboden, is vastgelegd in de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV).

Maatschappelijk werk

De functie van het werk is mensen te ondersteunen bij het oplossen van en omgaan met problemen en verstoringen in hun functioneren in wisselwerking met hun sociale

omgeving. De maatschappelijk werker beoogt met zijn hulpverlening het sociaal functioneren van personen of de wisselwerking tussen personen en hun sociale omgeving te verbeteren. De realisering van dit doel vormt een gezamenlijke activiteit van de maatschappelijk werker en de betrokkene(n).

Schoolmaatschappelijk werk

Schoolmaatschappelijk werk (SMW) is een vorm van algemeen maatschappelijk werk die op scholen plaats vindt. De werkzaamheden van de schoolmaatschappelijk werker richten zich vooral op de verkenning van de problematiek van het kind en zijn/haar opvoedingssituatie. Daarnaast vindt er hulpverlening plaats in de vorm van licht-pedagogische hulp.

Licht-pedagogische hulpverlening

Kortdurende advisering en lichte hulpverlening op momenten dat de opvoeding dreigt te stagneren.

Ambulante hulpverlening

hulpverlening die niet in een instituut geboden wordt of waarbij een cliënt niet woonachtig is in een instelling

Opvoed- en opgroeiondersteuning

het geheel van maatregelen en activiteiten met als doel ouders/verzorgers te ondersteunen als zij vragen hebben over of problemen met de opvoeding van hun kinderen en jeudigen te ondersteunen als zij vragen hebben over of problemen hebben met opgroeien.

Bijlage 1 Vijf gemeentelijke functies

De vijf gemeentelijke functies op het gebied van preventief jeugdbeleid

(Deze informatie is overgenomen uit de brochure van de VNG en het ministerie van VWS over de gemeentelijke functies).

1 Informatie en advies

Bij deze functie gaat het zowel om ongevraagde informatie over opvoeden en opgroeien (voorlichting), als om het beantwoorden van specifieke vragen van ouders en jeugdigen. Voor zowel ouders als jeugdigen is een groot assortiment algemene opvoedingsvoorlichting beschikbaar, bijvoorbeeld via de media, openbare bibliotheken en het internet. De rol van de gemeente kan in principe beperkt blijven tot het opsporen van lacunes in het algemene voorlichtingsaanbod, gelet op de lokale informatiebehoefte. Omdat met openbaar voorlichtingsmateriaal echter niet alle burgers worden bereikt, roepen sommige gemeenten opvoedwinkels in het leven, gekoppeld aan voorzieningen waar in principe iedere ouder komt. Dergelijke informatiepunten lenen zich tevens voor het beantwoorden van specifieke vragen. Ook groepsconsultatiebureaus en oudercursussen kunnen in dit verband een rol vervullen.

Voor jeugdigen zijn er op school vaak voorlichtingprogramma's over specifieke onderwerpen, zoals pesten en misbruik van genotmiddelen. Met gerichte vragen kunnen jeugdigen terecht bij een vertrouwenspersoon op school of een lokaal Jongeren Informatie Punt (JIP). Informatiepunten voor ouders en jeugdigen moeten ook voorlichting geven over het bestaan en de werkwijze van bureau jeugdzorg en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK).

2 Signalering

Hierbij gaat het om het vroegtijdig signaleren van problemen van jeugdigen en opvoeders, óók als de betrokkenen die problemen zelf wellicht (nog) niet goed onderkennen. Hierbij is ook aandacht voor (beginnende) delinquentie op zijn plaats. Beroepskrachten van algemene voorzieningen, vooral die in de jeugdgezondheidszorg en het onderwijs, komen in hun dagelijks werk tal van probleemsignalen tegen. Bureau jeugdzorg kan de signaleringsvaardigheden van de betrokken beroepskrachten versterken door middel van advisering en deskundigheidsbevordering.

3 Toeleiding naar het hulpaanbod

Nadat een vraag of probleem is gesignaleerd, hetzij door een jeugdige of ouder, hetzij door anderen, moet zo snel mogelijk hulp worden geboden. Dit vereist in de eerste plaats dat het ondersteunings- en zorgaanbod inzichtelijk is, zowel voor hulpvragers als voor beroepskrachten. Een handig hulpmiddel hierbij is een 'sociale kaart' van alle beschikbare vormen opvoed- en opgroeihulp, inclusief die van bureau jeugdzorg en het AMK. Medewerkers van lokale voorzieningen moeten globaal kunnen inschatten welke problematiek aan de orde is en welke hulp daarbij past. Vaak hebben zij behoefte hierover met andere beroepskrachten te overleggen, bijvoorbeeld in een buurtnetwerk of een zorgadviesteam in het onderwijs. Bureau Jeugdzorg kan in dit verband een consultatierol vervullen. Tot slot is het van groot belang goede afspraken te maken over verwijzing van ouders en jeugdigen, zowel naar lokale vormen van opvoed- en opgroei-ondersteuning als - bij ernstige problemen - naar bureau jeugdzorg en het AMK.

4 Licht pedagogische hulp

Dit betreft kortdurende advisering en lichte hulpverlening op momenten dat de opvoeding dreigt te stagneren. Pedagogische hulp bestaat in veel verschillende vormen. Voor ouders zijn er vaak pedagogische spreekuren, meestal in het kader van de jeugdgezondheidszorg. Belangrijk is dat *alle* ouders daar terecht kunnen, ongeacht de leeftijd van hun kind(eren). Ook het algemeen maatschappelijk werk en het schoolmaatschappelijk werk bieden

pedagogische hulp aan. Daarnaast komen verschillende varianten van 'home-visiting' voor. Voor scholieren vanaf twaalf jaar moet op een school een persoonlijke begeleider beschikbaar zijn. Verder is van belang dat jeugdigen uit de gemeente zo nodig kunnen deelnemen aan coachingprojecten voor (beginnende) delinquenten. Een goed aanbod van pedagogische hulp houdt rekening met de diversiteit aan doelgroepen in de lokale gemeenschap. Nauwe samenwerking met bureau jeugdzorg kan zo nodig zorgen voor een versnelde en 'warme' overdracht van cliënten naar de jeugdzorg. Dit komt de effectiviteit en slagvaardigheid van de hulpverlening ten goede.

5 Coördinatie van zorg op lokaal niveau

Hierbij gaat het om hulp aan gezinnen met meervoudige problematiek, die geen greep hebben op de eigen situatie. Deze gezinnen hebben te maken met diverse instanties en hulpverleners. Bijvoorbeeld in verband met schuldsanering, huisvesting, verslaving en problemen op school. Vaak hebben de betrokken gezinnen weerstanden tegen professionele hulpverlening. Het is aan de gemeente ervoor te zorgen dat lokale instellingen afspraken maken over het bij elkaar brengen van afzonderlijke probleemsignalen van/over het gezin en het onderling afstemmen van de hulpverlening. Sommige gemeenten experimenteren in dit verband met een centraal meld- en coördinatiepunt. Als het een gezin betreft met een indicatie voor jeugdzorg, gaat Bureau Jeugdzorg na wie de coördinatie het beste op zich kan nemen. Belangrijk is dat degene die coördineert, het vertrouwen van het gezin heeft.

Bijlage 2 Realiseren van een sluitende zorgketen

Onderstaand voorstel vloeit voort uit aanbeveling 1 uit het Rapport 'Jeugdzorg in Veldhoven; snel, doeltreffend en in samenhang'.

1.1 De opdracht

De verschillende overheden zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het realiseren van een sluitende zorgketen zodat jeugdigen die in problemen (dreigen te) raken tijdig gesignaleerd worden en dat er waar nodig aansluitende hulp beschikbaar is om de problemen op te lossen. Voor het realiseren van deze sluitende zorgketen is het nodig dat alle - rechtstreeks bij jeugdigen betrokken - organisaties nauw samenwerken en hun werkzaamheden op elkaar afstemmen. De overheden zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het realiseren van de sluitende keten.

In de bestuurlijke rolverdeling zijn de gemeenten als regisseur verantwoordelijk voor de preventieve jeugdzorg. Op lokaal niveau draagt de gemeente zorg voor:

- het realiseren van een sluitende keten van signalering - beoordeling - interventie - re-integratie.
- adequate invulling van vijf functies op het terrein van opvoed- en opgroeiondersteuning; informatie en advies, signalering, toegang tot het gemeentelijke hulpaanbod, beoordelen en toeleiding, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg
- vormgeving van bestuurlijke en uitvoerende regie om de sluitende zorgketen te realiseren

1.2 Beleidscontext

De wijze waarop de gemeente invulling dient te geven aan de bovenstaande taken is niet wettelijk verankerd. In de **WMO** worden de gemeentelijke functies op het terrein van jeugdzorg weliswaar beschreven in prestatieveld 2 maar hier zijn vooralsnog geen kwaliteitscriteria aan gekoppeld.

In het sturingsadvies deel 1 van de **Operatie JONG** worden 25 aanbevelingen over de toekomstige inrichting van het jeugdbeleid op bestuurlijk en uitvoerend niveau. Het kabinet heeft aangegeven dat zij de rol van gemeenten in het jeugdbeleid wil versterken. Het kabinet wil dit in 2006 nog realiseren door:

- Stimuleren dat gemeenten meer invloed krijgen op de inzet van geïndiceerde zorg omdat lokale partijen het beste kunnen aangeven welke jeugdigen in de problemen komen als zorg niet snel wordt ingezet.
- Bevorderen van bundeling van taken op het terrein van opvoed- en opgroeiondersteuning in Centra voor Jeugd en Gezin.
- Zorgadviesteams worden het samenwerkingsverband van alle relevante uitvoerende partijen.
- De gemeente bestuurlijk verantwoordelijk te maken voor de Centra voor Jeugd en Gezin en de Zorgadviesteams.
- Eén geïntegreerde indicatiestellingprocedure voor de geïndiceerde (jeugd)zorg en het speciaal onderwijs.
- Betere informatie-uitwisseling over jeugdigen in de jeugdketen door de verwijzindex.
- Betere informatie op kindniveau door ontwikkeling van een elektronisch kinddossier in de jeugdgezondheidszorg.
- Beter zicht op ontwikkeling van de Nederlandse jeugd door operationalisering van de jeugdmonitor.

Via de **Impuls opvoed- en gezinsondersteuning** worden extra middelen ingezet voor opvoed- en gezinsondersteuning met als doelstelling het vergroten van het bereik van

risicogezinnen en -jeugdigen en het verkrijgen van meer inzicht in de effectiviteit van de gehanteerde interventies en methoden op lokaal niveau. De uitkomsten van dit project worden ter beschikking gesteld aan alle gemeenten in Nederland.

In de regio Zuidoost-Brabant zijn beleidsaanbevelingen voor versterking van de lokale preventieve jeugdzorg geformuleerd in de notitie **Op weg naar 2008**. Op regionaal niveau hebben de wethouders met jeugdbeleid in de portefeuille de invulling van de vijf gemeentelijke functies en de aansluiting met bureau jeugdzorg, de gemeentelijke regie in het preventieve jeugdbeleid, stroomlijnen van informatie over jeugdigen onder meer door invoering van de verwijzindex en alcoholmatiging benoemt als prioriteiten voor de komende jaren.

De op te stellen **lokale educatieve agenda** sluit aan op de ontwikkeling van een sluitende zorgstructuur en geeft in het kader van preventief jeugdbeleid inhoud aan samenwerking tussen het onderwijs en de zorginstellingen.

1.3 Preventieve jeugdzorg in Veldhoven

1.3.1 Algemeen

Veel verschillende professionele organisaties zijn betrokken bij en hebben zicht op de ontwikkeling van kinderen en hebben hierin een taak en verantwoordelijkheid. In de leeftijd van 0 tot 4 jaar zijn dat het vooral het consultatiebureau, de peuterspeelzaal en het kinderdagverblijf. Zodra kinderen leerplichtig zijn komen het basis- en voortgezet onderwijs, de leerplichtambtenaar en de GGD nadrukkelijk in beeld. Naarmate kinderen ouder worden zijn er steeds meer organisaties die een rol spelen bij het opvoeden en opgroeien. Denk hierbij bijvoorbeeld aan professionele organisaties zoals het jeugd- en jongerenwerk en soms politie en justitie, niet professionele organisaties zoals sportclubs maar ook aan de afdeling sociale zaken van de gemeente die een goed zicht heeft op gezinnen met financiële problemen.

Bij vragen en problemen in de opvoeding of de ontwikkeling van de jeugdige zijn er steeds professionals in de buurt die dit moeten signaleren en gericht actie kunnen ondernemen door in gesprek te gaan met ouders en/of jeugdige en er zo voor te zorgen dat het probleem adequaat wordt opgelost. Soms door het geven van informatie of advies, soms door iemand door te verwijzen en soms door het inschakelen van een hulpverleningsinstelling.

In geval van complexe of meervoudige problematiek kunnen professionals in Veldhoven voor consultatie, afstemming en overdracht gebruik maken van samenwerkingsverbanden zoals de hulpverleningsnetwerken 12- en 12+, het jeugdzorgloket en zorgstructuren binnen het onderwijs.

Ouders en jeugdigen kunnen met vragen of problemen bij het opvoeden en opgroeien of over de ontwikkeling van het kind terecht bij het schoolmaatschappelijk werk, de jeugdgezondheidszorg, de leidster van de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf, het jeugdzorgloket of de huisarts. Bij complexere vragen of problemen kunnen zijn aankloppen bij instanties zoals het algemeen maatschappelijk werk, buro jeugdzorg, opvoedsteunpunt, MEE, GGD, jeugdzorgloket en de Thuiszorg.

Ondanks de aanwezigheid en kwaliteit van voorzieningen en samenwerkingsverbanden is de zorgketen in Veldhoven, gelet op de geformuleerde uitgangspunten, nog niet sluitend en voor verbetering vatbaar.

De praktische werking van de zorgketen kan het beste geïllustreerd worden met een voorbeeld. Het gaat hier om een fictief voorbeeld om te illustreren op welke manieren een professional kan reageren op een hulpvraag of hulpsignaal.

"Mevrouw Hendriks, leerkracht van groep 4 van de basisschool, signaleert dat Stijn van 8 regelmatig te laat komt op school, er vaak onverzorgd uitziet en vaak niet bij de les is. Naar aanleiding van dit signaal kan mevrouw Hendriks ondermeer de volgende acties ondernemen:

- 1 *Zij kan met Stijn en/of zijn ouders praten en het signaal bespreekbaar maken.*
- 2 *Zij kan van mening zijn dat er iets ernstig mis is met Stijn en een professionele hulpverlener inschakelen zoals de schoolmaatschappelijk werker.*
- 3 *Zij kan zelf gesprekken gaan voeren met Stijn en zijn ouders en proberen het zelf op te lossen.*
- 4 *Zij kan het signaal negeren"*

Het voorbeeld maakt duidelijk dat mevrouw Hendriks in dit voorbeeld in eerste instantie een belangrijke rol speelt in het aanpakken van een gesignaleerd probleem en dat haar keuze in grote mate bepalend is voor het vervolg. Kiest zij ervoor om zelf gesprekken te voeren dan kan het gevolg zijn dat het probleem verergert en de oplossing van het probleem steeds moeilijker wordt. Als zij er echter voor kiest om helemaal niets te doen of het signaal niet ziet, kan dit grote consequenties hebben voor Stijn.

In een effectieve zorgstructuur is mevr. Hendriks in staat het signaal op te pikken, te beoordelen of zij er zelf iets mee kan doen of dat zij door moet verwijzen naar een volgende schakel in de keten. Ook moet voor haar duidelijk zijn naar wie zij door kan verwijzen en op welke wijze de doorverwijzing tot stand komt. Ook moet zij geïnformeerd worden over de voortgang zodat zij weet dat het probleem is aangepakt en de doorverwijzing ook daadwerkelijk tot stand is gekomen. Als na doorverwijzing blijkt dat het probleem een multidisciplinaire aanpak vraagt, is er een effectief 'netwerk' dat in werking treedt om het probleem samenhangend en goed gecoördineerd aan te pakken.

1.3.2 Uitkomsten onderzoek K2

In 2005 heeft K2 een inventariserend onderzoek uitgevoerd naar de zorgstructuur in Veldhoven waarin de sterke en zwakke kanten van de lokale zorgketen beschreven zijn. Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van vervolgacties op de aanbevelingen in de notitie *Op weg naar 2008*. De resultaten van het onderzoek zijn beschreven in de notitie *Jeugdzorg in Veldhoven: snel, doeltreffend en in samenhang*.

Uit dit onderzoek komt naar voren dat de gemeente Veldhoven samen met de organisaties op het gebied van hulpverlening en zorg aan jeugdigen en gezinnen zichtbaar investeren in een samenhangend aanbod van producten en diensten en het realiseren van een sluitende zorgketen. Deze investeringen hebben hun vruchten afgeworpen. Er is sprake van nauwe samenwerking tussen de verschillende partijen. De samenwerking heeft geresulteerd in gezamenlijke projecten zoals het jeugdzorgloket en hulpverleningsnetwerken voor de leeftijden 12- en 12+.

Uit het betreffende onderzoek komt eveneens naar voren dat - ondanks de geleverde inspanning en samenwerking - een aantal aspecten van de lokale zorgstructuur voor verbetering vatbaar zijn. Het onderzoek doet hiervoor drie aanbevelingen ter verbetering:

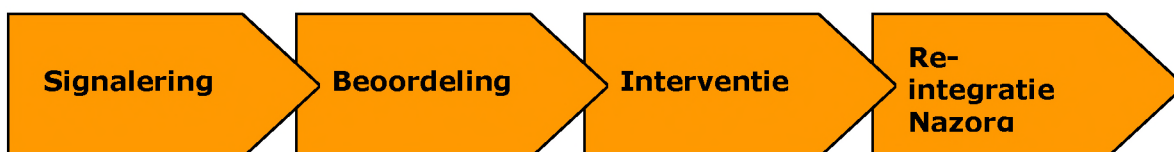
1. Versterking van de lokale zorgstructuur door het uitvoeren van samenhangende acties op basis van een gezamenlijke visie met als concrete doelen:
 - o Realiseren van een doorlopende en traploos schakelende zorgketen op het terrein van opvoed- en opgroeiondersteuning.

- Invullen functie coördinatie van zorg.
 - Versterking van het lokale hulpaanbod door invoering schoolmaatschappelijk werk en gezinscoaching.
 - Afspraken over hulpverlening in crisissituaties.
2. Realiseren van laagdrempelige en zelfstandige toegang tot de zorg voor de jeugdigen.
 3. Verbetering van het inzicht van lokale en regionale voorzieningen in elkaars werkwijzen en dienstenpakket.

In het voorjaar van 2006 zijn gemeente en voorzieningen gestart met de uitwerking van de hiervoor staande aanbevelingen. Hieronder worden voorstellen gedaan ter uitwerking van aanbeveling 1.

1.4 Realiseren van de sluitende zorgketen in Veldhoven

Jeugdigen, ouders/verzorgers, organisaties en de overheid zijn in algemene termen gezamenlijk verantwoordelijk voor het realiseren van optimale condities voor opgroeien en opvoeden. Wanneer er problemen zijn in of zorgen over de ontwikkeling van een jeugdige dient dit tijdig gesignaleerd en beoordeelt te worden opdat de beste zorg ingezet kan worden om het probleem of de vraag op te lossen. Schematisch gezien ziet een dergelijke zorgketen er als volgt uit:

De wijze waarop deze zorgketen ingericht wordt, de eisen waaraan voldaan moet worden en de inrichting van de verschillende schakels is afhankelijk van gemaakte afspraken en kan daardoor lokaal ingevuld worden.

De gemeente Veldhoven is als bestuurlijk regisseur verantwoordelijk voor de totstandkoming en werking van de sluitende lokale zorgketen. De bestuurlijke regisseur heeft tot taak ervoor te zorgen dat partijen zich committeren aan doelen en spreekt partijen aan op hun toegezegde bijdrage. De gemeente zorgt ervoor dat de verantwoordelijkheid voor alle schakels in de jeugdketen eenduidig gedekt is. De wijze waarop de gemeente Veldhoven haar regiefunctie vorm wil geven staat beschreven in hoofdstuk 6.

1.5 Uitgangspunten

De sluitende zorgketen in Veldhoven dient te voldoen aan de volgende uitgangspunten:

1.5.1 De vraag of het probleem van jeugdige staat centraal en is uitgangspunt van handelen.

Dit betekent dat ouders/opvoeders en jeugdigen weten waar zij met een vraag of probleem terecht kunnen. Dit kan bereikt worden door middel van een sociale kaart waarin diensten en producten van organisaties zijn beschreven en het aanbieden van informatie over opvoeden en opgroeien op strategische plekken zoals bijvoorbeeld de wachtkamer van de huisarts, de bibliotheek, populaire websites en lokale media.

Dit betekent ook dat de zorginstellingen een lage drempel hebben en outreachend werken naar groepen of individuele jeugdigen/gezinnen die onvoldoende bereikt worden of extra risico's lopen.

Het hulpaanbod sluit aan op de vragen en behoefte van de doelgroep. Gemeente en organisaties hebben inzicht in vragen en behoefte en zorgen van cliënten en vertalen dit jaarlijks in een aansluitend aanbod.

1.5.2 De zorgketen – signalering, beoordeling, interventie, nazorg/re-integratie - is voor iedere jeugdige sluitend. Voor iedere schakel in de keten is een professional verantwoordelijk en kan hier op aangesproken worden.

Dit betekent dat *professionals op de vindplaatsen* – leidsters in peuterspeelzaal en kinderopvang, docenten in basis- en voortgezet onderwijs, jongerenwerkers, politieagenten, huisartsen, gezinsverzorgster en OKZ verpleegkundige – in staat zijn om een vraag of probleem over opvoeden of opgroeien te signaleren en te beoordelen, eenvoudige vragen zelf af te handelen en doorverwijzen naar een gespecialiseerde professional indien de vraag de eigen competentie te boven gaat. Deze professional neemt aansluitend en in overleg met de professional op de vindplaats de verantwoordelijkheid voor het aanpakken van het probleem/signaal over.

Dit laat zich het best illustreren aan de hand van een voorbeeld:

“Een alleenstaande moeder komt op het spreekuur van huisarts Vermeulen met klachten van depressieve aard. Na doorvragen van Vermeulen blijkt dat zij de opvoeding van haar drie kinderen niet meer aankan. Vooral Sophie van 13 veroorzaakt veel problemen omdat zij haar eigen gang gaat en zich niets aantrekt van anderen.”

In bovenstaand voorbeeld concludeert Vermeulen dat er sprake is van een crisis. Moeder kan het allemaal niet meer aan en hij maakt zich ernstige zorgen over de ontwikkeling van Sophie. In een dergelijk geval moet hij niet hoeven “leuren” met het probleem maar meteen weten naar wie hij kan doorverwijzen. In overleg met het AMW wordt de situatie overgenomen door mevr. Jansen van het AMW.

Relevante informatie wordt overgedragen zodat een cliënt niet meerdere keren hetzelfde verhaal hoeft te vertellen. Al verzamelde informatie is de basis voor acties in de volgende schakel in de keten.

De gemeente maakt met elke organisatie duidelijke afspraken over de rol(len) in de zorgketen alsmede afspraken over de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de rol ingevuld wordt.

De zorgketen is sluitend als deze zowel het lokale als regionale zorgaanbod omvat. De gemeente zorgt voor een sluitende lokale zorgstructuur en maakt met provincie en regionale organisaties eenduidige afspraken over de aansluiting tussen lokale en regionale zorgstructuur. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd.

In de zorgketen worden afspraken gemaakt over noodsituaties. Dit punt wordt verder uitgewerkt in 1.5.3.

1.5.3 In geval er sprake is van complexe of meervoudige problematiek is er één organisatie verantwoordelijk voor de coördinatie van zorg waardoor

voorkomen wordt dat instellingen langs elkaar heen werken of dat er helemaal geen hulp wordt verleend.

Coördinatie van zorg vereist zicht op individuele jeugdigen en eenduidige afspraken over wie wanneer welke actie onderneemt indien er signalen zijn dat problemen escaleren. Om zicht te krijgen werken professionals met een gezamenlijk informatiesysteem waarin signalen over individuele jeugdigen verzameld en opgeslagen worden. Gemeenten en organisaties met een taak in de zorgketen maken afspraken over wie verantwoordelijk is voor zorgcoördinatie, op welke wijze deze functie wordt ingericht en welke bevoegdheden worden toegekend.

Om te voorkomen dat instellingen in een noodsituatie langs elkaar heen werken of dat er helemaal geen hulp wordt verleend, worden afspraken gemaakt over doorzettingsmacht. In deze schriftelijk vastgelegde afspraken wordt bepaald wie op welk moment verantwoordelijk is voor het realiseren van een oplossing. Degene die deze verantwoordelijkheid op zich neemt dient extra bevoegdheden te krijgen om in noodsituaties hulp af te dwingen bij andere partijen.

1.5.4 Zorgstructuren op lokaal niveau zijn afgestemd, werken samen en zorgen er zo voor dat er geen kind tussen wal en schip valt.

Dit betekent in praktijk afstemming tussen zorgstructuren in het jeugdbeleid en zorgstructuren in het onderwijs. Het kabinet heeft in reactie op de aanbevelingen van Operatie JONG aangegeven dat een zorgadviesteam (ZAT's) in het onderwijs hét samenwerkingsverband van uitvoerende partijen moet worden. Ook in het kader van de lokale educatieve agenda wordt een nadrukkelijke verbinding tussen zorgstructuren in het onderwijs en preventief jeugdbeleid voorgesteld.

In Veldhoven bestaan nog geen ZAT's (zijn wel in ontwikkeling). Gekeken moet worden in hoeverre bestaande structuren zoals netwerken jeugdhulpverlening en jeugdzorgloket aansluiten bij ZAT's of wellicht moeten veranderen om een effectieve sluitende keten te realiseren.

1.5.5 Ononderbroken ontwikkelingslijn

Eén van de ambities van het jeugdbeleid is het realiseren van een zoveel mogelijk ononderbroken ontwikkelingslijn voor alle jeugdigen in Veldhoven. Om deze ambitie waar te kunnen maken is het belangrijk dat de basisvoorzieningen in de verschillende leeftijdsfasen naadloos op elkaar aansluiten. Relevante informatie over de ontwikkeling van een jeugdige dient overgedragen te worden van de ene basisvoorziening naar de volgende; van consultatiebureau naar peuterspeelzaal of kinderdagverblijf, van peuterspeelzaal/kinderdagverblijf naar het basisonderwijs, van basis- naar voortgezet onderwijs en van voortgezet onderwijs eventueel naar vervolgonderwijs of hulpinstantie. Om deze overdracht te kunnen realiseren maken de hiervoor genoemde organisaties afspraken over welke informatie overgedragen wordt en de wijze waarop deze informatie overgedragen wordt. Zij hanteren hiervoor een uniform overdrachtssysteem.

1.6 Conclusies en aanbevelingen

1. De versterking van de lokale zorgstructuur vindt plaats in dynamische periode waarin overheden en particulier initiatief op verschillende niveaus bezig zijn met verbetering van het jeugdbeleid. Aanvullende wet- en regelgeving alsmede de ontwikkeling van nieuwe initiatieven zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin zullen in de komende jaren

een stempel drukken op de lokale ontwikkeling. Het is aan de gemeente om deze ontwikkelingen te volgen en hierop tijdig te anticiperen door het maken van noodzakelijke keuzes. Bestuurlijke regie is hiervoor noodzakelijk.

Aanbevelingen:

Herijking van bestaande stuur- en beleidsgroepen.

Ontwikkelen van een visie op bestuurlijke regie, committeren van de belangrijkste partners aan de doelen door het maken van concrete afspraken over inzet, inrichten van een adequate structuur om deze bestuurlijke regie handen en voeten te geven en voldoende instrumentarium om ontwikkelingen te monitoren waardoor tijdige (bij)sturing mogelijk is.

2. De vraag of het probleem van jeugdige staat centraal en is uitgangspunt van handelen.
3. Huisartsen, leidsters van peuterspeelzalen en kinderopvang, leerkrachten en andere beroepsmatig met jeugdigen werkende professionals zijn voldoende deskundig om tijdig vragen of problemen te signaleren en weten hoe te handelen. Iedere professional weet naar welke hulpinstantie hij of zij kan doorverwijzen en er zijn korte lijnen tussen verwijzer en hulpverlener.

Aanbevelingen:

Vaststellen van de vindplaatsen die in de zorgketen een cruciale rol spelen, waardoor er aan de inzet en deskundigheid specifieke voorwaarden gesteld worden: consultatiebureau, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, scholen, jongerenwerk, politie en huisarts.

De gemeente ziet er op toe dat beroepsmatig met jeugdigen werkende professionals adequaat getraind zijn in het tijdig signaleren van problemen en doorverwijzen naar de meest aangewezen hulpverleningsorganisatie.

4. De zorgketen – signalering, beoordeling, interventie, nazorg/re-integratie - is voor iedere jeugdige sluitend. Voor iedere schakel in de keten is een professional verantwoordelijk en kan hier op aangesproken worden.

Aanbevelingen:

De gemeente draagt er zorg voor dat de lokale zorgstructuur zo is ingericht dat voor iedereen duidelijk is wie verantwoordelijk is voor welke schakel(s) in de keten. Zij maakt hierover bindende afspraken met de betreffende organisaties.

De lokale zorgstructuur wordt nauw verbonden cq. sluit aan op de in ontwikkeling zijnde Zorgadviesteams. Het Sondervick-college is reeds bezig met de ontwikkeling van een zorgadviesteam.

5. In geval er sprake is van complexe of meervoudige problematiek is er één organisatie verantwoordelijk voor de coördinatie van zorg waardoor voorkomen wordt dat instellingen langs elkaar heen werken of dat er helemaal geen hulp wordt verleend.

Aanbeveling:

De gemeente maakt met de organisaties concrete afspraken over de uitvoering van coördinatie van zorg en de voorwaarden waaronder de uitvoering plaats zal vinden. In dit verband wordt afgesproken:

- welke organisatie(s) verantwoordelijk en aanspreekbaar is voor coördinatie van zorg;

- deze organisatie krijgt bevoegdheden om, indien zij dit nodig acht, inzet van hulpverlening af te dwingen; de zogenaamde horizontale doorzettingsmacht;
- welke noodprocedure gehanteerd wordt om hulpverlening af te dwingen als alle andere mogelijkheden zijn uitgeput en het belang van de jeugdige in het geding is. In dit verband wordt vaak de term verticale doorzettingsmacht gehanteerd;
- op welke wijze informatie gedeeld wordt en signalen ingebracht worden. Een signaleringsinstrument (de verwijsindex) is hierbij een belangrijk hulpmiddel.